

FGH 4986

Innes
Collection

Ferguson II, 166-7
Duveen 450.

Sethby: Vol. 13.4.59

118 PANTHEO (GIOVANNI AGOSTINO) ARS ET THEORIA
METALLICAE CUM VOARCHADUMIA, 2 parts in one volume, many woodcuts
of distilling apparatus, etc., outer margins rather closely cut affecting
marginal notes, some underlinings in red, vellum [Duveen Cat. 449-50;
Ferguson, II, 166-7]
8vo [Paris], V. Gaucherotius, 1550

3rd.

Sarkawagashrin

WARBURG

18 0294987 0

Ex libris
Michael Innes

7.1.13.
ARSETHEO

RIA TRANSMVTATIONIS ME-

tallicæ cum Voarchadúmia, proportio-
nibus, numeris, & iconibus rei
accommodis illu-
strata.

IOANNE AVGVSTINO PAN-
THEO VENETO AVTHORE.

Veneunt apud Viuantium Gautherotium
in via Iacobæa sub intersignio
Sancti Martini.

1550.

EXORATIO IMPRESSIONIS 2

REVERENDISSIMO IN
CHRISTO PATRI,

& D.D. ALTOBELLO AVEROLDO,
Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Episcopo Polen.
Sanctissimi que D.N. Papæ Referen. ac per to-
tam ditionem Venetam, cum potestate Legati
Cardinalis de latere, Legato digniss. Ioannes Au-
gustinus Pantheus Venetus sacerdos, perennem
felicitem.

Amdiu, Voarchadúmiæ nostræ (cō-
tra Alchímiam, via, & ratione ab Ar-
chimía, & Sophia, diuerse) foetus in
lucē emerisset (Presul Reuerēdiff.)
nisi Genius quidam, talibus verbis,
assiduè increpās, ab incepto, deterruisset. Pantheu?
Quis te furor agit? Qua tibi audacia tantū arrogas?
Vt implumen adhuc Auiculā nido abigas? Cui tan-
tum abest, vt vires suppetāt ad volatum: quo ne pe-
dibus quidem tuto possis incedere? Quis hoc de te
Panthee suspicetur? Vt quò plura se impedimenta
obiiciunt, eó impēsius hunc tuum foetum emittere
festines? Et quod est magis absurdum: non Italiam
modo, sed vniuersum terrarū orbem, velis eū per-
agrarē? Ac insuper (quod præter animi tui senten-
tiam est) ANDREAM GRITVM radiantissi-
mum Venetæ Reip. fidus, à cuius auspicacissimo
Nutu, ac renutu, vniuersus imperii status pendet, au-

deas incautè interpellare? Vide (queso) quid agas. Ille maioribus negociis est implicitus: quam ut cuiusquam verbis possit vacare. Et nisi tanto lectore digna attuleris, futurum sine dubio est, ut unde gratiam speras, inde contemptum, & odium referas. Meum itaque consilium (nec fortasse imperitum) hoc est: vel impotentem adhuc fœtum hunc tantisper educandum, donec potentior, & longe gravior prodire possit: uel si prorsus ædèdum putas, ita exornare cõtendas, ut non turpis saltem videatur. His ergo monitis, sæpissimè castigatus addubitaui (fateor) aliquandiu, ne nimius patris indulgentissimi amor, rectum iudicium falleret. Idcirco duos consului Censores, qui totum rursus opus, terq; quaterq; ab initio ab finem usque, reuoluerent, explorarent, ac diligenter perpenderent. Discussis autem singulis quibusq;, nihil in toto opere deprehensum est, quod addi, vel detrahi, vel mutari debere videretur. Namque, opus suis perfectum asseriebant proportionibus, partes vniuersas conuenire, insigni forma præstare, vegetum corpus esse, succi plenum, assiduo, ac diuturno labore firmatum: ut nullius critici iudicium exhorrescat: vnum duntaxat exceptum est: Venusta. s. oris elegãtia: cum tamen eam nos volentes, scientesq; dicendi magistris reliquerimus, contenti verborum simplicitate: ut illis verba, non sententiæ verbis ambiciosius inseruirent. In quo (nisi me iudicium fallit) humillimus sacrarum literarum stilius, in quo diutius versati sumus, hanc nostri sermonis negligentiam fouet, tueturq;, vulgatis sã

pi⁹, & vsitatis, quàm elegãtib; & exquisitis verbis vtens, quod nihil ineptius habeatur quàm in quæstione veritatis cognoscendæ, de verborum ornatu, esse sollicitum. Fides authoris non temerè solet esse suspecta, vbi insolètes vocum illecebræ affectantur. Qui flores pluris fructibus faciunt, non immerito, tamquam inanes à grauioribus Viris, reiiciuntur. Nos haud quaquam populi plausum quæritamus, satis habemus, ac super: si pauci silentes introspiciant, & aliquid tãquam stupidi, uel é penitissimis Naturæ penetralibus, vel é remotissimis Cœli adytis erutum admirètur. Reliquos vero, ceu indignos, & nostrorum conceptuum ignaros paruipendimus, siue rudi ingenio, seu humili sermone inculti censeamur. Cũ hoc, vel imprimis gloriosum nobis futurum arbitremur, si hæc (qualiacunq; sint) imperitiori multitudini displicuerint. Nec. n. dicendi tantum gratia, leposue, sapientem hominem reddit. Quin, hoc etiam dedita opera facimus: ut cælata veritate sub amariore cortice locutionis vulgus ignarum, à tantarum rerum lectione absterreatur: quæ admodum Voarchadumici: Archicanopique consueuere, qui Argentum, & Aurum, oleis, vel aquis occultant: quò videntes non videant, & intelligentes non percipiant. Circumspecti negociatores, in Fionis, non superficiem, sed clausam substantiam inquirunt. Hic etiam non de artificioso verborum ambitu, sed de rebus seriis palma queritur, eò perenior quod ea promuntur: quæ non in Gemmis, vel in Auro, sed in Auro, vel potius in sempiternis men

EXORATIO IMPRESSIONIS,

tibus, eudēda sint. Quippe quæ cognita, & seruata, vere beatum hominem reddant, si rebus agendis nauiter det operam, non si omnium linguarum venustate tātum fuerit imbutus. Nos equidē hac reputamus gloriandum, quod meram (licet incomptam) veritatē Cabalisticis metallorum, gratiorem videamus fore, quā si eadem figmentis eloquentiæ, & vano coloris velamine in publicum peruenisset: Cum litera occidat, spiritus autem viuificet. Sed si hæc vera essent, fortasse quippiam contra nos merito dici possent, vnde Aduocati, atque Ducis auxilium implorandum est, cuius patrociniū quacūque libeat ingredi, liber aditus pateat. Atque ne diutius imoremur, en **ATLOBELLVS AVEROLDVS**, nobilis Brixianus, Dei; & Apostolicæ sedis gratia, Poleñ. Episcopus, propontifex optimus. En vltro omnibus mysticæ Philosophiæ candidatis patronus: cuius auspicio, & authoritate, si libellus hic æditus fuerit, cum apud oēs alios terrarum Dominos, tum præcipue apud **VENETORVM DVCEM** serenissimū, pientissimūq; **SENATVM**, sine vlllo metu reprehensionis, Victor volitare poterit. Hic Reuerēdiss. Antistes, vt antiquissimam gentis **AVEROLDAE** nobilitatem, vt amplissimam totius corporis dignitatem prætermittamus, qua siceminet, vt vel procul intuenti terrenum Numen, non, hominem præ se ferat, diuino est ingenio, & ad promerendam semper nouam gratiam comparato. Incredibili morum suauitate, ad hæc obuia, atque expetita omnibus comitate: qua

EXORATIO IMPRESSIONIS. 4

fit, vt quocunque se vèrtat, omnia protinus hilarescant. Quo certior spes, maiorque fiducia est nobis proposita impetrandi, quod oramus. Oramus autem, Reuerendissime Pater, Vt quāto longe, latēq; tua sacrosancta polet authoritas, opus hoc nostrū (in lucem ædendum) in tutelam recipias, quo præsidio tuo munitum, tutius in doctissimorum Viro-
rum manus veniat. Est. n. nobis iam pridem exploratum, quod si tuo quoq; suffragio, tuōq; fauore, ac numine comprobatum, fuerit, extra omnem aleam positum, ab omniq; securum inuidia per Vniuersum terrarum orbem volitabit. Quod si

tua benignitate, acciderit, Pantheus
amplitudinis Tuæ obseruantissimus, quicquid animi, corporisq; viribus polet, quoad
vixerit, Tibi deditissimum fore pollicetur. Vale.

Concessio.

Edictum leonis .x.

PONTIFICIS MAXIMI.

LEO.PP.X.

Niuerſis: ad quos hæ noſtræ literæ per uenerint, Salutem, & apoſtolicam benedictionem. Cum iam pridem: ſicut accepimus, Dilectus filius Ioannes Auguſtinus Pantheus Venetus multis lucubrationibus, & vigiliis opusculum de tranſmutationibus metallicis compoſuerit, illudq; ad cõmunem uſum edere ſtatuert: Nos qui viros doctos in bonarum literarum ſtudiis, quantũ cum Deo poſſumus, fouemus: ne is ex tot ſuis laboribus damnum aliquod incurrat propter impreſſorum æmulationem, qui alienæ indiſtriæ inſidiatur. Verum ſi qui fructus ex eo percipi poterunt: ii ad eũ perueniant efficere volentes: Mandamus, & præcipim⁹ omnibus, & ſingulis ſub excõmunicationis latæ ſententiæ: iis autem qui in noſtris, & Sãctæ Ro. eccleſiæ Ciuitatibus, & locis degerint: quiq; nobis & eidem eccleſiæ mediatè ſeu immediatè ſubiectionis fuerint: præterea ſub trecentorum ducatorum Camere apoſtolicæ applicandorum: & item ſub librorum, quos impreſſerit amiſſionis pœnis: ne quis per decem annorum ſpacium opusculum ipſum imprimere: aut imprimi facere: aut impreſſum vænundare: vendendumue tradere ullis in locis audeat: præ-

5
ter ipſum Ioannem Auguſtinum: ſine eius iuſſu & conceſſione. Datum Romæ apud Sanctum Petrũ ſub Annulo piſcatoris die Vltima Febru. M. D. XVII. Pontificatus noſtri Anno Quarto.
B E M B V S.

Leoni.x. Pontifici ma

XIMO: IOANNES AVGVSTINVS

Pantheus Venetus ſacerdos perennem felicitatem.

Vm id moris apud antiquos: æque ac recentiores Beatiffime Pater extiterit: memorabiles mortalium vigilias: præcipuaſq; eorum Lucubrationes: aut ſi quid accuratius literarum monumentis mandarunt: Regibus, Imperatorib⁹ aut Summis Põtificibus munerari offerri: tanquam benemeritis earum Cenſoribus: optimiſq; laborum ſuorum Protectoribus, vt Virtus inde laudata non mediocriter ſumeret incrementum. Haud eſſe a ratione alienum duximus, Libellum, quem nuperrimè de Metallorũ Metamorphoſi ex omnigena Philoſophorum lectione congeſſimus ad publicæ vtilitatis commodum Faſtigii

Pontificii tibi dicare Moderatori. Tanta nanq; in te est virtutū omnium copia, amplissimumq; Orthodoxæ religionis imperiū, & moderamen (filem^o præclara tuorum gesta nulla oratione fatis explicanda) vt veluti Sol inter sidera, omnia nutu tuo facile disponas, & modereris, Oīsq; perscrutatorū arcanorū Caterua te vnicū Virtutū, morumq; omiū Parentē, ac Meccenatē prædicet, & veneretur, Eamq; nostræ lucubrationis farraginem esse volumus, vt sincerā arcanæ Metamorphoseos Metallorū veritatē cōtineret, & iniquitatis fallacias, operisq; incredulitatē ab ipsis occultorū idagatoribus amoliretur. Quod per q̄ facile patebit, si quispiā æquo aīo secretiores eius fesus perscrutabitur, eāq; in scribēdo seriē seruauimus, vt solis arcanorum Scrutatoribus, & Sapientiæ filiis benedictus Philosophorum Lapis, non Lapis, immo incōparabilis Thesaurus innotesceret. Idēq; malē cogitantibus, & ignorantia nubilo delitescen-
tibus occultaretur, tanquā præclarū Dei munus rarissimis collatū mortalibus. Hinc cognoscant voluim^o quanto in errore plæriq; inuoluātur, plurima Sapientum scripta falsō interpretantes, qui solam verborū superficiem, & simplicem literæ sensū ferē attingētes, quod sub ipso cortice Arcanū cōtineri Sapientes voluerunt, penitus neglexerunt. Quamobrē qui perperā ac nimis superstitiosē eadē sectati sunt, iam verū callē se non p̄sequi, sed per deuia longe aberrare, amittētes tēpus, & oleū (vt veteri adagio dici solet) intelligant. Verū nullū Diuitiarū incōmodū, nullūq; tēporis dispendiū passuri sunt, qui libellū

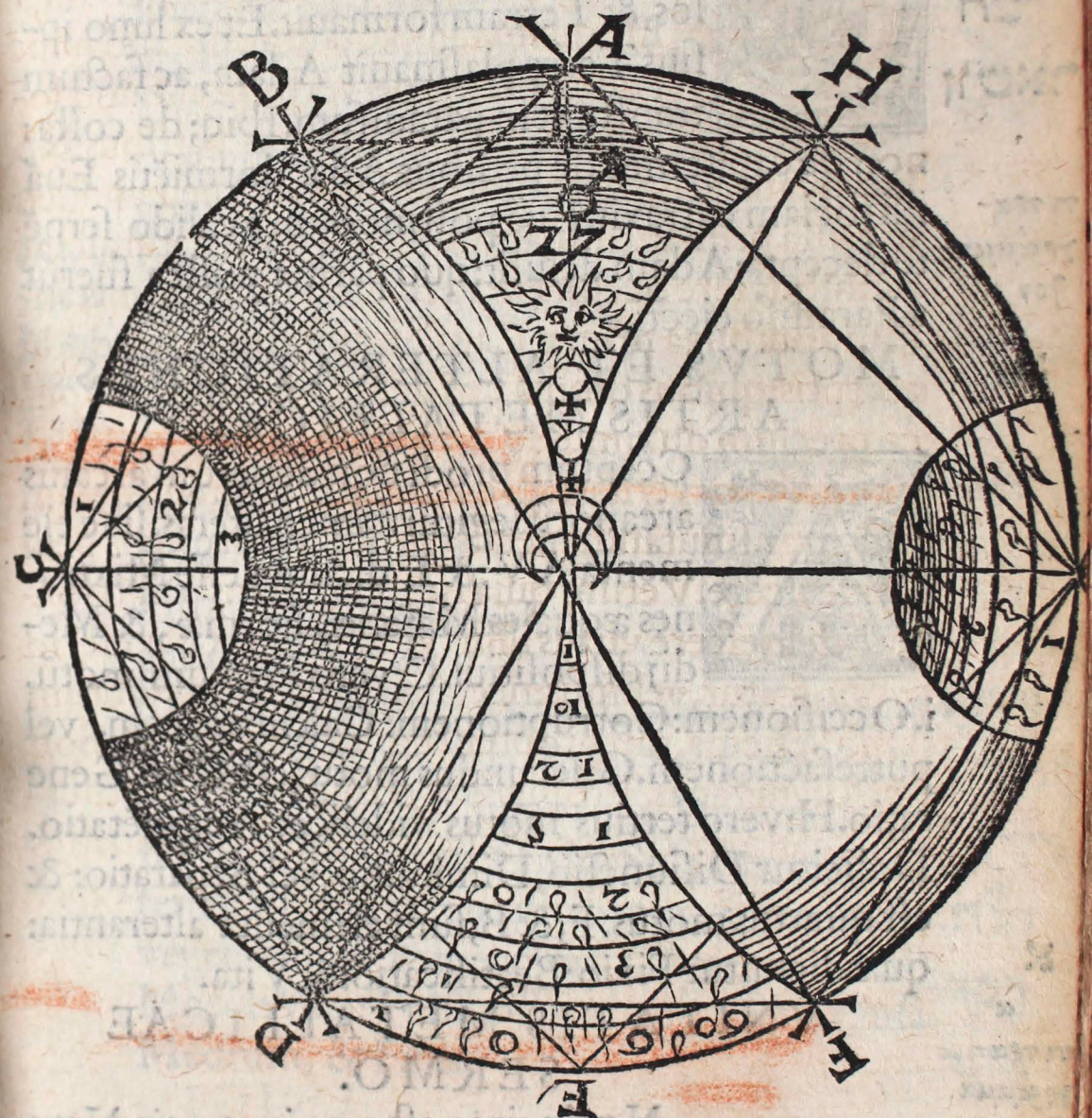
6
(quantuluscunq; sit) nostrum diligenti cura lectitauerint, optimēq; calluerint. Donumq; ex cœlesti liberalitate (si quem Fata vocant) Aurei rami in opacissima arbore latētis consequentur. Quo sane auulso, non deerit alter Aureus, immo longē precior. Nam simili semper frondescet Virga metallo. Hunc igitur Sapientiæ filii diē noctuq; perscrutentur, totisq; ingenii viribus occultissimum Naturæ Mysterium prosequantur, idemq; Christianæ pietati consecrare studeant. Tu itaq; Pater Beatissime, quem Deum mortalem in terris, & immortalem Hominem in cœlis esse credimus, ac veneramur, labores nostros hilari fronte suscipe, tanquam Clientis tui tibi deditissimi Primitias, quas si nō displicuisse cognouerim^o, ad altiora scrutanda Naturæ Mysteria benignissimis tuis auspiciis protecti, & concitati, annuente Deo optimo maximoq; accingemur. Interim cū venusino Vate Beatitudinem tuam alloquamur. Serus ī cœlum redeas: diuq; Lætus intersis populo quirini. Quo triste nihil sospite timendum est. Vale Pater Beatissime vnicum Orthodoxæ fidei Decus: & Præsidium.

Ad lectores præfatio.

Vamuis silentio nostram incultam indaginem potius præterire debuissim⁹: quam talis, ac tam admirandæ metallicæ mixtionis verbum aliquod loqui, monētibus antiquis patribus: No lite arcana propalare mortalibus. Attamen annuente causa prima: trutinata immensa supernaturali: ac omnibus fere occulta materia, non sine optimis institutionibus a primæ Causæ inspiratione iam dudū acceptis: quibus omnia nos debere fatemur. Operæ precium duximus sub umbraculo Solaris reflex⁹ compendio veritatem ostendere: & grauissimam hanc transmutandi metalla prouinciam electis penit⁹ elucescere. Verum quia sub ænigmatis pallio fortasse delitescere virtus illius videbitur (vt par est) id cognoscatur, velimus: nec alia de causa appositum fuisse Schema, nisi propter Ingratos, Indignos, Sontes. Alienigenas, Prophanos, Adulatores, Apostatas, Anathematizatos, Maledicos, Infideles, & tristes Hypocritas. Totum nunc rectè: & breuiter: & apertè dicetur. Cum copiosius in portione Diuisionis: & in Speculo nostræ mentis intuitus narretur. Vt Lucentes lux adueniens in luce clarificet: & Aberrantes hac accedente luce emendentur: & compotes gratiæ dono fruantur vni-

ARTIS METALLICÆ SCHEMA.

EXPOSITIO LITERARVM SCHEMATIS.

Conditor omnium rerum Deus sua maxima omnipotentia ex Hyle creata Cœlos, & Terram formauit. Et ex limo ipsius Terrę plasmavit Adam, ac factum transtulit in paradisum. Ibiq; de costa: non de capite: nec de pedibus Adæ dormiētis Euā illi sociam extraxit. Eua postmodum a calido serpēte decepta: Adam delusit: quo pariter postea fuerūt a Paradiso eiecti.

MOTVS ET ALTERATIONES ARTIS METALLICAE.

Cceptum prodi non debere in arcanis arcanorū legitur: tamen literas, siue elementa A V: & E dicimus esse Mixtiones æquales Materiæ, Formæ, & Medij dispositiui. C: vero Primum motū.

i. Occisionem: Corruptionem: Calcinationem, vel putrefactionem. G: secundus motus est: & est Generatio. H: vero tertius motus videlicet Augmētatio. D: dicitur Disiunctio, Diminutio, vel Separatio: & est quartus motus. F, & B, sunt elementa alterantia: quæ dicuntur Fixio: Beatificatio: & Vita.

VNITATIS METALLICAE SERMO.

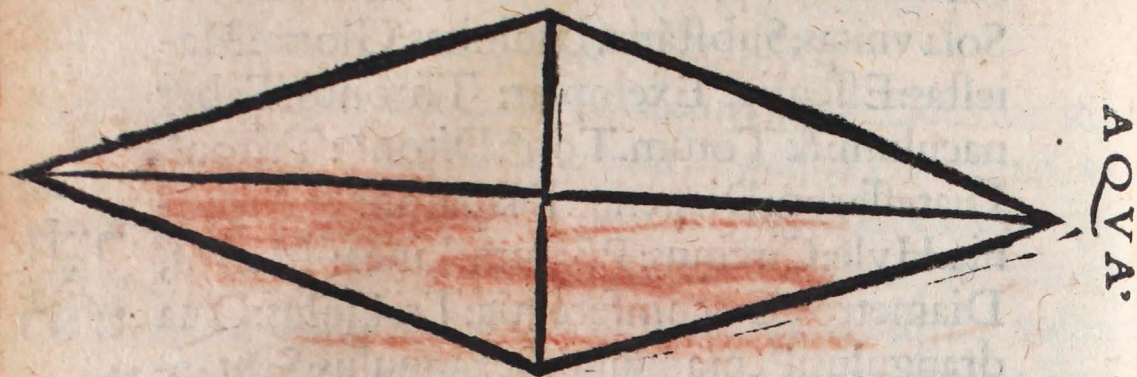
I

N principio est omnipotentia: Naturarum Natura: Temporum tempus: Dominus æthernus: vniuersalis: super-nus: & est vnus solus Deus. Solus

Pater: Filius: Spiritus sanctus: & Trinitas vna. Sola vnitas: Substātia: Diuinitas: Gloria: Maiestas: Essentia: Exemplar: Thronus: Tabernaculum: & Totum. Ton⁹: Diton⁹: Triton⁹, Diatessaron: Diapente: Diapason: & Armonia. Hyle: Circinus: Pūctum: Linea: Metros, Diametros: Circumferentia: Triāgulus: Quadrangulus: Pentangulus: Sexangulus: Septangulus: Octangulus: & Nonangulus. Numerus: Vn⁹: Duo: Tres: Quatuor: Quinq;: Sex. Septem: Octo: & Nouem. Caritas: Intelligentia: vniuersalis Animarum: Corporumq;: Capacitas: Cælorum vniuersalis Operatio: Puritas: Simplicitas: Ignis: Aer: Aqua: & sola Terra. Solum Chaos: Elementorum mixtio: Abyssus, Tenebræ: Lux: Dies: & Nox. Solum Firmamētum: aquarum Separatio: ac Cōgregatio. Terræ Apparitio, & Virtus generatiua. Solum Sulfur: Argentū viuum: spiritū Vnio: & Res vna sola. Solus Sol: Luna: Stellarum congregatio: Signorum: Dierum: Mensium: ac Annorum Ordo. Sola Præceptorū series: Virtutum: Sacrificiorum, animalium: vegetabilium: & metallorū Cōgregatio. Sol⁹ Motor: Vita: Trāssubstantiator: Prima causa Medium, & Finis.

ARTIS METALLICAE ELEMENTA.

AER.

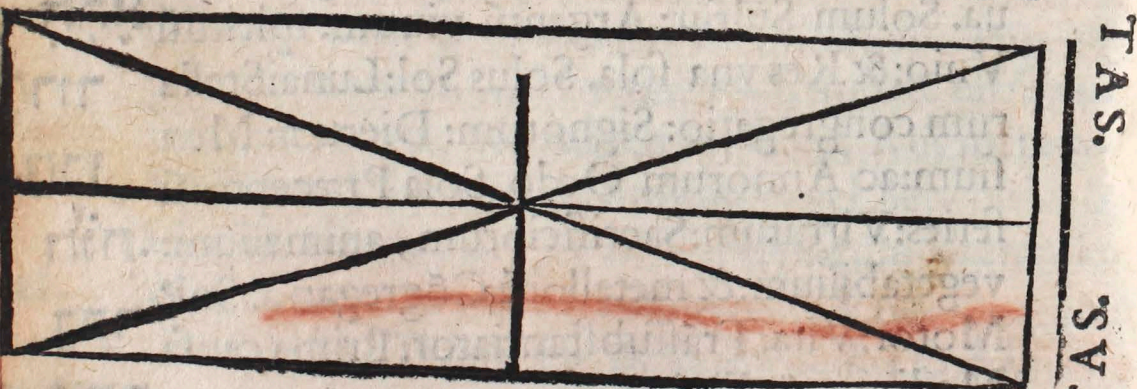
TERRA.

PRIMARVM QUALITA-
TVM METALLORVM.

SCHEMA.

CALIDI-

HVMIDI-

SICCI-

FRIGIDI-

THEORICA AC PRAxis.

T

Erminatio, recipientium est muta-
tio naturarum receptarū per ineffa-
bilem mixtionem calidi. i. Ignis cū
Frigido; humidi. i. Aquæ cum Sicco
dispositione perpetua. Hæc perpe-
tua dispositio est fumus albus: & est

Aqua albificans indicum lapidē, vt ait Maria. Hæc
res est aqua albificans in rademum lapidem. i. indi-
cum. Et ista aqua est aqua viua, quæ sicca dicitur, vt
omnes asserunt. Et est Argentum viuum Sapiētū,
de quo dixit Hermes, Custodite hoc Argentū viuū
coagulātū, quod est in intimis thalamis, in quib' coa-
gulatum est. Ipsum enim Argentum viuum est de
CORDE SATVRNI, & est secretū Scolia,
& dicitur Terra residua. Qui igitur verba audit, ip-
se inquirat. Sed testamur per illum, qui nullius malè
perpetratum opus iustificat, & nullius rectè ac benè
exaratum condemnat, q̃ omne quod cælauimus de
hac sapientia, iam deteximus, & maximum arcanū,
scientiam & intellectum habentibus patefecimus.
Qui vult ergo proficere in hac sapientia, oportet
istam admirabilem mixtionem, seu arcanum maxi-
mum componere et postea ipsum mutare de na-
tura in naturam, Luca sic dicente in Turba. Plurib'
rebus non indigetis, nisi vna tantum. Et ista res vna
in vno quoq; gradu operum nostrorum in aliā ver-
titur naturam. Nam vt testatur Geber, Ars talis nō
consistit in pluralitate rerum, cum dicit. Est. n. La-

B

pis vnus, Medicina vna, in quo magisterium nostrū
consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam
nec minuimus, nisi q̄ in præparatione ei⁹ superflua
remouemus. In vna ergo re consistit totum ma-
gisterium istud. s. in Argento viuo. Et hoc expref-
se dicit Alphidius filio suo. Scito fili, q̄ hic lapis, qui
est radix, de quo omnes Sapientes tractauerunt, Ar-
gentum viuum est. Et est quoddam Argentum vi-
uum Albi coloris, & plusquam speculum splendēs.
Item fertur in Turba. Initium totius operis est albe-
do. i. Argentum viuum. Ruborq; succedit. Notetis
ergo q̄ Acetum, Agnus, Aibachest, Albedo, Albo
rach, Album plumbum, Anima, Aqua, Aqua albi-
ficans, Aqua grauis, Aqua mercurialis, Aqua mun-
dificata, Aqua sicca, Aqua talchi, Aqua viua, A-
qua viscosa, Aqua vitæ, Aqua vrinæ, Argen-
tum viuum sapientum, Argentum viuum coagula-
tum, Argyrion zotichon, Arsenicum, Auripigmen-
tum, Azoch, Cain, Cambar, Caput corui, caspacha
ia, Cælum, Cheffeph hai, Cor saturni, Compar, cor
pus album, corpus contrarium, Filius, Fumus albus,
Gumma. Hermaphroditus, Hyems, humiditas adu-
stiuā, Humiditas aquosa. Inimicus, Lapis vnus, Ma-
gnesia, Medicina vna, medium dispositiuum, men-
struum, M E R C V R I V S, Occidēs, Ollus, Ouū,
Phlegma, Plumbum, Primus, punctum, radix, Satur-
nus, secretum Scolia, Senectus, Serinech, seruus fu-
gitiuus, focius, Spiritus, stagnum, Sublimatum, fuc-
cus, fudor Solis, Terra residua, Ventus, vespera, vri-
na puerorum, vultur, Zibach, & Ziua, idem signifi-

ficant. Quorū omniū, & multorū aliorū nomina p
lixitatis vitādæ gratia omittimus. In compositione
autē hui⁹ admirabilis mixtionis, seu maximi arcani,
oportet nos sequi naturā. Nam (vt ait Geber) natura
p se agit. Nos autē oportet tria scire, videlicet quid ē
natura, quot sunt naturæ, & qualiter natura operat. =

Secundum autem Aristotelem secundo phyfi-
cæ auscultationis, Natura sic diffinitur. Natura
est Principium, & Causa mouendi, & quiescen-
di in illo in quo est primo, & per se, & non secundū
accidens. Item secundum Auctorem perfecti magi-
sterii, Naturæ, & complexionēs primarum qualita-
tum sunt quatuor, videlicet caliditas, & Siccitas, vt
in Igne. Caliditas, & Humiditas, vt in Aere. Humi-
ditas, & frigiditas, vt in Aqua. Frigiditas, & siccitas,
vt in terra. Omnes autem istæ cōplexiones inæqua-
les sunt, nec est vlla istarum, quam quærimus. Nam
nos quærimus æquale, de quo dicit Ioannicius, q̄
æqualis mixtio est vna, quando cum moderatione
incolume dicitur corpus. Notetis ergo, q̄ dicit cum
moderatione. s. prædictarū naturarū, videlicet cali-
ditatis, humiditatis, frigiditatis, & siccitatis. Nā quā-
do aliqua istarū naturarū aliā non excedit, tunc dici-
tur corpus æquale, quia tantū est de vna, quantū de
alia. Item notetis, q̄ incolume dicitur sanū, vel mū-
dum ab omni causa corruptionis. Et scdm Geber. Notan-
Stagnum est plumbum purissimum, & est in eo æ-
qualitas fixationis, vel spissitudinis duorum cōponen-
tium argenti viui. s. & sulfuris, non autem æqualitas,
quantū in mixtione argenti viui. Itē Hermes inquit.

Filii Philosophorum corpora sunt septem, quorū primus est Sol, eorum optimus rex, & caput, quod nec terra corrumpit, nec res comburens comburit, nec aqua alteratur, eo q̄ complexio eius est temperata, & natura directā, ī Caliditate, Humiditate, Frigiditate, & Siccitate. Nec in eo quid superfluum est, vel diminutum. Et ideo Philosophi prætulerūt ipsum, & magnificauerunt, & dixerunt, q̄ sic se habet Sol in corporibus, quemadmodum Sol in Stellis. Suo. n. lumine, & splendore omnia commutabilia germinat, & omnes fructus perficit nutu dei.

Quid plura, si ad hoc peruenire possimus? Habemus proportionatum ferè totū iuxta Socratem dicentē. Iam ergo Albi plumbi dispositionem vobis demonstravi, quo genito nihil aliud est, q̄ opus mulierum, & ludus puerorum. Item notetis, q̄ Ingressio. Summersio, Coniunctio. Connexio, Complexio, Compositio, & Mixtio, idem significant in hac arte. Nihil. n. ingreditur, summergegitur, coniungitur, connectitur, complectitur, componitur, quādo miscetur. Ergo videamus quid sit mixtio, quia ipsa cognita per diffinitionem omnia alia cognoscuntur.

Secundum ergo Philosophum primo de generatione. Mixtio est miscibilium alteratorum per minima coniunctorum Vnio. Notetis miscibilium. i. elementorū. Nam ipsa sunt prima principia vnus cuiusq̄ mixti, nec ipsi mixti manifestam, nec occultam scire possumus naturam, nisi sciamus ipsa elementa commiscere, seu componere, Vnde Hermes dicit. Intellige fili quatuor elementorum scientiam, quā

fuis posita sunt rationibus in sua abscondita apparitione, Eorum. n. abscondita apparitio, nequaquam significatur nisi componatur, eō q̄ non perficiuntur donec sui colores peragantur. Notetis etiam per minima. i. per indiuisibilia. Nam si quid posset diuidi, non esset minimum, cum omnis pars minor sit suo toto. Apparet ergo q̄ per minima. i. per indiuisibilia fit mixtio Elementorum. Et q̄ Elementum sit minimum corporum apparentium, patet per diffinitionem eius. Elementum enim minima particula corporis est.

Tertio, videamus qualiter operatur Natura. Et certe quatuor modis. s. secundū quatuor mot⁹, qui sunt Corruptio, Generatio, Augmentum, & Diminutio. Alteratio. n. est secundum qualitatem mutatio. Agit ergo natura corrumpendo. Sed quia Corruptionis multae sunt species, tentemus solum de vna, quae vertitur in propositum nostrum. Et certe vna est Putrefactio. Vnde Hermes ī allegoria sua. Scitote, q̄ artis origo est caput Corui, qui in nigredine noctis, & in claritate diei sine alis volat, & amaritudine nostra in suo sanguine exeunte coloratio accipitur, & a suo dorso mera accipitur aqua. Non est aliud caput Corui, nisi nigredo noctis. Quia sicut ista sunt nigra, & obscura respectu diei, sic corpus putrefactum respectu corporis mundi, q̄ ex putrefactione oritur, seu per nostrum artificium extrahitur. Sed cuius coloris debet esse istud corpus mundum? Certe albi coloris. Vnde Hermes. Scitote. rumor inquisitores, & Sapientiae filii, q̄ Vultur su

Nctan-
dum.

pra montem extensum in cacumē voce magna clamat, inquit. Ego sum Albus nigri, & citrinus albi. & Rubeus citrini, veridicus sum certē, & non mentior. Notetis ergo albus nigri. Nam ipsū albū, ex nigro extrahimus. Itē Alphidius. Argentū viuū quod ab eo. s. corpore nigro extrahitur, est humidū, albū, a corticib⁹ mundū, ne opus pereat. Viso ergo q^d primus motus naturæ est putrefacere, videndū est qualiter fit. Et vt perfectē sciam⁹ facere, oportet nos habere cognitionem principiorū tam naturalīū quam Artificialīū. Nam qui principia ignorant, finem nō inuenient.

na it frig 9
na it frig P
g y h u e frig
al t r o n s
t u l . h e b r a i c
In uno

Rimum ergo principium naturale est ma-
teria, seu causa materialis terræ, aquæ, ignis
& æris, sub nutu dei, vel Martheke, q̃ græ-
cè νεϋσι theu dicitur, & Hebraicè רֵקִים re-
loim,
positis in literis, & numeris: notatis per lineam per-
pendicularem vt infra, ac diuisis per æquales, & inæ-
quales partes, tali videlicet modo.

N	.	.	13	M	.	.	12
V	.	.	20	A	.	.	1
T	.	.	19	R	.	.	17
V	.	.	20	T	.	.	19
.	.	.	72	H	.	.	8
.	.	.		E	.	.	5
D	.	.	4	K	.	.	10
E	.	.	5	.	.	.	72
I	.	.	9	D	.	.	4
.	.	.	18	E	.	.	5
.	.	.	90	I	.	.	9
.	18
.	90
.	.	.	9	.	.	.	9
.	.	.	2	.	.	.	2
.	.	.	18	.	.	.	18
.	.	.	9	.	.	.	9
.	.	.	8	.	.	.	8
.	.	.	72	Putrefactio.	42	.	72
.	.	.	18	Generatio.	30	.	18
.	.	.	90	Alteratio.	18	.	90

N	.	.	50	200.	7
E	.	.	5		7
Y	.	.	400	90.	8
Σ	.	.	200		
E	.	.	5	6.	1
I	.	.	10	700.	1

. . 670

Θ	.	.	9
E	.	.	5
O	.	.	70
Y	.	.	400

. . 484

. . 1154

Putrefactio. . 539
 Generatio. . 386
 Alteratio. . 229

. 1154.

Putrefactio: . 772
 Generatio. . 544
 Alteratio. . 326

. 1642.

3
 Secundum est Calor id est Ignis alienus, qui est instrumentum mouens ipsam materiam ad putrefaciendum, & non aliud agens in mundo. Vndè inquit Alphidius. Scito fili, q̃ substantia agēs in hoc toto mundo est vnum. s. Calor. Calore enim sublato, nullus omnino motus est. Mot⁹ autem est actus, ideoq; dispositionis, & operis radix calor est. Sed cum multi sint gradus calorum, siue Ignis, videamus quid sit iste, & in quo gradu est.

Et certe Ignis, siue Calor, ē Ignis siue Calor Intētissim⁹, sic testāte Maria. Mensura Ignis tui esto sicut Solis in diebus Iunij, & Iulij. Et vocatur Fimus equinus, vt inquit Alphidius. Igne coquitur: quod tibi ostendam. Et est calidus, & ficcus in quarto, cuius proprietas est augmentare siccitatē, condensando humiditatem. Nam sicut Ignis Fimi augmētat frigidum, & humidum propter suam frigiditatem, & humiditatem, quæ prohibetur: Ita fortitudo Ignis calidi, & ficci, siccitatem disponit, naturam humidam in naturam ficcā (vt scitis) terminando. Huic autem non assimilatur alius in mundo nisi Naturalis, qui est Ignis Solis in visceribus terræ. Visis igitur principiis naturalibus, videamus Artificialia.

Principia Artificialia sunt instrumenta, in quib⁹ perficitur ista putrefactio. Et Primum est C A R A H A: Secundum est A L V D E L. i. Vēter equi: in quo debet poni materia: de quo Vincētius dicit. Solutiones corporum & spirituum, instrumenta sunt multa: vnum tamen dicitur Venter equi. Et

fit duobus vasis: quorū alterū, ē Aludel & in ipso: Materia ponitur: statque in Fornace: & subtus nutritur Ignis: vt buliat. Auicenna dicit, q̄ istæ dispositiones non possunt fieri nisi in vase duplici cognito, quod vas est Venter equi supra nominatus. Itē cum diffinitio sit omnino quid esse rei significans, videamus quid est putrefactio rei, vt melius cognoscamus eam.

Ecundum autē Ioanniciū. Putrefactio est

S corruptio substantiæ rei ex vaporum retentione. Si. n. dispergat per æra, non putrefit.

Quare debet aludel sic adaptari, ne respirare possit. Vel potest aliter sic diffiniri. Putrefactio est substantialis humiditatis corruptio ex indigētia caloris naturalis, superabundante calore alieno artificiali exteriorius agente. Notetis calore alieno superabundante.

Notandum.

Nam ipse calor alienus est instrumentum agēs, seu perficiens putrefactionem corruptione humida.

Sed per quem modum facit hanc corruptionem calor? Respondemus. Calor calefacit rem sibi superpositam, & calefaciendo facit euaporare humiditatem, qua humiditate omnes partes siccae terreæ continuabantur, & faciebant vnum corpus continuum & vnam rem, & ita calor corrumpit, & putrefacit ipsam rem, sicut videtur in ligno in igne posito. Nam fortitudo caloris ipsius ignis, facit euaporare a ligno Aquam, & Oleum, mediātibus quibus lignum primo erat corpus continuum, modo post separationē Aquæ, & Olei, remanent cineres, & partes siccae ex toto discontinuatae, & puluerizatae. Et propter istā

similitudinem, putrefactio vocata fuit cinis a Philosophis. Vnde rectē inquit hermes. Ne argentum vitium negligentiae tradas, nigrū cinerē dealbat, & p̄ sapientū ignē fit opus. Ideo vocata fuit etiam calcinatio. i. Putrefactio p̄pter eandē similitudinem. Nā sicut fortitudo ignis priuat lapidem sua humiditate & de ipso facit calcē, sic putrefactio. Vnde parmenides in turba. Nisi vertatis naturam, eiusq; compositiones, & complexiones sciatis, & bene coaptetis consanguineum consanguineis, & primū primo, in conuenienter facitis, nec quicquā operamini, eo q̄ naturæ cū suis consimilibus naturis consequentur eas, & lætabuntur in eis. Nanq; putrescūt, vel disingūtur, eo q̄ natura naturam regit, quæ ipsā diruit, & in puluerē vertit, & in puluerē deducit. Apparet ergo, q̄ per putrefactionem res destruitur, & in nihilum deducitur, sicut lapis per calcinationem. Viso igitur quid est putrefactio, & qualiter fit, videamus signa per quæ possumus cognoscere quando erit perfecta, & quando non.

D Vo quidē sunt accidentia principalia, per quæ possumus cognoscere ipsam esse factam, aut non. s. Color, & tactus. Color. s. Niger, tactus. s. Pōderosus. Vnde auctor perfecti magisterii. Plumbum in sua altitudine est plumbū, & argentū, frigidū, Siccum, terreum, melancholicum, nigrum, marcidum, fœtidum, ponderosum, & fœmineum. Ex iis ergo apparet, q̄ putrefactio tunc est perfecta quando est nigra, & ponderosa. Item notetis, q̄ argentum nostrum, Calcinatio, Incineratio, Me-

Notandum.

lancholia, Nigredo, Nox, Putrefactio, Prægnatio, & Sputum idem significant. Sed quid remanet corruptum post Putrefactionem? Respondemus. Substantia formæ, quæ ante putrefactionem erat in potentia rei introducta ex proportionem Elementorum, ex quibus erat composita. Quia materia non ita corrumpitur, ut penitus annihilatur, seu ad nihilum reducatur, cum elementa destrui a nobis non sit possibile, sed Essentia, & Forma, quam ex mixtione susceperant, bene penitus annihilantur. Nam totum integrale (puta domus) consistit ex suis partibus integralibus. Destructa vero, seu disiuncta una parte a loco suo, quem locum prius habebat in toto destruitur forma, siue Essentia totius domus, & tamen remanent Lapides, Ligna, & Fundamenta, ex quibus constabat domus. Sic etiam in proposito nostro. Nam separato humido a loco suo, quem habebat in composito elementari, tanquam pars integralis in toto, & hoc per calorem eleuantem ipsum, & separatentem ab aliis partibus, annihilatur penitus forma, & essentia ipsius mixti. Substantia tamen humidi non annihilatur, nec potest annihilari. Sed contra. Nonne si ponamus ollam plenam aquæ ad ignem, per virtutem caloris consumetur, ita quod nihil remanebit? Certe sic. Ergo substantia eius penitus annihilatur. Respondemus. Quod Aqua habet substantiam valde subtilem, & raram. Item habet contrarias qualitates penitus qualitatibus ignis. Nam Caliditas ignis frigiditati aquæ opponitur, & siccitas humiditati. Cum ergo caliditas ignis frigiditati aquæ aduenit, pugnant in-

ter se: & si caliditas vincat aquæ humidi frigiditatem, intantum subtiliat, & ratificat substantiam aquæ, quod transmutat eam in substantiam Aeris. Nam Aer generatur ex Calido ignis, & Humido aquæ. Et Terra ex Sicco ignis, & Frigido aquæ. Vnde Morienus. Quatuor sunt Elementa, quorum duo sunt principalia, & summopere contraria, ut Ignis, & Aqua. Alia vero duo generantur ex istis, ut Aer, & Terra. Hoc etiam declarat Albertus optimè in libro perigeneseos. Item videmus nubem pluuialem virtute calorem sursum ascendere, & contra naturam suam eleuari. Nam Aqua de natura sua semper deorsum petit: tamquam graue, & cum venit ad locum perpetui frigoris, in quo frigiditas superat caliditatem, tunc nubes conuertitur in Aquam virtute suæ frigiditatis inspissantis, & conuertentis substantiam nubis in aquam, & ita generatur pluuia. Et etiam cum ventus borealis, cuius natura est frigida, & sicca, obuiat australi, tunc si frigiditas borealis superat caliditatem australem, condensatur, & congelatur nubes, & hæc aliquoties in Aquam conuertitur, aliquoties in gradinem, aliquoties in niuem. Ex quo apparet, quod substantia Elementorum non potest annihilari, sed recipit transmutationem, cum natura unius naturam alterius superat.

Secundus autem motus naturæ est Generatio. Cum Corruptio unius, est Generatio alterius, Philosopho teste primo de generatione. Et est impossibile materiam esse, quæ non sit sub aliqua Forma, primo physicorum. Nam quando agens de

struxit mixtionem primam, seu proportionem elementorum, quæ faciebat rem esse sub prima forma, statim introducit aliam. Et quæ forma est illa? certe corporis corrupti, quod vocatur a Sapientibus huius artis Saturnus, vel plumbū, vel æs propter suam nigredinem, & immunditiā, a qua nigredine, & immunditia debet fieri mundatio. Vnde inquit hermes. Hoc fili nosce, quod nisi quis sciat ducere prægnationem, facere generare, mortificare, & species viuificare, lumen inducere, ac mundificare, quousque igni purgentur, colorentur, & a maculis ultimis mundificentur, velut a nigredine, & tenebris, nihil fit. Si autem hoc quispiā fecerit, maioris dignitatis erit possessor, ut reges eū venerentur. Item alteratio est mutatio secundū qualitatem facta ex quadā materiæ locali permutatione, qui quidē motus continet in se principalia huius magisterii, de quibus dicit geber. Sunt itaque huius artis principia modi operationum ipsius quibus applicatur Artifex ad hoc magisterium, qui quidem ad se inuicem sunt diuersi. Est. n. vnus modus sublimatio, & descensio alter. i. secundus. Et vnus est distillatio. i. tertius. Et vnus ex modis est calcinatio. i. quartus. Et alius solutio. i. quintus, sextus, coagulatio, septimus vero, Fixio. octauus demū est, cæratio.

Primus ergo modus fuit sublimatio. Et causa inuentionis eius fuit, quia non nouerunt antiqui Philosophi, nec nos, nec qui post nos venturi sunt, aliquod quod vniret corpora nisi spiritus solos, vel quod naturam spiritus, vel corporis in se contineret, sed

hos proiectos super corpora sine illorū mundatione, viderunt non perfectos colores dare, vel ex toto corrumpere, denigrare, aduertere, & defœdare. Note tis ergo, quod dicimus sine illorū mundatione. Igitur Notandum mundatio debet fieri. i. ista a nigredine, & tenebris. dum. Et ita sentit hermes. Sed quid est illud, quod parit istā nigredinem? certe humiditas aquosa, & adustiuā. Vnde auctor trium verborum dicit, quod humiditas adustiuā est fumus aquosus, de quo dicitur, humiditas aquosa, & adustiuā corrumpit opus, & tingit in nigredinem. Verum humiditas illa, quæ parit nigredinem, impedit albū fumum, quo deficiente aurum archimiæ non fit, Morieno ita testante. Nisi fumus albus fuisset, aurum archimiæ non fuisset. Item de hoc idem. Nota, quod de fumo albo interrogasti, scire te conuenit. Fumus albus est anima, & Spiritus illorum corporum, quorum animas iam extraximus, et iterum eas suis corporibus coniunximus. Ista ergo Anima suum corpus ingressa dealbat ipsum, et mundat ab omni nigredine. Vnde parmenides in Turba. Scitote, quod si superficies dealbatur intrinseca eius dealbantur, & si superficiem æris dealbauerit, intrinseca eius dealbabuntur. Item lucas. Argento autem viuo gubernato omne corpus dealbatur, & natura naturam conuertit.

Siccū ergo & humidum accipite, & extrahite fumū albū ab ipsis, & custodite ne pereat. Sed qualiter generat istē fumus albus? certē per putrefactionē, & mūdificationē. Primò materia corrūpit, fitque per calorē ignis separatio vnius fumi adustiui, qui

tigit in Nigredinem ab isto Fumo albo, qui erat antè mixtus sibi in prima materia, sub vna forma tamè & ita recipit mundationem vnam per ignem. Nam alteram postmodum recipit per artificiū nostrum. s. per Sublimationem, & Distillationem, vt infra. Et hoc est, q̄ dicit Hippocrates in aphorismis. In perturbatione, & vomitu, qui sponte fiunt, si qualia oportet purgari, purgentur, bene erit. Si vero non, e contra. Quod sic exponimus. In perturbatione vètris. i. Putrefactionibus, quæ fiunt in Aludel. Et vomitibus, qui sponte fiunt. i. Sublimationibus, & Distillationibus, quæ fiunt in Caraha ascendendo sursum sicut est vomitus. Si qualia oportet purgari, purgentur, bene est. Si non, male. Ex iis ergo apparet, q̄ si bene sciamus facere Putrefactionem, quæ est turbatio Elementorum, seu Deligatio, vel Mundificatio, & bene per Sublimationem, & Distillationem separare hoc ab hoc. i. purum ab impuro nobis bene erit, & si non, male. Et notetis, q̄ adhæret pars vna fixa cum fecibus, quæ nunquam per Ingeniorū genus aliquod separari ab illis posset.

Notandum.

ET cum Fumus ille fuerit mundus, & albus, tūc erit aptus ad coniungendum cum suo corpore, vt diximus supra, aliter non, vt scitis. Vnde inquit Morienus. Si quis animam extraxerit, & eam sursum ascendere fecerit, & ab ea omnem nigredinem, & fetorem abluerit, postea cum suo corpore coniunxerit, & demum mortificauerit, videbit maxima mirabilia in mundo. Visa igitur generatione illius Fumi albi, qui fit per separationem Fumi adu-

17
stui ab eo in putrefactione, & mundificatione, videamus illam quæ fit per sublimationem, & distillationem. Et primo videamus, quid est sublimatio, & quare fuit inuenta.

Sublimatio. n. est rei siccæ per ignem eleuatio cū adhærentia suo vasi. Causa autem inuentionis eius fuit mundatio spirituum, aliter impossibilis est, vt iam dictum est supra.

Distillatio vero est putrefactæ liquorosæ rei a fæce suæ turbulentia separatio, & hæc fuit generalis. Specialis autem fuit inquisitio aquæ puræ, ita vt corpus solutum post ipsius aquæ resolutionem non possit infici, nec corrumpi.

Distillationem vero pluribus ponimus modis. s. per manicā, & cineritiū. per manicam, n. sic. Fiat furnus distillationis in quo primo collocetur carbo, & coaptetur ei benè, & postea super carbones accensos substantia distillanda ad spiculi tudinem vnus digiti, & desuper etiam carbones vsq; ad summitatē furni, & dimittatur operari quousq; totum distilletur. Modus vero alius per cineritium sic fit. Collocet substantia in fouea cineritij, ac desuper ligna accensa, & permittat operari quousq; tota munda exeat. Prima aut distillatio maior est q̄ scd̃a, quia manica acuitatē caloris plus infert q̄ cineritiū. Fit etiā per balneū arenæ. Et causa inuentionis talis balnei, fuit substantiæ puræ in naturā suam extractio. Quoniā per distillationē primā, & secūdā substantiæ, fuit balnei Saturni sola serenitas. Visis ergo modis distillandi, & quid ē distillatio, accedam' ad feces.

Verum secundum hermetem .In vna quaq; re corruptibili tria sunt considerata . Primum quod est vtile aqua, secundū oleum, tertium fex. Tamen nullum istorū habet esse in corpore isto corrupto, sed confusum, & indiuisum, quod corpus ab aliquibus vocatur hyle, vnde dicitur, Deus creauit primo cælos & terram, quos cælos vocamus f. b. l. mationem, terram vero corpus nigrum. Et ex limo istius terræ plasmavit De⁹ Adam & ex Adam viraginem, quod est corpus nostrum, in quo sunt aliquæ essentiæ corruptionis, quæ prohibentur. Vnde inquit alphidius. Scito fili, q̄ in libro sit librorum perfectio, & certissimum est opus eis, qui ratiocinantur, iam ergo mandavi tibi quod proponis, videlicet Adam, & prohibui ea, quæ opus corrumpunt. i. Viraginem. a medicis vero vocatur hoc corpus corruptū massa ptyssanaria, ex qua generatur in stomacho chylus, & ex hoc chylo generatur in hepate quatuor humores. f. Sanguis, Cholera, Phlegma, & Melancholia: & ex iis corpus sustentatur, nutritur, & regitur. Hoc idē ipsi dicunt per alia verba. Nam natura primo procedit in stomacho dealbando, secundo in hepate rubificando, vltimo in membris subtiliando.

A Accipiamus ergo terram rubeam, ac cum sua aqua mundificata in aludel, igne, & ære mediantibus æqualiter coniungamus, vt corpus vnū viuū, seu aqua sicca, vel fumus albus fiat per viā putrefactionis. Hæc aqua, seu putrefactio vocata fuit initium operum, & clavis operum per Alphidium sic dicentem. Scito fili, q̄ intus thesauri non sunt ab

conditi, verum in ea seruati coram tuis oculis cum domum ingredieris, volo tamen tibi vnā clauem tribuere, quam eorum signa voco, q̄ si rationē habes, residuas tres clauēs scies, & extrahes tua scientia ex ea. Porro hæc vna clavis est aqua sicca, quæ fit per vas sapiētum, & modo putrefactionis. Per istam vero clauem incipit opus, & fit per ipsam postmodum extractio reliquarū trium clauium, & cognoscuntur. Mixtum igitur ac putrefactum æquatum prædictum, iterum in mundo aludel, nam aliud vas nō potest ignem sustinere, recipiatur. Colloceturq; in furno generationis, ac detur ignis, vt totum illud ī marthek deueniat, absq; aliqua terminatione ignis prætermissa, quia motus debet esse continuus (vt scitis) & non interruptus. Propterea mementote omnia necessaria quousq; totum perficiatur.

Tertius motus naturæ est augmentum, quod fit admodum augmenti lunæ. Nam sicut per aspectum solis luna incipit illuminari, & postea omni die augmentatur lumen eius quousq; tota sit illuminata, sic etiam magnesia incipit per finem rubificari, donec tota fuerit rubificata. Et hoc dicit hermes in secreto suo, videlicet vitis sapientum succus in. 42. diebus extrahitur, eius vinum in fine. 30. peragitur, de cætero ipsum diminuit, trituratione vero augmentat, eo q̄ luna post. 15. diminuitur, & in. 30. augmentatur. Fit etiam hæc coniunctio admodum corporis, & animæ. Nam sicut anima corpus ingreditur, & continet ipsum, sic fumus albus corpus suum. Vnde inquit Alphidius. Prose-

Notan-
lum.

quente fugienti obuiante ab eis fuga aufertur, & ve-
ritas sequitur, & natura cœpit suum comparem vt
inimicum, & se ad inuicem continuerunt, & conti-
nent, quoniam anima corpus introiuit. Istud pun-
ctum est secundū punctū martis scđm hermetem.
Scđm vero ordinem est Iouis. In domo cui' posui-
mus Martem. Et quare ibi appositus fuit, videat par-
ticula nostræ diuisionis sub titulo cineritij. c. Res a-
lopiis mūdāta. Idem dicit Rodianus cum embryo-
ne reducit. Notetis embryon. Embryon. n. est fru-
stum carnis, seu massa, ex qua natura format in ma-
trice fœtum: & disponit omnia mēbra sua. Sic istud
punctum est massa: seu lapis, ex quo totum magi-
sterium perficitur. Item istud punctū est etiā mate-
ria, ex qua omnia metalla ducunt originē. Vnde in-
quit Alphidius. Vt enucleatius intelligas me loquē-
tem, volo vt scias de qua materia metalla ducunt
originem. Attende itaq; Aqua grauis, & viscosa
in visceribus terræ non habens exitum foras, si pro-
pe est Sulfur, eius excocta calore conuertitur in ar-
gentum viuum. Et sic Notetis, q̄ Aqua viscosa, &
Sulfur sunt materia omnium metallorum, argen-
ti viui. Hoc idem dicit geber, cum diffinit argen-
tum viuum dicens. Argentum viuum est Aqua vi-
scosa in visceribus terræ Substantiæ subtilis Alba
terræ per calorem temperatissimum vnita totali v-
nione per minima quousq; humidum contempe-
tur a sicco, & siccum ab humido æqualiter. Notetis
ergo, Aquā viscosam, & Substantiā albā, q̄ dicimus
esse etiā Materiā argenti. Item notetis, per calorem

Notan-
dum.

temperatissimum tanquam per instrumentum per-
ficiens ipsam. Item notetis, modum perficiendi cū
dicit, quousq; humidum cōtemperetur cum sicco. Notan-
dum.
Item notetis, q̄ ær, arbor, argentum, Argilla, Argy-
rion, caspa, chesseph, Consanguineum corpus. Cor Notan-
pus impropriū, corpus nigrum, eua, fada, fœmina, dum.
Gallina, Giumis, Gumma alba, hypostasis alba, Li-
gnū, Linea, L V N A, Magnesia alba, Materia, Ma-
ter, Massaptyssanaria, Mediū cælum, Meridies, ni-
gredo, niger cinis: Ouis, Sanguis, Secundus, soror,
substantia subtilis, ver, virago, virilitas, Vnio spiri-
tuum, vua acerba, & tenebræ idem sunt. Vifa autē
mixtione, putrefactione, generatione, & augmen-
tatione argenti viui videamus eius fixationem, quæ fi-
xio fit per diminutionem, quæ est quartus mot' na-
turæ, quæ diminutio dicitur, & fit per decoctionē,
vt narratum est supra in præallegato secreto herme-
tis, videlicet. Vitis sapientum &c. Nam sicut Luna,
postquam plena est, de die in diem incipit diminui,
donec de ipsa nihil appareat, sic albedo, & illumina-
tio istius corporis incipit diminui per decoctionem,
donec tota albedo diminuta sit, & appareat rube-
do per nigredinem, & citrinitatem, quæ penitus ap-
parebit, si non remāsit aliquid de illa humiditate a-
quosa, quæ mittit albedinem. Si vero remansit ali-
quid de illa humiditate aquosa, quæ mittit albedi-
nem, tūc non est facta exficatio. Siccetur ergo do-
nec deueniat, & tunc bene erit. Et hoc est: q̄ dicit
Hippocrates in aphorismis. Inanitio, si qualē oportet
fieri, fiat, & confert, & bene erit. Si vero nō econ-

tra. Glossa, Nota Inanitio. i. Exicatio. Itē Hermes,
 Ponite igni ipsius humiditatem, & in humido ignē
 habitare facite, qui ignis huiusmodi humiditatis co-
 lorem augmētat, & siccitate cōbustionem, donec
 in finem ducatur. i. perfectū fiat. Item inquit alphi-
 dius. Inspice fili: quia scripturus sum tibi librum cu-
 ius verba si intellexeris, hanc artem inuenies, si fue-
 ris de ijs, qui eam inuenient. Si vero hęc verba non
 intellexeris, non accedas ad operandum, nisi si inci-
 pias tentare, & aquas coquere: quæ putrefaciendo
 spissantur putrefaciēdi humiditate, vi siccitatis, neq;
 ipsius, cuius gen^o ē duo lapides de genere lapidū, ex-
 tractum. n. est ex lapidibus, quæ in quolibet anni tē-
 pore generantur. Notetis ergo, q̄ per putrefactio-
 nem fit Inspissatio aquarum. i. Frigidi, & Humidi,
 & econtra in siccitatis naturam, quod apparet, vt di-
 ctum est supra, per putrefactionem, & generationē
 in secreto. Accipiamus ergo terram rubeam &c. Nā
 frigidum, & humidum cum incipit alterari, effici-
 tur nigrum, vt carbo. Vnde inquit hermes in allego-
 ria sua. Lapis noster inquisitus caret simili, & est ci-
 trinus, aureus, extrinsecus, & intrinsecus. Cum au-
 tem corpus eius alteratur, fit nigrum, & tenebro-
 sum, vt carbones. Spiritus autem ab eo ablatus colo-
 re est Rubeus. Spiritu autem, & anima sibi redditus
 viuit, & lætatur, & vides eum ridentem, & hilarem,
 ac morte carentem. Benedictus igitur sit ille, cuius
 dispositio sit hęc, qui mortificat, & viuificat, & om-
 nipotens est. Itē hermes in eodē loco. Ego sum al-
 bum nigri, & nigrum albi. Et sic apparet, q̄ altera-

Notan-
dum.

Notan-
dum.

tio est ab albedine in nigredinem, & a nigredine in
 albedinem. Et vlti^o ista deficcatio, siue dispositio
 continuē fiet eius conuersio in caliditatis naturam,
 quod est in rubedinem, quæ tamen puenit ex pau-
 citate nigrificandi. Hoc idem dicit rosinus cum di-
 cit, q̄ ars MARTHEK nō fit nisi ex STAGNO
 Ex quibus potest intelligi, q̄ vnus est dispositio al-
 bi, nigri, citrini, & rubei. Et hoc est, quod dicit alphi-
 dius. Scito fili, q̄ in huius maris profundo Marga-
 ritæ diuerforū colorum nascuntur, in quo & hya-
 cinthus diuersi coloris ascendit, & etiam ipsum. s.
 Marthek colorat corpora per colorem suum. Cum
 n. fuerit calidum, erit rubeum, cū vero frigidū fue-
 rit, erit album, Similiter coloris, & candoris Solis, &
 Lunæ, & rubeū est caliditas, & albedo est frigiditas,
 itellige ergo & obserua. Item notetis, q̄ rubedo est
 signum caliditatis, & albedo frigiditatis, & istud est Notan-
 Tertium punctū artis scđm hermetē, cū dicit. Ter-
 tio mense operatur Mars agens in materia ex sua ca-
 liditate, & siccitate diuidit, & sequesterat massam ip-
 sam, & membra disponit. notetis membra. Nam si-
 cut in matrice natura disponit membra ipsius fœt^o,
 tanquam partes integrales ipsius fœtus, sic & istud
 corpus rubeum est pars integralis eleisiris, seu medi-
 cinæ. Nam in omni compositione, quæ fit postquā
 istud corpus creatum est, cadit semper tanquā pars
 integralis compositionis, vt inferius declarabitur.
 Itē notetis, q̄ istud corpus habet multa nomina. Notan-
 Vocatur. n. Adam, Aestas, almagra, altum, anima, a-
 rios, aurum, cancer. Camereth, cinis tartari, cho-

S

Notan-
dum.

Notan-
dum.

lera, Corpus proprium, Corpus rubeum, Corfusie, Deeb, Dehab, Ferrum, forma, frater, Fructus, gall, Gophris, gūma rubea, Homo, Iuuentus, kibrit, Lapis indrademus, Lapis indus, Lapis rubeus, lux, magnesia rubea, mane, Mars, Marthek, Masculus, metros, minera, neusi, nutus, Oleum martis, Oleum incombustibile, Oleum rubeū, Oliua, Oriens, Pater, reczon, rubedo, rubinus, Sal vrinæ, Sericon, S O L, Sulfur rubeum, Terra rubea, Tertius, thion, vinum vitellus, vitriolum rubeum, vitrum, Zaaph, & etiam multis aliis nominibus a Sapiētibus appellatur, quæ quidem nomina non sunt ei attributa scđm vnam rationem, seu proportionem. Nam philosophi quivocauerunt eum Adam, æstatem, Almagra, altum, animam: arietem, aurum, cancrum, carmeth, cholera cinerem tartari, Corpus proprium, corfusie, Deeb, Dehab, Formam, fratrem, Fructum, gallū gophris, Hominem, inuentutem, kibrit, Lapidem indrademum, Lapidem indū, lucem. Mane, Martem, Marthelk, Masculū: Metron: Minerā: Neusin: Nutum: Oliuā Orientē: Patrē: Reczon, Sal vrinæ, Solē, tertium, thion, vinum, vitrum, Zaaph dixerunt hoc propter suam complexionem. Nā omnia hæc dixerunt quia Calidæ, & Siccæ complexionis sunt. Qui verò vocauerunt ipsum Corpus rubeum, gummam rubeam, Lapidem rubeum, magnesiā rubeā, Oleū rubeum, rubedinem, rubinum, Sericon, Sulfur rubeum, Terram rubeam, vitellum, vitriolum rubeū, propter colorem rubeum hoc dixerunt. Qui autē nominauerunt ipsum ferrum, Oleum incombustibile,

Oleum martis, propter impotentiam fusionis duræ hoc dixerunt. Nam cum hoc corpus per decoctionem priuatum sit vna humiditate, quæ faciebat ipsum fluere, & necesse est corpus ficcū non fluere, ideo vocauerunt id esse ferrum, quia inter alia corpora ferrum dicitur maximè, Fixū. Sic etiam istud corpus per priuationem humiditatis, quæ faciebat ipsum primò Volatile, modò est necesse, vt remaneat fixum. Nam omnia corpora non fixa figurantur per talem priuationem humiditatis, quæ vocata fuit calcinatio a multis Philosophis. Vnde inquit geber. Calcinatio est rei per ignem purificatio, seu puluerizatio ex priuatione humiditatis partes consolidantis, & fluere facientis: Et causa inuentionis calcinationis spirituum est, vt ibi melius figantur. Sic ergo fit per priuationem humiditatis volatile fixū, & molle durum. Item fit mutatio de natura in naturā, et aquæ in Ignem secundum naturales Philosophos, vt scribitur in turba Philosophorum. Itē mutatio complexionum, vt frigidæ, & humidæ cōplexionis, in calidam, & Siccā, seu Phlegmaticæ complexionis in Cholicam secundū medicos. Item fit Spirituale corporeum secundum Auctorem perfecti magisterii. Item fit de manifesto occultum secundum Rodianum in libro trium verborum. Itē notetis, qđ in vno quoq; corpore sunt tres dimensiones. sc. Altitudo, Latitudo, & profunditas Philosopho teste primo cœli.

Notandum.

Latitudo est illud, qđ manifeste apparet de corpore, & primò subiaceret visui nostro,

Exempli gratia. Lapis noster in prima sui creatione est albus, & ita apparet prima facie quia dicimus ipsum frigidum, & humidum (vt est) rodiano sic asserente. Lapis noster est aquaticus, quia est frigidus, & humidus, & aqua est frigida, & humida, & humida aqua currit. Ideo iuro per memetipsum, qd verum est, & talis dispositio dicitur corporis altitudo.

Atitudo verò est illius medicinæ dispositio, per quam itur ad profundum, quæ nostra medicina est, & est vita altitudinis, ac profunditatis, tamque medium inter duo extrema, seu contraria; per quod in extremum peruenitur, quia impossibilis est transitus de extremo ad extremum sine medio. Sæpe. n. dictum est, qd lapis noster est humidæ, & frigidæ complexionis. Nam si volumus eum facere transire ad medicinam disponentem, necesse est, vt altera qualitas destruat in eo. Destruitur autem per putrefactionem. Nam frigidum, & humidum per putrefactionem inspissatur, & eius humiditas vertitur in Siccitatem, & sic fit transitus ad medicinam disponentem, quæ est caliditas, & siccitas, quæ dicitur latitudo.

Aura tamen a frigido, & humido frigiditatem, & a calido, & sicco siccitatem recipit, & fit terra. Postea verò per calorem excedentem caliditatem, quæ remansit in corpore, fit transitus ad contrarium destruendo frigiditatem, & introducendo caliditatem, quæ dispositio dicitur profundum, seu occultum corporis, & hoc optimè patet in libro perfecti magisterii in particula illa. Fer-

rum in sua altitudine est frigidum, humidum, calidum, siccum, cholericum, rubeum, acutum, odoriferum, masculinum, & cætera.

Vlto demum qualiter argentum viuum transubstantiatur de natura in naturam, scilicet de frigiditate, & humiditate in caliditatem, & siccitatem, Et quia in isto puncto, maior pars Philosophorum incipit loqui. Vt alphidius de minera. Sulfur rubeum dixit. Notetis, qd minera huius operis est sulfur rubeum, & secundum Lucam masculinum, cum dicit. **Notandum.** Accipite Marthek, & dealbate eum, & cætera. **Ma-**sculum .n. promulgauit, & plures alij sapientes possent adduci in eandem sententiam, quos in præsentia omittimus breuitatis gratia. Ratio autem quare omnes ferè initium sumpserunt in isto corpore rubeo, est, quia istud corpus rubeum est principium totius tincturæ, Nec fit tinctura vera sine eo. Vnde rosinus inquit. Sciatis, qd non fuit aliquis qui in hac arte verbum dixerit a fidelitate denudatum præter hermetem. Cum dicit. Scitote, qd non fit tinctura vnquam, nisi ex rubeo lapide. Item geber de essentia solis asserit, qd Sol creatus est subtilissima argenti viui substantia, & ex substantia pauca sulfuris mundi, & puræ rubedinis fixi, clari, & a natura sui mundati tingentis illud. scilicet. Argentum viuum. Item idem geber dicit de Sole. **Aurum est preciosissimum metallorum, & est tinctura rubedinis,** quia tingit, transformat, & illuminat omne corpus, quoniam alumine est, & tinctura vera, & perfectio totius operis diuini, quod Deus electis suis largitur, & non aliis, cui fit honor laus, & gloria.

DISPOSITIONES ARTIS METALLICAE.

FOrnax:
Caraha.
Aludel.

Gradus.
Tempora.
Ignis alienus.
Terra.
Aqua.
Ignis naturalis.
Aer.

Remotio superfluitatum Elementorum.

Mixtio æqualitatis prædictorum.

Putrefactio Mixtionis.

Generatio putrefactionis.

Augmentatio Generationis.

Disiunctio Augmentationis.

Ignis Disiunctionis.

Alteratio Ignis.

Distillatio Alterationis.

Ponderatio Distillationis.

Cineritium Ponderationis.

Aqua examinationis Cineritij.

Vnio examinationis Aquæ.

Corp^o cōgregatiōis vnionis. Aquarū examinatiōis.

Iustificatio Vnionis.

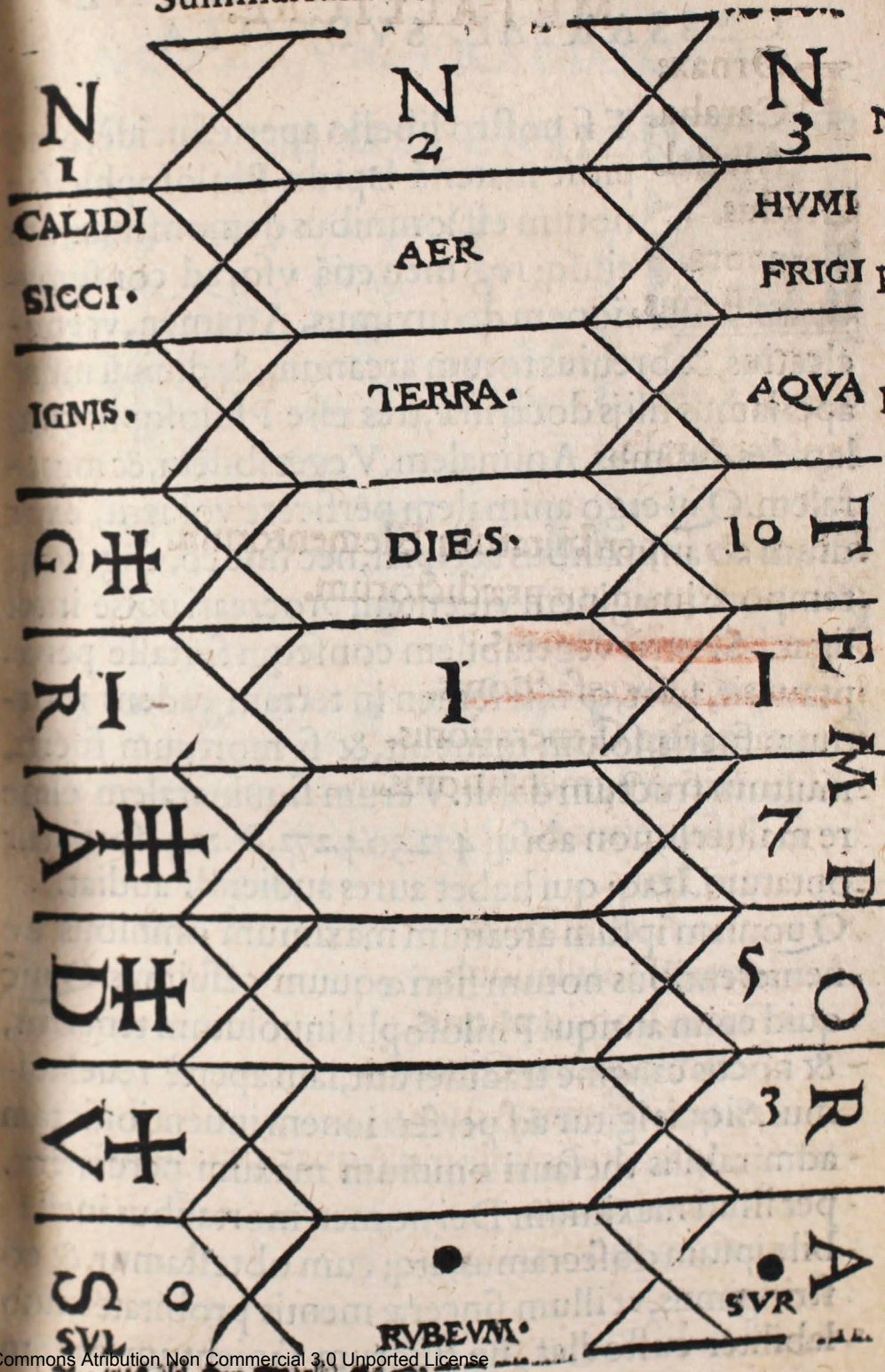
Cæmentum Iustificationis.

Forma.

Medium dispositiūm

Insertio Iustificationis. Cæmentationis

Summarium Artis Metallicæ.

Naturarū
pidis M
lorum N
meri.

Naturæ
marum
litatum
dis præd
Res mate
les.

Prima cla
Et Ren
tio sup
tatum
menton

Mixtio a
litis p
etorum
Putrefa

Clavis
da. Et p
pūctū
Gnatio:

mentat
diminu
Clavis
tia. Et

pūctū
Alterati
Clavis
ma. Et

tium
artis.
Minera
petua.
damētū

RES PRINCIPALES ET NE- CESSARIAE, SVBNOTA.

LT si nostro libello apertè, lucidè, & co-
piose materiã lapidis Philosophici (vt
notum est) omnibus demonstraui-
mus eiusq; regimen etiã vsq; ad consuma-
tionem deduximus. Attamen, vt enu-
cleatius, & breuius totum arcanum, & diuinũ mun-
dum aperiamus filiis doctrinæ, tres esse Philosophorum
lapides dicimus. Animalem, Vegetabilem, & mine-
ralem. Qui ergo animalem perficere voluerit, exor-
dium ab animalibus accipiat, nec sine eo, cõgruoq;
tempore imaginem viuentem procreari posse intel-
ligat. Si verò vegetabilem consequi fortasse pero-
ptauerit, sciat, qd nisi semen in terram cadens mor-
tuum fuerit, solum manebit, & si mortuum fuerit,
multum fructum dabit. Verum si mineralem elige-
re maluerit, non absq; 472.304.272.&.224. fortietur
optatum. Itaq; qui habet aures audiendi audiat.
Quoniam ipsum arcanum maximum omnibus be-
nemerentibus notum fieri æquum cẽsuimus. Quic-
quid enim antiqui Philosophi inuolutum tenebris
& noctis caligine tradiderunt, iam apertè reuelau-
imus. Siquis igitur ad perfectionem inuentionis tam
admirabilis thesauri omnium maximi peruenerit,
per illud maximum Dei nomen mortalibus ineffa-
bile ipsum obsecramus, atq; eum obtestamur, & cõ-
stringimus, vt illum sinceræ mentis probitate inuol-
labiliter custodiat, ne filiorum sapientum panem

canibus proijciat.

NOTARVM PRAEDICTA- RVM OSTENSIO.

T . 19	A . 1	I . 9	A . 1
E . 5	Q . 1	G . 7	E . 5
R . 17	V . 20	N . 1	R . 1
R . 17	A . 1	E . 5	E . 5
A . 1			

59	38	34	28
8	8	8	8
47230	42722	4	

CAPITA ILL. CONCILII
DECEM VIRVM.

D. Paulus Valaresso.

D. Franciscus Contrareno.

D. Petrus Mocenico.

ARstransmutationis Metallicæ Io. Augustini
Panthei sacerdotis Veneti Leone. X. Pontifice
Maximo, ac Leonardo Lauretano optimo Pri
cipe in ædibus Ioannis Tacuini impressorum accu
ratissimi Venetijs edita. VII. Idus Septembris:
M.D.XVIII.

Archimicæ sophiæ seu mauis Archimagiæ
Dicere: veridicum iam cape lector opus.
Naturæ ex adytis tulit hæc exempla sacerdos.
Felix, qui nosse hæc mystica sacra potest.
D. G. hic.

Gulielmo Hyeroski-
POLONO VIRO NOBILISS. VIR-
TVTIBVSQ. OMNIBVS PRAEDI-
TO. IOANNES AVGVSTINVS
PANTHEVS VENETVS
SACERDOS FELICI-
TATEM AETER-
NAM.

Vanti te faciamus, quæ te alterum nos
esse dixerimus, ex hoc tibi æstimandū
relinquimus, ex hoc facile iam coniice
re poteris quæ tua vni⁹ causa laborē hūc
Commentandi aggressi sumus, & de
Thesauris nostris Opus hoc nouum tibi excudim⁹,
& tibi soli dicamus. In quo opere perspicuè, ac dilu
cidè reseruauimus, & interpretati sumus locos om
neis difficiles, & Interpretē desiderātes. Et qui ob
scuriore videbantur in nostris illis institutionibus,
quas de metallicis trāsmutationibus superiorib⁹ an
nis edidimus. Quod per cōmunes tibi & nobis ami
cos moniti fueramus, & per literas certiores facti te
in illis assiduè versari, te scripta, & Exemplaria no
stra nocturna versare manu (vt aiunt) versare diur
na, sed torqueri quod nequires desiderii tui cōpos
euadere, propter nonnullas in illis difficultates, quæ
tibi non intelligibiles censerentur. Nos certe Institu
D

certe Institutiones illas, Quantum subiecta materia
exigit, Quantum facultas ipsa permittit, Quantum
professio ipsa patitur, propriis ac signatis vocabu-
lis ac vſitatis, apud artis professores contexuimus.
Vnaquæq; enim Ars peculiare habet terminos, &
dicendi modos. Verū dum breuitati ſtudemus, pau-
lo obſcuriores (fortaſſe) tironibus effecti ſumus.
Nec audiēdi ſunt qui de institutionibus illis noſtris
rentur, Illas partim dici poſſe editas, partim non edi-
tas, & cognobiles illis tantum futuras, quibus p nos
interpretatæ fuerint. Id quod proprium eſt ſolum i
arte cabaliſtica, de qua plura alibi. Nā qui ſacriſma-
giæ huius rectè initiati fuerint, ratiocinatione duce,
exercitatione, vſuq; comite, Fine omnino non fru-
ſtrabuntur, ſi perſeuerauerint in illis euoluendis, &
ediſcendis. Si deniq; ad hanc magiam capeſſendam
natura apti ſint, vti etiam de futuris poetis, Oratori-
bus, philoſophis, medicis, ac reliquarum. omniū fa-
cultatū profeſſoribus dici a Sapientibus ſolet. Acce-
dat oportet numerorū ſcientia, q̄ propriū ac ſubſtā-
tiale hominis pythagora & plato cenſuerunt. Vn-
de hominem diffinientes dixerunt. Hō eſt animal
ſciens numerare. Quam rem dum animo verſare-
mus, ad conſumatam totius rei cognitionem, pla-
cuit addere miſturas, & proportionem metallorū, v-
na cū eorū ponderibus, & numeris. Accipe igitur
Gulielme iucundiſſime, & generis Nobilitate Illu-
ſtris, virtutibus ſpectabilis, liberali tatis munificen-
tiæq; ſplendore celeberrime, ac Doctiſſime hos cō-
mentarios noſtros omni auro precioſiores. Et tibi

26
habe cariſſimos, eoſq; ita legas ſingulatim quoſcūq;
terminos ponderando, & contextum reſolvendo Phi-
loſophico more, Fidei, ac ſpei feruore feruens. Vt
ſpiritu agente aſſetur mēs tua, Animuſq; tuus, quō
& vatum, & ad ſpiritualem ſenſum, Sententiamq; a-
ditus tibi pateſcat. Quod tibi continget, ſi tute tibi
ipſi non defueris, hoc eſt, ſi dilectionem habebis, vt
inquit Diuus Paulus, Bene vale, & nos tibi ami-
ciſſimos, tuiq; nominis amantiſſimos, & obſervantiſ-
ſimos ama.

IOANNIS AVGVSTINI PANTHEI

Veneti ſacerdotis in editam metallicæ
transmutationis Theori-
cam commenta-
rium.

Vlla te admiratio capiat Gulielme vir
omni in ſcientia erudiſſime: ſi in no-
ſtris commentarijs non ita ſumus ver-
bis penitus vſi latinis, vt forſitā doctiſ-
ſimæ aures tuæ audire expectabant.
Nam vt primo poſteriorum inquit Philoſophus.
Non omnem interrogationem eſt vnumquemq;
ſcientem interrogare, neq; ſecundum omne inter-
rogatum de vnoquoq; reſpondere, ſed quæ ſunt
ſecundum ſcientiam determinatam. Si. n. diſ-
putat cū Geometra, ſecundum quod eſt geo-
metra, ſi manuſcriptuſ eſt q̄ benè, ſi ex his aliquid de

monstrat. Si vero non, minimè benè. Manifestū est autem q̄ non arguit geometram. Sed aut secundū accidens. Quare utiq; non erit in non geometricis de geometria differendū. Quapropter si de archimia mysteriorum naturæ mirabilium indagatrice tecum agere volumus, verbis nos utiq; talibus necessarium est uti, quæ huiusmodi scientiæ (vt a Philosopho dictum est) congruant, & qualia ipsa exigere videtur materia. Cum autem tecum de oratoris, aut Poetæ officio verba faciem⁹, Ciceronianos tūc, aut vergilianos imitabimur lepores.

hanc quoniam in libro de vita et moribus
הנה **A**ccipe igitur Iud he voph he in Dei nomine, vt a platone in thimeo præceptum est. In omnibus siue maximis, siue minimis, diuinum implorari debere auxilium. Et in vase terreo vitreato, cum Igne vni⁹ gradus. ✠. per horas. xxiiii. candidissimam animam extrahe, ac per ascensum ipsam diligenter ablue totam.

hanc quoniam in libro de vita et moribus
הנה **P**osteā cum spiritu, & corpore, D E I. taliter cōiūge, vt ad arcani huius libram, per putrefactionem talis corporis, cum spiritu, & anima, generetur chylus. Proportione. s. Coniunctionis, & mixtionis, Quatuor cum partibus, seu pōderibus Quinque, & nouem, seruatis super posidum, deinde sine alicuius aquæ lotionē optimè terēdo. Et hoc quousq; deuenias ad pondus librarum. xxv. cum dimidia, vt pro multiplicationib⁹. vii. in vice vna tibi sufficiant.

Deinde in aludel non vitreato (q̄ est vas terreum) Et sub fimo equino (quod est ignis

Carbonū) in loco Putrefactionis, Generationis, Alterationis, & Fixionis reconde. Qui quidem Ignis dicitur exterior in ipsam Frigiditatem agens, hoc est Nigredinem expolians. Et talis Ignis. xxiiii. horarum terminum in totum non permittatur transgredi. Qui tamen horarum numerus in duas æquales sit distributus partes, quælibet scilicet ipsarum. xii. cōprehendēs horas, vt tali caractere. M. signatū est.

Post hæc illi stude ad inducendū æternā mortem, hoc est rubificandum chylū, iam per putrefactionem, generationem, & alterationem, atq; fixionem terminatum. Quater scilicet in ipsius putrefactione, Ter vero in generatione, bisq; in alteratione, ac in fixione semel tantū in ipsum terēdo. Cum additione attamen spiritus sui in charaha existentis, sub N V T V, Stagno, vel Marthek, generatū. Quod quippe erit per septuaginta duas vices horas duodecim multiplicando. Quæ quidem (vt patet) faciunt dies. xxxvi. Ac septē vicibus reitera mixtionem cum ponderibus septies vice qualibet supra illud quod superesse omnivice a fixione comperies, ita q̄ sēper cæterorum respectu, tale vt basis sit, & in quotatione Quatuor, vt inferius annotatum esse videbis, & supra etiam ostensum est.

Consideratio etiā respectu tēporum animaduertenda est, quæ sunt septem vicibus trigessimus sextus multiplicatus numerus. Qui quidē continere videtur dies. cclii. Et sic habebis M A R T H E K D E E B. Quod idem interpretatur q̄ marchet Deob. Quod quidem aureum est lithar-

giron, idest Benedictus philosophorum lapis, medicina eleisir, seu tinctura aurea, non deficiens. Qui immo quod libet transmutans metallum, vna, super centum. Quoniam archimia ab Archi, & mia Gracè deriuatur. Et Caldaice Archenouevma adumas dicitur, quæ initiū vnitatis esse perhibet. Quod quidem initium, seu principiū nihil aliud esse videtur, nisi tinctura fixa, vt in nostri opusculi theoricæ demonstratum esse comperies, capite illo scilicet. Viso demū qualiter Arg. vi. transsubstantiatur de natura, in naturam, & cætera, vt in ipso.

Sed in omnia Enigmata praxis huius carissime Gulielme soluere valeas, nec Sphyn gem te confulere in aliquo oporteat, ac huius Diuinæ scientiæ recipientium adytū ingrediaris, Quid illud diuinum Hebraicū verbum in se contineat, ac sub ipso lateat, q̄ supra diximus. Accipe in Dei nomine. Iud he voph he. & cætera. Breuib; tibi (gratis) in prophani vulgi contemptū, & diuinæ maiestatis laudē, & gloriā, demonstrare decreuimus. Et si minime liceat naturæ arcana prophanis manifestare, sed Sapientiæ duntaxat amatoribus. Quod sane fieri solitū est hæc ad usq; tempora, vt non nisi metaphoris naturæ secretiora tractarentur.

Et primò in Archimia recipientia illud q̄ per Iud he voph he importatur, sunt ær, Aqua, ignis, & terra naturalis, hoc est quatuor naturæ elementa.

Ictio autem hæc comer isoon primam designat naturæ materiam.

*Jo. in pingiher caracthe-
fali pingiher caracthe-
Jo. secundum etimologiam
Hæbraicam id est Manus Dei signum*

Aec muchabelim recipientes.

Hista vero gophris, sulfur naturale.

Hæc chesseph hai, argētum viuum minerale.

T hæc It hocodut horucot, vnionem spiritū.

E Quod idem quippe est, quod ouorum Gallinarum albumen naturale.

H Ac ista douor echad, rem vnam solam, Quæ est argilla cruda simplex.

Iud vero pro ære ponitur, & inter chabalisticos numeros decimā sibi vendicat quotationem.

H E primus de elementis exprimit Aquam scilicet, & de numeris Quinque.

Oph autem ignem, & de numeris sex.

V He ista & vltima terrā ostendit, & de numeris Quinq;

Quæ aut, q̄, & Qualia metallica, & naturalia sūt elementa in chabalisticū, archimicæ artis magisteriū igrediētia. Quid etiā forma materia, mediū dispositiū, aurū, argētū splendidū, argētū calcinatū, argentū viuū de corde Saturni, oleū sulfuris.

Quidque sit argilla simplex. Haud nos fugit te iā intellexisse, ac experiētia ī laboratorio nro cōspexisse cū hac de re verba (vt nra exigit amicitia) haberem.

At tamē si forte quæ palā operati sum' obliuioni tradidisses, nos literis desiderij tui idicib' certiores redas. Pollicem' equidē nos tibi libētissime (p virili) morē gerere, oīaq; iterū ob mutuū, & nōvulgare in nos amorē tibi recēdere. Nā a peripateticorū p̄cipe scriptū esse cōperim'. Amicitia, vnā ī duob' corporibus viuentem animā expostulare. Quamobrē cū

Jo. in pingiher caracthe-
fali pingiher caracthe-
Jo. secundum etimologiam
Hæbraicam id est Manus Dei signum

Jo. in pingiher caracthe-
fali pingiher caracthe-
Jo. secundum etimologiam
Hæbraicam id est Manus Dei signum

Jo. in pingiher caracthe-
fali pingiher caracthe-
Jo. secundum etimologiam
Hæbraicam id est Manus Dei signum

Jo. in pingiher caracthe-
fali pingiher caracthe-
Jo. secundum etimologiam
Hæbraicam id est Manus Dei signum

girion, idest Benedictus philosophorum lapis, medicina eleisir, seu tinctura aurea, non deficiens. Qui immo quod libet transmutans metallum, vna, super centum. Quoniam archimia ab Archi, & mia Gracè deriuatur. Et Caldaice Archenouevma adumas dicitur, quæ initiū vnitatis esse perhibet. Quod quidem initium, seu principiū nihil aliud esse videtur, nisi tinctura fixa, vt in nostri opusculi theoricæ demonstratum esse comperies, capite illo scilicet. Viso demū qualiter Arg. vi. transsubstantiatur de natura, in naturam, & cætera, vt in ipso.

Sed in omnia Enigmata praxis huius carissime Gulielme soluere valeas, nec Sphingem te consulere in aliquo oporteat, ac huius Diuinæ scientiæ recipientium adytū ingrediaris, Quid illud diuinum Hebraicū verbum in se contineat, ac sub ipso lateat, q̃ supra diximus. Accipe in Dei nomine. Iud he voph he. & cætera. Breuibz tibi (gratis) in prophani vulgi contemptū, & diuinæ maiestatis laudē, & gloriā, demonstrare decreuimus. Et si minime liceat naturæ arcana prophanis manifestare, sed Sapientiæ duntaxat amatoribus. Quod sane fieri solitū est hæc adusq; tempora, vt non nisi metaphoris naturæ secretiora tractarentur.

Et primò in Archimia recipientia illud q̃ per Iud he voph he importatur, sunt ær, Aqua, ignis, & terra naturalis, hoc est quatuor naturæ elementa.

Ictio autem hæc comer risoon primam designat naturæ materiam.

Job in compendiosa
fali pingit her carasthe
Job secundum etimologiam
Hebraicam id est Manus Dei signum 28

Hæc muchabelim recipientes.

Ista vero gophris, sulfur naturale.

Hæc chesseph hai, argētum viuum minerale.

T hæc It hocodut horucot, vnionem spiritū.

E Quod idem quippe est, quod ouorum Gallinarum albumen naturale.

Hæc ista douor echad, rem vnā solā, Quæ est argilla cruda simplex.

Iud vero pro ære ponitur, & inter chabalisticos numeros decimā sibi vendicat quotationem.

Hæc primus de elementis exprimit Aquam scilicet, & de numeris Quinque.

Oph autem ignem, & de numeris sex.

V He ista & vltima terrā ostendit, & de numeris Quinq;

Quæ aut, q̃, & Qualia metallica, & naturalia sūt elementa in chabalisticū, archimicæ artis magisteriū igrediētia. Quid etiā forma materia, mediū dispositiū, aurū, argētū splendidū, argētū calcinatū, argentū viū de corde Saturni, oleū sulfuris. Quidque sit argilla simplex. Haud nos fugit te iā intellexisse, ac experiētia ī laboratorio nro cōspexisse cū hac de re verba (vt nra exigit amicitia) haberem. At tamē si forte quæ palā operati sum' obliuioni tradidisses, nos literis desiderij tui īdicib' certiores redas. Pollicemr equidē nos tibi libētissime (p virili) morē gerere, oīaq; iterū ob mutuū, & nōvulgare in nos amorē tibi recēdere. Nā a peripateticorū p̃cipe scriptū esse cōperim'. Amicitia, vnā ī duob' corporibus viuētem animā expostulare. Quamobrē cū

te tali, tantoq; prosequamur amore, vt te cariorem habeamus neminem. Non immerito a nobis haud petendum, sed (gratis) exigendum esse censuimus, vt omni cura, studio, atq; diligetia, tuæ enitamur parere voluntati. Cui nos paratos in omnibus offerim, tradimus, & pollicemur.

DE METALLORVM SPIRITVS GENERATIONE.

Svmantur itaq; lib. Decem humidi, qui est Aer. Pariterq; libr. Quinq; sicci, terram insinuantis metallicam. Quæ idem quippe est, quod Saturni cerussa. Et in vase ferreo in carbonumq; igne cuncta conflentur.

Cvmq; liquefacta fuerit in aqua ex dulcedinis, & acetositatis qualitatibus confecta, in granulis reducantur.

Postremo igne gradus secundi stillentur, tã in cucurbita ferrea nẽ figillata cum allem' bich, & repticulo terreo, quam in terreo alu- & caraha, donec Spiritus purus, & mundus habeatur.

.di-
be-
ce-
del:

DE METALLORVM ANIMAE GENERATIONE.

Rima quidem cõiunctio, de libris fiet Aeris Decẽ, & lib. sex ignis. s. de Iud, & voph. Secunda vero, de libris Quinq; aquæ, & de lib. Quinq; terræ, videlicet de He, & He.

Tertia deniq; & vltima de omnibus simul, scilicet iud he voph he. Ac mediantibus ignis gradibus, & horis, vt supra candidissima extrahatur anima.

DE MIXTIONE CORPORIS, SPIRITVSQVE METALLORVM ANIMAE.

Quarum insinuans est numerum. Vnde vice quatuor vna, quatuor faciens Corpus facit.

E. Quintum ostẽdit numerum. Vnde quin- quies septẽ, trigessimũ, quintum conficiunt numerum, & Spiritus tradit pondera.

I. Nonam significat quotationem, Vñ septies no- uem, sexagesimã tertiam animæ demonstrat quã titatem.

Svmma autem cuncta mixta. D E I. Lib. xxv. cũ dimidia.

P Erficit autē diuinū arcanū hoc equini fimi
medio, quid ē ignis (vt supra) per horas, & p
dies, sub N V T V, ad fixum librarū. lxxiii.

H Oræ autem, & pariter fimi dies, erunt ex tem-
poribus N V T V. Gradibus huiusmodi no-
stra in theorica non expressus. ✠✠✠

DE TEMPORIBVS. HORAE. DIES.

M.

N. 12. Indicat. Et sex dies in putrefactione.
V. Decem in Generatione
T. 12. Nouem in alteratione.
V. Decem in fixatione.

S Cito tamen mi Lepidissime Gulielme, oēs præ-
dictos motus, gradibus (vt supra) ✠✠✠. ter-
minari debere.

D Ierum aut erit summa suis coniunctorum ho-
ris. xxxvi.

C Ribrationes vero. Id est reiterationes septimo
clauduntur numero. Vnde omnibus simul cō-
prehensis, & aggregatis, pariterq; cum reitera-
tionibus iunctis, Dies erunt. cclii.

DE CARBONVM PRO OPERIS COMPLEMENTO QUANTITATE.

S Ed ne quidpiā obmittere videamur, quo
niā vt secundo Cœli, & Mundi inquit Phi-
losophus. Paruus error in principio, Maxi-
m⁹ ē in fine. Propterea & de carbonū quātitate di-
fserendum esse censuimus, sine quibus prorsus ali-

quid rectē agere non videtur artifex.

S Vmma igitur carbonum omnium, a dieb⁹
tribus pro ipsorum corba, quæ venetiis est
eorū in vsu mensura erit corbarū. lxxxiiii.
Et medicina libras comprehendet. lxxiii. Ac ipsius
proiectionis vna supra centum.

DE MEDICINAE REITERATIO- NE.

Reiterationibus autem medicinæ vna
cadet supra 1000. 10000. 100000. 10-
00000. 10000000. 100000000.
Nec non finaliter vna supra in compre-
hensibilem numerum. Vnde per sæcu-
la cuncta laudetur trinus, & vnus ineffabilis Deus.
Qui tantam nobis, & tibi (gratis) ad misericordiam
largitus est gratiam.

DE PROPORTIONE ARGENTI PARITER ET AVRI.

Q Voniā vt. xxxiiii. Lib. Capi. primo
inquit Plinius, Quæstus gratia om-
nia exerceri cœpta sunt, quæ gloriæ
causā prius amplecti solebāt homi-
nes. Hinc nos qui prophanum, &
Ignarum vulgus odio habemus, nec ipsius gloria
tangimur. Quinimmo cum pœta nostro cātamus,

Procul absit gloria vulgi. Materiam hanc si literis mandare decreuimus, vt tenue (vt aiunt) de tenui extrahatur, & precipuè a te Gulielme in omni scientiarum genere vir doctissime. Qui non vt auarus ille midas, aurum colis, nec vt dipsas ille crassus ipsum sitire videris. Sed propter bonarum artium oblectamenta, studiaq; totis viribus, die, noctuq; continuis lucubrationibus, sudoribus, sumptibusq; (vt proceres gentium claritatem quærentes olim facere solebāt) minimè parcere videris, ipsum auspicaris. Sed iam ad rem ipsam deuenientes dicimus, qd si hesperidum mala absq; Draconis periculo colligere volueris, hæc (me duce) semita progrediaris.

Accipe igitur terræ albæ partem vnā. Aeris albi partes duas. Et de. 224. partes tres.

Pistillo ferreo in Mortarioq; æreo in puluerem subtilissimum, terram, & album ærem rediges. Hominiq; posthac ipsum aspersum lotiōe cū. 224. in bracteis redactum, in terreo vase bene vitreato sepultum locabis.

Quod postea suo cum operculo, paruo in ipsi cacumine facto foramine optime cum vulgari, simpliciq; argilla claudes, & iter carbones accensos, lignorūq; flāmā per horam vnā coques.

Deinde refrigerato, vase nouo in fictili iter carbones accensos iterum posito, materiam conflabis. aqua scobem donec clarescat corili virga extrahendo, in ferreo Aurifabrorum instrumento, ab ipso depones, infrigidatamq; seruabis.

Cum autem opus aggredi volueris.

ERV CRA oz. i.

qr. .ii.

qr. .i.

K .io. accipies.

V Numq; post aliud in nouo fictili vase carbonibus accensis fundes, & realem argenteam mixturam habebis.

IN PROPORTIONE ARGENTI SCHEMA.

ARGENTVM
MINOR PER-
FECTVS.

AES MINOR
IMPERFE-
CTVS. L.

7.	.1008.	.1.
6.	.864.	.2.
5.	.720.	.3.
4.	.576.	.4.
3.	.432.	.5.
2.	.288.	.6.
1.	.144.	.7.

MIXTIO ARGENTI IN PROPOR- TIONE DIVISA.

ARGENTI PROPOR-
NITIDI. TIO. RESPON-
DENTIA.

K. 576.	K. 576.	oz. iiii.	Princi-
612.	.540.	iii. qr.	i. piū alte
648.	.504.	iii. qr.	ii. rationis
684.	.468.	iii. qr.	iii. argenti.
K. 720.	k. 432.	oz. v.	

Bona al- teratio.	756. 792. 828. K. 864.	.396. .360. .324. k .288. oz.	v. v. v. vi.	qr. qr. qr. vi.	i. ii. iii. vi.
Bona al- teratio.	900. 936. 972. K. 1008.	.252. .216. .180. K. 144. .03.	vi. vi. vi. vii.	qr. qr. qr. K.	i. ii. iii. 16.
Ligatura Veneta	1024 1044 1080	.128. .108. .72.	vii. vii. vii.	qr. qr. qr.	i. ii. ii. k. n
Moneta	1092 1116.	.60. .36.	vii. vii.	qr. qr.	iii. K. n
Cincricū	1128.	.24.	vii.	qr.	iii. K. n

DE AVRO.

Adem Doctissime Gulielme quæ de
argento fieri supra diximus, de auro
ipſi quæris mixtionē taliter faciēda ē
Svma enim Aquæ marinæ pars vna
Ignis æthnæ duæ partes. Et de. 224.

tres partes.

In reliquis autem procedatur, vt supra dictū ē
Duobus tantum exceptis. Primo, q̄ vbi in arge
to per horam vnā. In auro per Quatuor materia
coquatur horas. Alterum est, q̄ frige facto vase mi
nime exigit talis mixtura fundi, nec in corpus redu
ci debere.

Gitur cum ligati auri opus aggredi volueris..
ERVARGA.

qr.	2.	
qr.	i. k. 10.	accipiantur.
Num post aliud simul fundatur, & in auri V fabrorum ferreo instrumento, totum e va se eiectū, in frigidatumq; seruetur.		
IN PROPORTIONE AVRI SCHE. AVRVM MA- IOR PERFE- CTVS.		
ARGENTVM MINOR PER- FECTVS.		
ii.	.22.	.1.
10.	.20.	.2.
9.	.18.	.3.
8.	.16.	.4.
7.	.14.	.5.
6.	.12.	.6.
5.	.10.	7.
4.	.8.	.8.
3.	.6.	.9.
2.	.4.	.10.
1.	.2.	.11.

MIXTIO AVRI IN PROPORTIO
NE DIVISA.

AVRI PROPOR- RESPONDEN-
FVLVI TIO TIA.

k. 576.	k. 576.	k. xii.	g.	
582.	.570.	xii.	g.	£.
588.	.564.	xii.	g.	i.
594.	.558.	xii.	g.	i. £.
600.	.552.	xii.	g.	ii.
606.	.546.	xii.	g.	ii. £.

612.	.540.	xii.	g.	iii.	
618.	.534.	xii.	g.	iii.	f
k. 624.	k.528.	k.xiii.g.			
630.	.522.	xiii.	g.		f.
636.	.516.	xiii.	g.	i.	
642.	.510.	xiii.	g.	i.	f.
648.	.504.	xiii.	g.	ii.	
654.	.498.	xiii.	g.	ii.	f.
660.	.492.	xiii.	g.	iii.	
666.	.486.	xiii.	g.	iii.	f.

Bona al
teratio

k. 672.	k.480.	K.xiii.g.			
678.	.474.	xiii.	g.	f.	
684.	.468.	xiii.	g.	i.	
690.	.462.	xiii.	g.	i.	f.
696.	.456.	xiii.	g.	ii.	
702.	.450.	xiii.	g.	ii.	f.
708.	.444.	xiii.	g.	iii.	
714.	.438.	xiii.	g.	iii.	f.

K. 720.	K. 432.	K.xv.	g.		
726.	.426.	xv.	g.	f.	
732.	.420.	xv.	g.	i.	
738.	.414.	xv.	g.	i.	f.
744.	.408.	xv.	g.	ii.	
750.	.402.	xv.	g.	ii.	f.
756.	.396.	xv.	g.	iii.	
762.	.390.	xv.	g.	iii.	f.

K. 768.	K. 384.	K.xvi.			
---------	---------	--------	--	--	--

Ligatura
Veneta.

774.	.378.	xvi.	g.	f.	
780.	.372.	xvi.	g.	i.	
786.	.366.	xvi.	g.	i.	f.
792.	.360.	xvi.	g.	ii.	
798.	.354.	xvi.	g.	ii.	f.
804.	.348.	xvi.	g.	ii.	f.
810.	.342.	xvi.	g.	iii.	f.

K. 816.	K. 336.	K.xvii.			
822.	.330.	xvii.	g.	f.	
828.	.324.	xvii.	g.	i.	
834.	.318.	xvii.	g.	i.	f.
840.	.312.	xvii.	g.	ii.	
846.	.306.	xvii.	g.	ii.	f.
852.	.300.	xvii.	g.	iii.	
858.	.294.	xvii.	g.	iii.	f.

K. 864.	k. 288.	K. xviii.	g.		
870.	.282.	xviii.	g.	f.	
876.	.276.	xviii.	g.	i.	
882.	.270.	xviii.	g.	i.	f.
888.	.264.	xviii.	g.	ii.	
894.	.258.	xviii.	g.	ii.	f.
900.	.252.	xviii.	g.	iii.	
906.	.246.	xviii.	g.	iii.	f.

Bona al
teratio.

K 912.	K. 240.	k.xix.			
918.	.234.	xix.	g.	f.	
924.	.228.	xix.	g.	i.	
930.	.222.	xix.	g.	i.	f.

E

Bona al teratio.	k.	936.	.216.	xix.	g.	ii.	
		942.	.210.	xix.	g.	ii.	z.
		948.	.204.	xix.	g.	iii.	
		954.	.198.	xix.	g.	iii.	z.
	k.	960.	K.192.	K.xx.			
		966.	.186.	xz.	g.	z.	
		972.	.180.	xx.	g.	i.	
		978.	.174.	xx.	g.	i.	z.
		984.	.168.	xx.	g.	ii.	
		990.	.162.	xx.	g.	ii.	z.
		996.	.156.	xx.	g.	iii.	
		1002.	.150.	xx.	g.	iii.	z.
	k.	1008.	K.144.	k.xxi.			
		1014.	.138.	xxi.	g.	z.	
		1020.	.132.	xxi.	g.	i.	
		1026.	.126.	xxi.	g.	i.	z.
		1032.	.120.	xxi.	g.	ii.	
		1038.	.114.	xxi.	g.	ii.	z.
		1044.	.108.	xxi.	g.	iii.	
		1050.	.102.	xxi.	g.	iii.	z.
Bona al teratio	k.	1056.	K.96.	k.xxii.			
		1062.	.90.	xxii.	g.	z.	
		1068.	.84.	xxii.	g.	i.	
		1074.	.78.	xzii.	g.	i.	z.
		1080.	.72.	xxii.	g.	ii.	
		1086.	.66.	xxii.	g.	ii.	z.
		1092.	.60.	xxii.	g.	iii.	

1098	.54.	xxii.	g.	iii.	z.
K. 1104.	k. 48.	k.xxiii.g.			
1110.	42.	xxiii.	g.	z.	
1116.	36.	xxiii.	g.	i.	
1122.	30.	xxiii.	g.	i.	z.
1128.	24.	xxiii.	g.	ii.	
1134.	.18.	xxiii.	g.	ii.	z.
1140.	.12.	xxiii.	g.	iii.	
1146.	.6.	xxiii.	g.	iii.	z.

As itaq; metallorum mixturas, & propor-
H tiones pro faciliiori, ac clariiori operis magi-
sterio adiuximus, vt omnibus in votis tuis
nos morem gessisse videremur. Vale igitur Guliel-
me nobilissime nostri memor, qui omnium es virtu-
tum Decus, & Ornamentum.

Finis. Comentarium Transmutationis me-
tallicæ Ioannis Augustini Panthei
Veneti Parisiis nunc recen-
ter impressum An-
no domini.

1550.

VOARCHADV-
MIA CONTRA ALCHI-
miá: Ars distincta ab Archimía,
& Sophia: cum Additionibus,
Proportionibus: Numeris,
& Figuris opportunis
Ioánis Augustini Pá-
thei Veneti sa-
cerdotis.

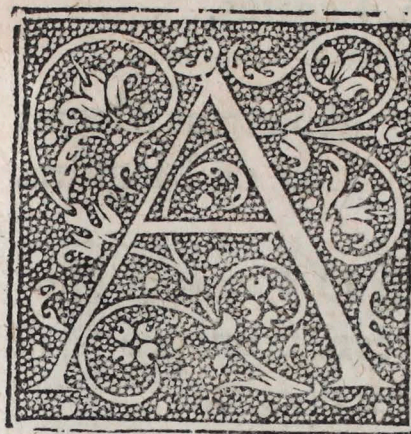
PARISIIS,

Apud Viuentium Gaultherot, via ad
Dium Iacobum, sub signo
D. Martini.

CONCESSIO

REVERENDISSIMI

D. Legati apostolici.

LT OBELLVS Aueroldus
Dei & Apostolicæ sedis gra-
tia Episcopus Polen. S. D.
N. Papæ Referen. & per to-
tum Venetorum dominiū,
cum potestate Legati Car-
dinalis de latere, Legatus a-
postolicus. Dilecto nobis in

CHRISTO Ioanni Augustino Pantheo, Veneto
sacerdoti salutē in domino sempiternam, & cætera.

Mandamus igitur & præcipimus autoritate a-
postolica, qua ex munere legationis nostræ huius-
modi fungimur in hac parte: ne quis legationi no-
stræ subiectus, id ipsum opusculum siue Latina, siue
Vernacula lingua perscriptum: in locis legationis
nostræ huiusmodi imprimere, aut impressum ve-
nundare, vendendūve tradere vllis in locis ali-
quando audeat: sine tuo, vel hæredum tuorū con-
sensu, & concessione. Qui contra Mandatum hoc
nostrum fecerit, & admiserit: quibuscunque in lo-
cis legationis prædictæ id fecerit: is statim excom-
municatus esto: & præterea centum ducatorum
auri pœna multetur. Quorum Vigintiquinque Ac-
cusatori, qui etiam secretus tenebitur: Vigintiquin-

Clau su
Bullæ.

que tibi damnū patienti: cum quibusuis codicibus
huiusmodi impressis: vigintiquinq; Executori, siue
ecclesiastico, siue sæculari per te eligēdo: & reliqui
vigintiquinq; Hospitali pauperū incurabilium ciui-
tatis Venetiarum applicentur. Data, & cætera.

A. Episcopus Polen. Legatus.

Robertus Magius
Le. de Magistris.

Concessio Clarissimorum D. Capitem illu-
strissimi consilii Decemviri pro
impressione huius operis.

INfra scripti Clariss. D. Capita illustri-
simi Consilij. X. Visis, & optimè intel-
lectis relationibus infra scriptis datis cū
iuramento D. Antonij de Fantis: & D.
Victoris Fausti doctorū: super quodam opere com-
posito per venerabilem D. Ioannem Augustinum
Pantheum Venetum, circa metallicas transmuta-
tiones, concesserunt eidem D. Ioanni Augustino: &
ita præsentis serie concedunt, & permittunt: vt pos-
sit imprimere opus antedictum, & ita iusserunt an-
notari.

D. Hieronymus Lauredanus.

D. Hieronymus Barbadicus. Capita, &c.

An. de Francis illu-
strissimi
CONSILII X. à Secretis.

³
ANDREAE GRI
TI ILLVSTRISS. VENE-
torum Principi, Ioānes Augusti-
nus Pantheus Venetus sacer-
dos, Imperium fœlix,
ac diuturnū.

Vmmus ille Opifex rerum,
cuius sapientiæ non est ter-
minus, omnipotentia sua, ho-
minem homini conciliat ad
vitæ societatem. Hæc autem
societas & congregatio, Ci-
uitas, & Respublica nuncu-
patur. Ciuitas autem omnis
& si naturali, communique totius populi consen-
su, & Iustitiæ robore conflatur & conseruetur: Ve-
netorum tamen CIVITAS SANCTA, præcipua
quadam diuini numinis prouidentia, ex multarum
circunquaque vrbium optimatibus, sæuitiam & im-
manitatem Atilæ totam tunc deuastantis Italiam,
confugientibus (ceu quondam per arcam Noë à
diluuio paucis seruatis) primum hunc in locum, vt
infra (Anno Christi Iesu primo & vigesimo supra
quadragesimum, octauo Calendas Aprilis: in
hora & in angulo meridiæ) sita est & congregata.
Deinde quanquam variis bellorum turbinibus agi-
tata sit sæpius ac vexata: diuina tamen ope semper

Ber. Iusti-
niani de
rigine vrb
Venetorū
in princi-
pio, c.

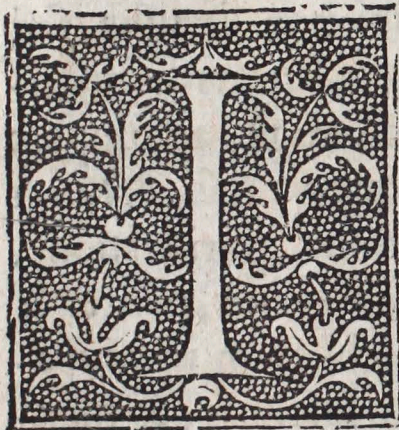
erat ri-
a. adiuta, tantum creuit, vt & omnium aliarum rerum
publicarum (quæcunque fama celebrentur) nullius
prorsus indigeat. Nam dici non potest quàm rectis
sapientissimorum Principum consiliis, quàm forti-
bus factis, quàm sanctis Patrum institutis fundata,
in dies melius ac foelicius propagata fuerit. Quum
ergo dominus æternus vniuersalis supernus, per
quem Reges regnant, & Principes imperant: Te
Serenissime, Inuictissimèque Princeps, post multas
Legationes, & præclaros Magistratus sapiēter exa-
ctos: post illustre simul & foelix Veneti exercitus
imperium & moderamen: demumque post varios
maris ac terræ labores, & libenter susceptos, & glo-
riose superatos: huic optimæ Reipublicæ Princi-
pem, Moderatorem, patriæq; Patrem meritò præ-
fecerit: vt vnus esses, qui populum Venetum, &
subditas Ciuitates, in tanto bellorum tumultu, tan-
ta famis, pestisque miseria nonnihil titubantes, tua
prudentia, tuæque animi magnitudine: veluti Her-
cules cælum non solum modo susciperes, & conso-
lareris: verum etiam tuereris, & conseruares. Quis
igitur tam impos mentis extiterit: qui non Te me-
rito cunctis verum Patrem, & Defensorem prædi-
cet? non instar excelsi Numinis veneretur. Quum
præsertim Is sis, qui subuenias omnibus, omnibus
prosis, omnium commodo consulas, & saluti. Nam
quis nesciat bonum Principem non tantum sibi, sed
suæ Reipublicæ, suis Ciuibus, suis denique Popu-
lis natum esse? Dum seditiosos, ac discordes oppri-
mit: superbos, ac rebelles castigat: humiles, & stu-
diosos erigit, ac extollit. Nam profecto societatis

4
humane vinculum solueretur, nisi Præses aliquis ad-
esset: cuius opera, studio, & authoritate, prauorum
audacia reprimeretur: bonorum innocentia con-
seruaretur: studiosorum ingenia congruis virtuti
præmiis allicerentur, & fouerentur: ac vitæ, & ho-
noris præsidia subministrarētur. Pulchrum est enim
hominem cæteris præstare: Ingenuis autem, & il-
lustribus præesse: at quis non pulchrius censeat &
laudabilius, posse multos efficere foelices? Quæ (sa-
nè) potestas summis laudibus est efferenda, quo-
niam Serenissime Princeps tibi non fortuna, sed
virtute extitit comparata. Ad te Pantheus ampli-
tudinis tuæ obseruantissimus confugit: ac supplex
tuum Numē inuocat, obsecratque, vt & se, & suum
hoc opusculum de transmutatione, purificatione,
multiplicatione, & proportionē Argenti, pariter &
Auri Voarchadúmia contra Alchímiā nuncupa-
tum: tuo hilari, serenóque vultu suscipias, & tuea-
re: ac (quo soles Clientuli cuiusque tui monumen-
ta) præsidio prosequaris. Vale.

REVERENDISSIMO

IN CRISTO PATRI, ET D. D.

Altobello Aueroldo, Dei, & Apostolicæ sedis gratia Episcopo Polen. Sanctissimique D. N. Papæ Referen. ac per totam ditionem Venetam, cum potestate Legati Cardinalis de latere, Legato digniss. Ioannes Augustinus Pantheus Venetus sacerdos, perennem foelicitatem.

Laudiu Voarchadumix nostræ (contra Alchimiam, via, & ratione ab Archimia, & Sophia, diuersè) foetus in lucem emerisset (Presul Reuerendiss.) nisi Genius quidam, talibus verbis, assidue increpās, ab incepto deterruisset, Pan-

theu? Quis te furor agit? Qua tibi audacia tantum arrogas? Ut implumem adhuc Auiculam nido abigas? Cui tantū abest, ut vires suppetant ad volatum: quo ne pedibus quidem tuto possit incedere? Quis hoc de te Pantee suspicetur? Ut quo plura se impedimenta obiiciunt, eò impensius hunc tuum foetum emittere festines? Et quod est magis absurdum: nō Italiam modo, sed vniuersum terrarum orbem, velis eum peragere? Ac insuper (quod præter animi tui sententiam est) ANDREAM GRITVM Radiantissimum Venetæ Reipub. sidus, à cuius auspiciacissimo Nutu, ac renutu, vniuersus imperij status pendet; audeas incaute interpellare? Vide (quæso)

quid

quid agas. Ille maioribus negociis est implicitus: quàm ut cuiusquam verbis possit vacare. Et nisi tanto lectore digna attuleris, futurum sine dubio est, ut vnde gratiam speras: inde cōtemptum, & odium referas. Meum itaque consilium (nec fortasse imperitum) hoc est, vel impotentem adhuc foetum hunc tantisper educandū, donec potentior, & longè gratior prodire possit: vel si prorsus edendum putas, ita exornare contendas, ut non turpis saltem videatur. His ergo monitis, sapissimè castigatus addubitaui (fateor) aliquandiu, ne nimius patris indulgentissimimi amor, rectum iudicium falleret. Idcirco duos consului Censores, qui totum rursus opus, tēque, quaterque ab initio ad finem vsque reuoluerent, explorarent, ac diligenter perpenderent. Discussis autem singulis quibūque, nihil in toto opere deprehensum est, quod addi, vel detrahi, vel mutari debere videretur. Nanque opus suis perfectū asse- rebant proportionibus. Partes vniuersas conuenire, insigni forma præstare, vegetum corpus esse, succi plenum, assiduo, ac diuturno labore firmatum: ut nullius critici iudicium exhorrescat: vnum duntaxat exceptū est: Venusta scilicet oris elegantia: cum tamen eam nos volentes, scientesque dicendi magistris reliquerimus, contenti verborum simplicitate: ut illis verba, non sententiæ verbis ambitiosius inferuirent. In quo (nisi me iudicium fallit) humillimus sacrarū literarū stylus, in quo diutius versati sumus, hāc nostri sermonis negligentiam fouet, tueturque, vulgatis sæpius & vsitatis, quàm elegantibus, & exquisitis verbis vtens, quòd nihil ineptius habeatur, quàm

quam in quæstione veritatis cognoscendæ, de verborum ornatu esse sollicitum. Fides authoris non temerè solet esse suspecta: vbi insolentes vocum illecebræ affectantur. Qui flores pluris fructibus faciunt, non immeritò (tanquam inanes) à grauioribus viris reiciuntur. Nos haud quaquam populi plausum quæritamus, satis habemus, ac super, si pauci silentes introspiciant, & aliquid tanquam stupidi, vel è penitissimis naturæ penetralibus, vel è remotissimis cæli adytis erutum admirètur. Reliquos verò, ceu indignos, & nostrorum cōceptuum ignaros parui pendimus, siue rudi ingenio, seu humili sermone inculti cēseamur. Cum hoc, vel imprimis gloriosum nobis futurum arbitremur, si hæc (qualiacunque sint) imperitiori multitudini displicuerint. Nec enim dicendi tantum gratia, lepóſve, sapientē hominē reddit: Quin hoc etiam dedita opera facimus: vt celata veritate sub amariori cortice locutionis vulgus ignarum, à tātārum rerū lectione absterreatur: quemadmodum Voarchadúmici, Archicanopíq; consueuere, qui Argentum, & Aurum oleis, vel aquis occultant: quo videntes non videant, & intelligentes non percipiant. Circumspecti negotiatores in Fionis, nō superficiem, sed clausam substantiā inquirunt. Hic etiā non de artificioso verborum ambitu, sed de rebus seriis palma quæritur, eò peremior quod ea premuntur: quæ non in Gemmis, vel in aëre, sed in Auro, vel potius in sempiternis mētibus cudenda sint. Quippe quæ cognita, & seruata, vere beatum hominem reddant, si rebus agēdis nauiter det operam: non si omniū linguarū venustate

tantum fuerit imbutus. Nos equidem hac re putamus gloriandum, quod meram (licet incomptam) veritatem Cabalisticis metallorum gratiorem videamus fore: quàm si eadem figmentis eloquentiæ, & vano coloris velamine in publicum peruenisset. Cum litera occidat, spiritus autem viuificet. Sed si hæc vera essent (fortasse) quippiam contra nos merito dici possent, vnde Aduocati, atque Ducis auxilium implorandum est: cuius patrocínio quacunque libeat ingredi, liber aditus pateat. Atque ne diutius immoremur, en Altobellus Aueroldus, nobilis Brixianus, Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Polen. Episcopus, propontifex optimus. En vltro omnibus mysticæ Philosophiæ candidatis patronus: cuius auspicio, & authoritate, si libellus hic æditus fuerit, cum apud omnes alios terrarum Dominos, tum præcipue apud Venetorum ducem serenissimum, pientissimūque Senatū, sine vllō metu reprehensionis, Victor volitare poterit. Hic Reuerendiss. Antistes, vt antiquissimam gētis Aueroldæ nobilitatem, vt amplissimam totius corporis dignitatem prætermittamus, qua sic eminet, vt, vel procul intuenti terrenum Numen, non hominem præ se ferat, diuino est ingenio, & ad promerēdam semper nouam gratiam comparato. Incredibili morum suauitate, ad hæc obuia, atque expetita omnibus comitate: qua fit, vt quocūque se vertat, omnia protinus hilarescant. Quo certior spes, maiorque fiducia est nobis proposita impetrandi: quod oramus. Oramus autem, Reuerendissime Pater, Vt quanto longe, latèque tua sacrosancta pollet authoritas,

ritas,opus hoc n ostrum (in lucem ædendum) in tu-
telam recipias, quo præsidio, tuo munitum, tutius
in doctissimorum Virorum manus veniat. Est enim
nobis iampridem exploratum, quòd si tuo quo-
que suffragio, tuoque fauore, ac numine com-
probatum fuerit, extra omnem aleam positum, ab
omníque securum inuidia per vniuersum terra-
rum orbem volitabit. Quod si tua benignitate, ac-
ciderit, Pantheus amplitudinis tuæ obseruantissi-
mus, quicquid animi, corporisque viribus pollet,
quoad vixerit, tibi deditissimum fore pollicetur.
Vale.

ARTIS VOARCHADVMICAE Canticum ad Lectorem.

Chaldaica sub voce feror lux, candide lector

Voarchadúmia: cælitus ars, & opus.

Alchímiam, falsò vocitant me nomine plures:

Grandia quum Lunæ, factaque Solis agam.

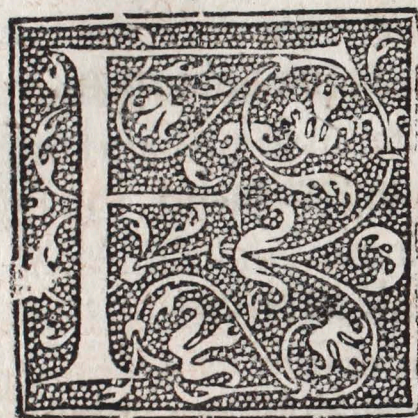
Si me pertentes, aliquid pertingere maius

Falleris: authorem consule, vera scies.

Ergo age, percipias, hylari mea dogmata vultu:

Nam datur, aurifera quicquid ab arte fluit.

AVTHORIS INTENTIO
de Voarchadúmica professione,
contra Alchímiā, Arte di-
stincta ab Archimía,
& Sophia.

LA CILE plerosque admira-
turos opinamur, lector hu-
manissimè perlegentes opus
hoc Voarchadúmia nuncu-
patum, cōtra Alchímiā æ-
ditum: & non parum ab Ar-
chimía, & Sophia seiunctū.
Qui (sanè) quum æquo ani-
mo singula in ipso contenta reuoluerint, eos (profe-
ctò) à lectione huius operis minimè animum suum
alienaturos putamus. Qua de re nos à ratione alle-
num fore nequaquam duximus in principio istius
voluminis: cur nobis id euenerit appellasse, palam
facere studiosis. Illa præsertim de causa quòd non
solum innumeras (vt ita dicam) gentes maximè phi-
losophiæ expertes sed etiā viros amplissimis & ho-
nore, & dignitate præstantes, intuemur non parum
desiderare naturæ penetralia perscrutari: qui circa
præcipuas Argenti, & Auri transmutationes, purifi-
cationes, multiplicationes, & proportiones, nulli
parcentes expensis, nullisq; laboribus, & vigiliis, di-
noctūq; operam impendunt: ac circa eam rem ve-
sari videntur vel ipso lucrādi desiderio ducti: vel co-

gnoscenti potius occasione allecti, ac ita rimantur
secretiora naturæ mysteria. De quibus equidem
quid hac in re verius asserendum censeamus iuxta
peritiorum semitam, breuibus, annuente domino
æterno omnipotenti, aperiemus.

Dicimus enim omnes metallicarū transmutatio-
nū artifices: Quadrifariā versari posse, ac laborare.

Primo (sanè) modo, luminaria scilicet Argentum,
& Aurum fingendo: hoc est in multis tinctuarū ge-
neribus, & sophisticationū speciebus imperfectiora
metalla colorando, ipsaque alterando: propria tamē
ipsorum essentia, substantiāque remanente. Quam
professionem cōmuni omnium consensu Alchí-
miam (ab Alchímo dicta: quæ profectò) ex Hebrai-
ca dictione interpretata fermentum vani consilij
interponitur) vocamus. Quæ quum nullam habeat
veram Argenti, aut Auri existentia, sed prorsus ina-
nem, ac falsam apparentiā: merito est (vti infra mon-
strabimus tā rationibus, quàm autoritatibus) dāna-
ta, & damnanda, penitusq; de medio tollenda.

Secundo autem modo, plerique etiam viri boni
& primates, vbique, locorū laborant, sperātes Elei-
siria quædam posse conficere ex variis (vt putant)
materiis: illaq; in tantum vigoris, & subtilitatis api-
cem deducere: vt facta super quouis metallo illius
Medicinæ proiectione, mox in Argentum purum,
vel Aurum fuluum transmutetur: & hoc ferè in in-
finitum. Hanc autem metallicam professionem (&
non dicam vane speratam, sed diuina potius asse-
quendam gratia) vocant Archimíam: quasi vnitatis,
& vnus veri consilij Principem. De qua sanè) ad-
mirabili

Quadrifa-
ria transmu-
tatio metal-
lorum.

Primus mo-
dus. Sophi-
sticatio.

Archimía
quid.

Ab Hever
non autem
ab Habraā.

Secundus
modus.
Transmu-
tatio.

Alchímia
quid.

mirabili trāsmutatione plurima tam priscorū, quā
neotericorū volumina passim circumferuntur: Tu
balchā in scilicet Hermetis, Géberi, Alphidij, Au
cenæ, Turbæ, Hortulani, Rosini, Alberti, Arnald
Raymundi, Mariæ prophetissæ, Morieni, Christo
phori Parisiensis: aliorūque quā plurimorum
Arabum, Chaldæorum, Græcorum, Hebræorum
Indorum, & Latinorum. Ex quorum lectionibus
additionibus, contradictionibus, figuris, lineis, lite
ris, metaphoris, notis, prophetiis, punctis, similitudi
nibus, syncopis: synonymis, atq; enygmaticis codi
cibus: nūquid possibilis hæc transmutatio sit hucus
inuenta, vel inueniendi spes indies augeatur, mod
in re quā satis facile cognoscimus. At potius illu
Philosophi adagium in mentem venit asserentis
Categoriis: Si circuli quadratura est scibilis, non
tamen est scita. Illorum veruntamen asseclas qui
veram luminarium formam sophisticis abiectis
sequi pertentent, nulla (sanè) ignorantia nota
pandos, sed laudibus efferendos existimamus ta
quam naturæ arcanorum indagatores. Quorū ple
rique si tantum opus consequi non potuerunt, ad
mirandas attamen operationes, & artes (experient
teste) adinuenerunt: vt videre licet de vitro Chry
stallum, de coloribus purpurinam, de metallis Au
ricalcum, & huiusmodi, vt infrā: ac in voluminibus
tam nostris, quā alienis de Mineralibus, Colori
bus, Lapidibus, Vitris, Gemmis, & metallis pertra
ctatum est. Illud attamen artis huius arcanum min
imè prætereundum fore cēsuimus: quatenus Archi
mæ peritiores dicant facilem ex Argento, & Auro

transmutationem fieri posse: immo monstrare pos
sunt extracto quopiam luminarium Sulfure: quod
argenti, vel auri Lapidem, Medicinam, Puluerem,
Terram, Vnguentum, Caput corui, Elixir, vel
Quintam essentiam dicunt quod (sane) cognitu di
gnum est, & visu mirabile, quamuis lucrandi facul
tas (sine suo Corpore, id est, absque reductione ad
primam Materiam artis) nulla emergat operanti,
sed (vix) tanta est Argenti, & Auri, redundandi po
tentia, & copia, resultans ex proiectione illius
Quintæ essentiæ, quantum extiterit Argentum &
Aurum primum detextum. Verum enim uerò ple
rique transmutationis huiusmodi admiratione adeò
excitati fuerunt, vt magis facile crediderint per vl
teriore Quintæ essentiæ illius subtiliationem, &
supperadditam perfectionem, & virtutem confici
endum esse vigorosum illud Elixir, pro tollenda
transmutatione (licet perperam) in infinitum. Sed
hæc missa faciamus hætenus, quoniam longiorem
videntur expostulare sermonem, de quibus (pro
fectò) aliàs fauente Domino æterno omnipotenti
pertractabimus.

Tertio insuper modo, versari possunt artifices,
quo ad potissimam Auri purificationem (quæ Vo
arhadumia est, ars, scilicet, Auri duarum cæmen
tationum perfectarum) tria peculiariter operantes,
quæ maximum prestant Dominis, & Mercatoribus
emolumentum.

Primum, sanè, maiorem Auri portionem ex cæ
mentatione extrahendo.

Secundum magis Aurum depurando

Tertius
dus. Pur
catio.
Voarcha
mia quid
Tria eme
menta V
archadu
miæ.
Primum
Secundu
Tertium

Tertium denique, paucioribus cæmentationibus, & expensis, Aurum perficiendo, cuius oppositum plerisque accidere solet artificibus, qui magnis lignorum cæmentationibus, & expensis, ac minori Auri depurantia, redudantiæque laborant.

art⁹ mo
Multi-
atio.
phia qd.
Postremo verò modo versari possunt artifices quo ad veram multiplicationem, quam multiplicandi Argenti, Aurique, ac cæterorū metallorum facultatem (cum interioribus Animæ, vel exterioribus metallorum) sub auctione Sophiæ (quæ Sapientia, & Voluntas est dominorum) collocandam fore existimamus. Quam etsi vel difficilem, licet possibilem, vel mediocris esse emolumenti, plerique in dies experiantur, non desunt attamen qui eam facere amplissimam sperent, ac polliceantur.

Hanc autem, ut supra, arcanam purificationis Auri professionem meritò Voarchadumiam appellandam fore censuimus, Alchimicæ facultati penitus contrariam. Quandoquidem nulla sit Argenti, vel Auri existentia in Alchimia, in hac autem sunt luminaria in esse perfectissimo. Hancque ab Archimia, & Sophia non ab re seiunximus, quoniam Voarchadumia, & auri Sophiæ operatio, verius ac facilius ad effectum deducitur: Archimiæ verò maior est promissio, quam operis excutio.

Ex iis igitur quisque facile coniiciet, qua de causa opus hoc Voarchadumicum contra Alchimiam exigimus, ipsumque ab Archimia, & Sophia distinximus. Nosque operis intentionem breuibus iam explicuisse, nemo succensere debet, neque lectione huius operis minimè perterreri, sed secretiora Na-

turæ mysteria operis huius adiumento suscepto per scrutari, facilius & efficacius poterit, & sophismata Alchimistarum falsariorumque oblectas tendiculas præcauere. Quibus non parum doloris, pariter & damni, futurum existimamus hoc nostrum opusculum in lucem emeruisse, cum per illud huiusmodi detestandorum falsariorum fraudes, deceptiones, & velamenta detegatur. A quibus in posterum à viris sanæ mentis ex nostri huiusmodi operis admonitione, erit abstinendum.

PORTIO PRIMA.

Quo potiori, & magis consentaneo vocabulo purificationis Auri facultas appellari debeat.

Caput primum.

Quoniam omnis doctrinæ & disciplinæ traditio, iuxta Peripateticorum sententiam, à questione quid nominis, priusquam ab ea quæ quid rei dicitur, exordium capere debet, veluti præuia scibilium dispositione intellectus, qua professionis illius apex facilius pertingatur, nequaquam, candidissime lector illud à ratione alienum fore existimamus hoc primum ostendere, quo potiori vel aptiori vocabulo arcanam purificationis Auri facultatem liceat appellare, & an verbum illud Alchimia, an id potius Voarchadumia ei magis congruere putandum sit. Neque profectò vocem illam Voarchadumia te adeò latere arbitramur, ut & ipsam

nullius esse rei significatiuam putes. Quando quidem hac in nostra tempestate studiosorum solertia in lucem venerit ac publicam noticiam Chaldaea professio, qua diebus nostris facile patuit, quod antehac plerisque latuit artis, scilicet purificationis Auri duarum camentationum perfectarum Inquisitores post ipsum, ut aiunt, Tubalchà im primum ipsius Authorem Chaldaeos aut Indos potius extitisse. Quam aliàs Caelestem disciplinam vocarunt, Solino, Strabone, Plinioque testibus, ac Ioanne Pico Mirandulae comite. Neque ambigere quispiam debet cur ipsius Authores tam praeclearae metallorum professioni ita abstrusum indiderint vocabulum, hoc est Voarchadumia, que vox equidem est aptissima, omnique laude dignissima. Non autem Alchimia, ut infra: ipsa arte existente imperfecta: il- liberali: nulla virtute praedita: neque occultae sapientiae particeps, sed auara, non necessaria, falcissima, illicita, vana, neque aliquo pacto addiscenda, aut perquirenda. Immo adultera est operatio, mistura & tinctura sophistica, apparens equidem, sed non existens, infamis, execrabilis, explosa, & merito damnata, quam prorsus & nos culpamus, execramur, si mulque cum extrauagante Ioannis. xxii. que incipit, Spondent, quas non exhibent diuitias, pauperes Alchimistae. Nec non cum diui Impatoris Constantini semper Augusti constitutione incipiente, Quoniam nonnulli monetarii adulterinam monetam clandestinis sceleribus exercent, sub Titulo, Codicis de falsa moneta. Et qua constitutione tales adulteratores, capitali supplicio plectuntur. Ac cum parte

Con-

Consilii. x. Venetorum contra Alchimicos, cum ad- ditione incipiente, Tollenda sunt de medio, in secta mur. Neque ipsam ab Archos, & Mia Graecis partibus, ut nonnulli putant, habere deriuationem affirmamus, quod significat Princeps, vnius seu verius, veri consilii vnitatis. Sed iam ad verbum ipsum Voarchadumia deuenientes, dicimus ipsum deriuari, ac denominari ab Auro ex duabus rubeis, quod Chaldaeo idiomate componitur ab Voarh, Auro, particula Indica primitiua, & Mea à adumòt Hebraicè, ex duabus rubeis, quod Latine significat Aurum duarum rubearum, hoc est duarum camentationum perfectarum. Quae quidem partes simul iunctae conficiunt dictionem hanc Voarch mea à adumòt, quae maximam huius artis proprietatem exprimit & efficaciam. Nequaquam verò vocabulum illud Alchimia in hac admirabili professione consentaneum fore existimamus. Sed forte nobis quispiam ita obiiciet, Vndecunque verbum hoc deriuetur Voarchadumia parum refert. Cui dicimus hoc referre plurimum, immo totum, ut mox patere vel intuitu poterit. At si vitro cauil- lator obstabit inquires, Et quid tandem? Cum pateat Voarchaumenam artem fore illiberalem, auaram, turpelucram, minimèque necessariam, impossibilem, nec perquirendam ut superius dixisti. At quippe ita cauillose obiicientem errare plurimum censemus, nostramque purificationis, Auri duarum rubearum professionem esse Voarchaumenam penitus abnegamus, longèque abinuicè distare putamus Voarchaumenam & voarchadumiam.

Quamobrem summopere fallitur cauillator ob ipsam vocabulorum æquiocationem. Idque memoria repetentes Poeticum facile recensēbimus. Ne nobis impedimento sitis per Deum hospites, quandoquidem supra satis monstratum est laudabilem esse Voarchadúmiā: minimè verò Voarchaumenā. Absitque ab hac arcana professione omnis vocabulorū abufio, veluti plerique indies implicari solent, ac decipi, arbitantes idem variis significari posse dictionibus. Ac propterea arbitramur hāc mirabilem facultatem vocari posse multifariam iuxta eiusdem diuersos, ac penitus varios effectus, puta Alchimiam, Chymiam, Calcimiam, Calcecumiam, Voarchaumenā, & Voarchadúmiā. Quoniam horum omnium nouissimum æquo animo suscipimus & approbamus, idque merito significare artem liberalem, virtute præditam: Naturæ consentaneam, occultæ sapientiæ, non auaram, non vanam, possibilem, verissimam, & necessariam, totisque ingenij viribus adiscendam, & perquirendam. Reliqua verò tanquam prorsus illicitam artem significantia & falsam detestamur, illo præsertim argumēto, quā æquissimo Illustrissimi consilij Decemuirū decreto: Constantinique imperatoris semper Augusti constitutione, ac extrauagati Ioannis. xxij. vt supra prohibetur. Si quispiam de Alchimia laborauerit, in cōsiliij Decemuirū pœnas incurrere coarceatur. Ex dictis igitur patere potest, quo potiori vocabulo arcanam hanc purificationis, Auri duarum cæmentationum perfectarum facultatem, appellare merito quisque debeat.

Voar

Voarchadúmia quid rei, & cui competat

Caput secundum.

EX supradictis ergo iam patere arbitramur, lector peritissime, quid primum ipsa sit, quandoquidem Voarchadumia est ars liberalis, virtute prædita sapientiæ occultæ, non auara, non vana, possibilis verissima, necessaria, & consequenter perquirenda, quæ metallorum Cábala nuncupatur: Vaticiniūque, ac Nota. Idcirco non generaliter omnibus conuenire dicitur: sed specialiter tantum vñctis, Rerumque dominis, ac sapientibus, & viris dignis, liberalibus, morigeratisque, ratione libertatis.

Prima d
nitio Vo
chadúmi
& quid r

Cui com
tat voarc
dúmia.

Secundo ea est tanquam regimen quoddam cælatū & secretum, quod per manus tantū traditur filiis sapientum sub luce (licet vulgò tenebris obuolutum) dispositionem, illuminationem, conuersionem, constrictionem, retentionem, metallificationem, purificationem, multiplicationem, & proportionem, demonstrans naturalium ligaminum absconsi & abscondentis, animæ & corporis, densi, & rari, diuini & humani, formæ & materiæ, fixi & volatilis, interioris & exterioris, metalli & petreæ, mollis & duri, occulti & manifesti, puri & misti, artificio quodam mediante à domino æterno omnipotenti instituto, sub Igne, Aere, Aqua,

Secūda c
finitio v
chadúmi
& quid r

B iiii

& Terra, vel magno arcano harum quatuor literarum, Lamed, Kuph, Gadik, & Samech, quæ in Voarchadúmia idem significant quod Zain, Nun, Mem, & Iod, quarum characteres in quadruplici differentia apud Hebreos habentur. Nouissimi autem, & Vsuales sunt ii (de quibus paulò infra Schemata patebunt) qui in Voarchadúmia idem significant, quod Aurum creatum ex Natura elementari, id est in visceribus terræ, purificatúmque ob artificium Diuisionis, & Cæmentationis, ac Hebraicè sic denominatum, Zahav niurá mi Téuah: iesodii.

Schema literarum ad Voarchadú-
miam pertinentium.

Quartici
eteres litera-
rum Voar-
chadumica-
rum.

Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲍ	ⲍ
. Aleph .	. Beth .	. Gimel .	. Daleth .	. He .	. Vau .	. Zain .	. Cheth .
A	B .	G	D	H	V	Z	Ch
. e . i .	. o . u
Ⲏ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ
. Iod .	. Caph .	. Lamed .	. Mem .	. Nun .	. Samech .	.	.
. I .	. C . & ch .	. L .	. M .	. N .	. S .	.	.

ט פ פצ צ ק ר ש ת

· Ahin · Ah ·
· Pe · P ·
· Phe · Ph ·
· Cadic · C ·
· Kuph · K · & c ·
· Ref · R ·
· Sin · S · Ich, & ff ·
· Tau · T · & th ·

· A ·
· B ·
· G ·
· D ·
· H ·
· A ·
· Z ·
· Ch ·
· L ·

א ב ג ד ה ו ז ח ט פ פצ צ ק ר ש ת

· I ·
· C · & ch ·
· L ·
· M ·
· N ·
· S ·
· Ah ·
· P · & ph ·
· C ·

Tertij ca-
racteres li-
terarum vt
supra.

ק ר ש ת

• K. &c.
• R.
• S. Sch, & ff.
• T. & th.

Concessi enim fuere supradicti caractères Moysi
in monte
Synai à Domino æterno omnipotenti.

Secundi

Secundi vero in transitu fluuij subscri-
pti : Abraæ concessi.

[illegible]

ᠬᠡ ᠭᠤ ᠰᠢ ᠨᠥ ᠶ᠋ᠣ ᠵᠢ

Secundica-
racteres li-
terarum ve
supra.

[illegible]

I .
C . & ch .
L .
M .
N .
S .
Ah . & ph .
P .
C .

Δ ϑ ϕ Ε

K . & c .
R .
S . fch, & ff .
T . & th .

Antiquiores autem hi: & concessi Enoch.

T V X Y Z ch ph th

Δ ϑ ϕ Ε

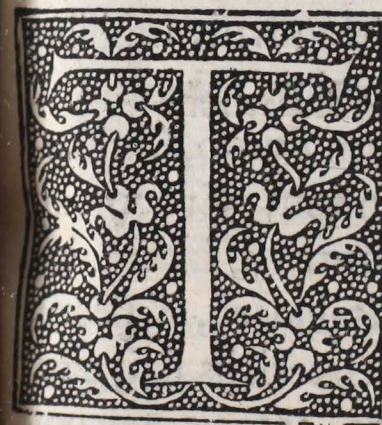
K L M N O P Q R S

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

A B C D E F G H I

Primi caracteres literarum vt supra.

Tertia definitio Vocarchadumie, & quid rei.

Ertio ea est ars venæ Auri subministrans substantiā, virtutem metallicam extractiuam in se continentem. Exponensque quomodo eius Forma intrinseca fixa, non deficiens, nec vrens, naturaliterque tincta crocea, & (ne pateat) impedita à quodam misto elementari impertinente metallo Auri, quæ educit ad perfectionem (artificio mediante) ex manifesta Materia extrinseca volatili, vstibili, deficiente, adhærente ipsi Auro vniuersaliter vnita.

Proprietates formæ Auri.

Quarta dif-
inito Vo-
archadú-
niæ, & quid
ei.

Ostremo ea est naturalis substantia o-
nerosa, corporalis, fixa, fusilis, ducti-
lis, tinetaque & rarificata occulta Arg.
viui & Sulfuris metallici inustibilis,
quodam regimine Cæmenti, & vnitate quadam
Auri, in corpus densum ipsius Auri manifestum re-
ducta. Quæ mistum relaxat (virtute ignis, & cæ-
menti) sua vniformi potentia. Et ipsum Aurum
(diuisum ad terminatam purificationem) in Adu-
mót a á, quod est Bethadumót, quæ sunt rubea
duæ, scilicet, duæ cæmentationes perfectæ, ad mol-
liciem, fulgorémque bonitatis, vt dicitur xxiiij. se
deducit.

Quibus in-
itatur Al-
chimia.

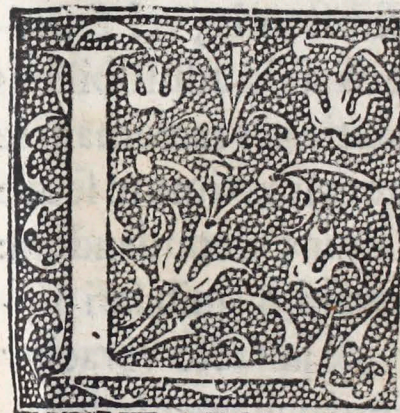
Hoc autem non efficit ars illa Alchimica infamis
Aquis aceti, nec vt dicitur Arg. viui, nitri, vini, aut
vrinæ, & aliis quibuscunque Menstruis similium
feculentorum, cum aquarum fortium spiritibus, &
multiplici calcium, ac metallorum Fumo, Antimo-
niorūque, Arsenicorum, Calcantium, Crocorum
Ferreti Hispani, Floris æris, Gummarū, Litargirio-
rū, Marcasitarū, Magnetum, Metallinarū, Talcorū,
ac Zelaminarum, Mecnon oleis latericiis, lini, nitri,
sublimati, sulfurisque, cinnabaris, craneis, necnon
cum Terris tinctis, ac realgallibus, Cælidonis, Lu-
nariis, Argentinis, succisue Garioffilatæ, herba-
rūque aliarum, ac tutiis, dirisque venenis, in ne-
scio quibus etiam frangibilibus Vasis vitreis fan-
tasticis, ad hoc falsissimis instrumentis, Regimine
quodam vario, incerto, atque cōfuso, materiis variis
proiectis super Argentum purum, vt dicitur fixum
metallaq; adustibilia, & obscura sophisticando, ac

Franci. Pe-
rar. dia. iij.

cuiusque metalli materiam maiori imperfectione
volatili nigri, & adustibili onerando: frustra, atque
inani prorsus reductione circa ea laborant.

Cur igitur Voarchadúmia sit ars liberalis virtute
prædicta, sapientiæ occultæ, non auara, non vana,
necessaria, possibilis, verissima, & scita, ac summo
studio addiscenda & perquirēda: patet iam ex præ-
dictis omnibus ratio, & diffinitio.

Quomodo fiat ipsa Voarchadúmia.
Caput Tertium.

Aminarum Auri proportio- Confe-
nati (vt infra) & Salis tritiana: Voarch-
mensura vna capiatur. Argil- dumia.
læ deustæ, pinstitæque tenui-
ter duæ.

Cribo taminentur Sal,
scilicet & Argilla. Mistisque
ad stratum super stratum, in
Ollis non vitreatis, ac Furno reuerberationis, cæ-
mententur.

Notandum est autem, quod omnis cæmentatio Notad
(id est Rubea, Hebraice Adumá) requirit pro sin- a d u p
gulis vicibus horas xxiiij. ignis. Nempe nouem in in h i l
augmentatione, nouem in fixatione, & sex de- 5 a l e r
mum in alteratione. 3 g n i s
Notad

Rursus omnis Cæmentatio incipere debet à pro-
portione diuisa Charattorū vigintitrium & Grano-
rum trium cum duobus Quartis grani Auri fului.
Ac pro qualibet vce detrahit ipsa Cæmentatio ab

illa proportionata diuisione tantum medium Gra-
ni ipsius proportionis, nec vltra. Nec ab Auro vlla-
tenus illum detrahare dici potest (quicquid dicant
cæteri) cum & Aurum ipsum inanihilabile omni
superfluitate carens perfectissimum omnino, ac ter-
minatissimum sit omnium aliorum metallorum a-
dustibilibus: & *substantia iubilans, ac subsistens in
igne:* quæ nec à Cæmento corrumpitur, nec à re-
qualibet comburente comburitur, nec ab aqua co-
lorificante, viridi, aut diuidente mortificatur: vel de-
uoratur. Quid enim in Auro fuluo superfluum est,
vel diminutum? Certè nihil. Quod si inesset (quod
protinus negatur) diminutio substantiæ, vel sepe-
fluitas (vte est in ferro, & cæteris aliis adustibilibus
metallis: quorum naturales mixtiones maximam re-
tinent adustibilem supefluitatem) maximum seque-
retur inconueniens omni velamine denudandum:
quod scilicet per vices totū detrahi, & anihilarī pos-
set: quod est absurdum dicere, & in facto veraciter
falsum. Quia Aurum fuluum euanescere nō debet,
pro vt non potest: quemadmodum cæteris aliis a-
dustibilibus accidit metallis: immò hoc phantasma
absit à mente philosophantium: quòd Aurum ful-
uum aliquo pacto possit anihilarī.

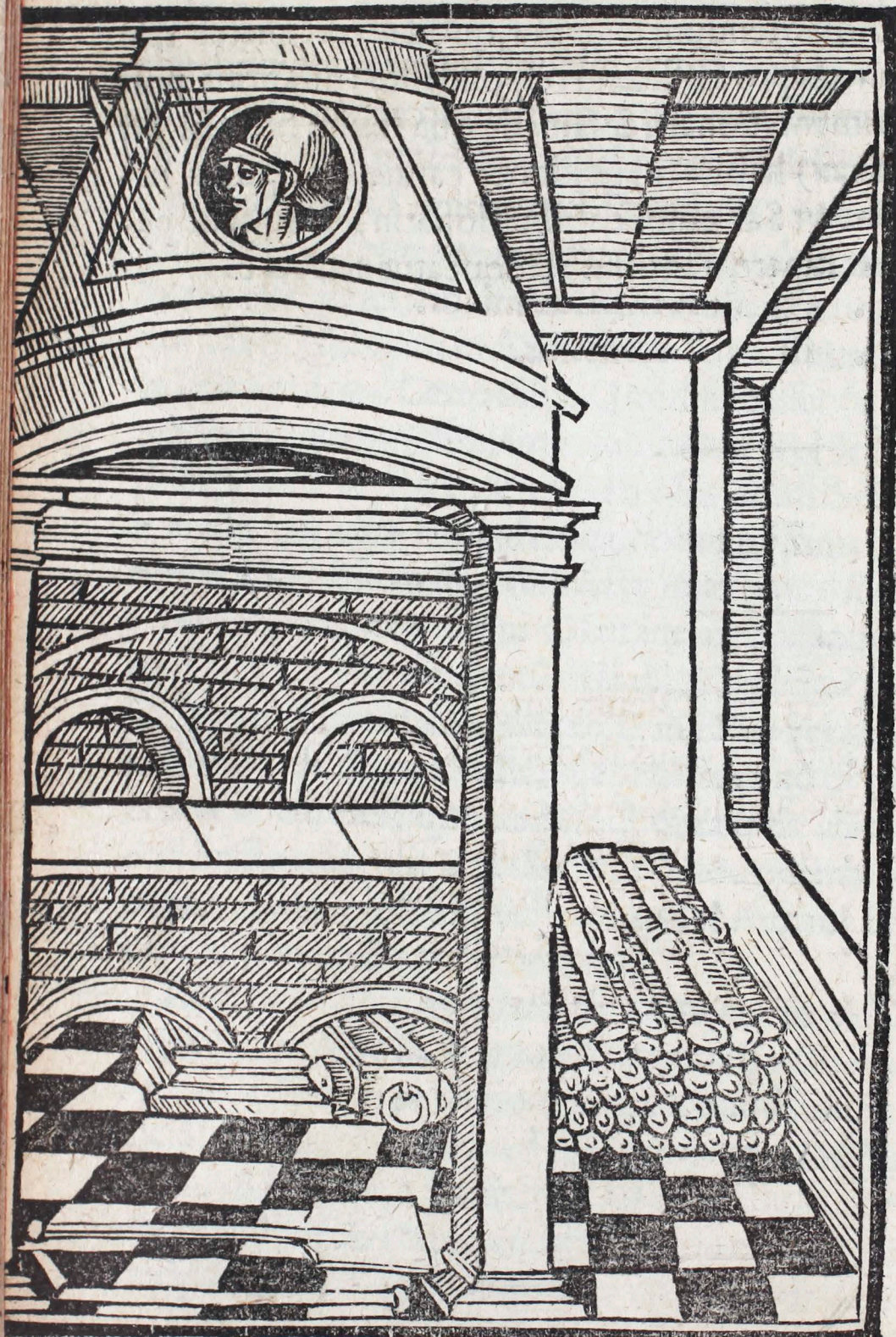
Item sciendum, quòd omnis cæmentatio vehe-
menter grauitate facit ipsum Aurum, respectu illius
Salis ingredientis perfusionem ignis, quod calidum
est: & ficcum (vt notum est) per poros apertos Au-
ri ob caliditatem, & ficcitatem ipsius ignis: & nun-
quam tollitur ab eo per contrarium, id est, per hu-
miditatem, & frigiditatem suæ elementaris aquæ

non aperientis poros iam à Sale inebriatos: per a-
blutionem, & bullitionem ipsius aquæ, quæ (licet
superflue) tamen conceditur.

Aduertendum est igitur, quòd nō recipiatur tale
Aurum pro sufficienti respondente: nisi prius post
Cæmentationem ipsam (de qua statim hîc talis est
fornax) *habita fuerit idonea cautio de optima fu-
sione:* vt Sal cum scobibus lopæ in ipsa fusione pe-
nitus supernatantibus remoueatur ab Auro.

Notā

PORTIO
PVRIFICO AVRVM.

PRIMA.

19

Mistio in radicibus vnitatis septuagesimi secundi
Voarchadúmicorum elementorum.

Caput quartum.

O . 14 . Lux minor: Insertio respondentia
Charattorum. xij. g. q; . i. in circa: seu. xxij. g. q;
i. & . $\frac{1}{2}$. in circa.

S . 18 . Ignis. i. Lux maior.

I . 9 . Cómerisón.

R . 17 . Aer. i. Lux minor.

O' . 14 . Lux maior.

72 .

N . 13 . Oleum vitri.

G . 7 . Lux minor: Insertio respódetia Cha
rattorum. xij. g. q; . 2. & . $\frac{1}{2}$. seu. xxij. g. q; . 2. in circa.

A . 1 . Materia prima artis.

T . 19 . Ignis. i. Lux maior.

S . 18 . Aer. i. Lux minor.

O . 14 . Lux maior.

72 .

C iij

Materia prima artis, ad Voarchadúmiā requisita
quid sit: quo nomine vocetur, quid
agat, & quomodo fiat.

Caput quintum,

EST autem materia prima artis pro
conficienda Voarchadúmia corpus
albissimum, densum, satísque fusile,
ad naturam maximè subtilitatis arti-
ficio solutionis aquæ, ac aggregatio-
nis ignis reducum. Eiúsque essentia tantum cōstat
ex tribus candidissimis salibus, animali scilicet mine-
rali, & vegetali, abstracta à particularibus materiis
solidioribus, hoc est igneis, aëreis, aqueis, & terris
existentibus in quatuor elementis naturalibus ele-
mentatorum, quæ reperiuntur in sublunaribus mi-
stis: Arg. viuo, & metallo quocunque excepto.

Et quanquam à diuersis diuersimodè (vt Eleáz-
zar in primaria, germanáque lingua, quæ vna, per-
fectaque, ac præsentanea perhibetur metallorum
medicina, adiutorium Dei, seu verius congregatio
Dei suscitata) idè de nomine tur, testantibus nobis-
cum sapientiæ occultæ Patribus: à Chaldaicis tamè,
Arabicisque, Arabice, Alícali, siue Caló pali nuncu-
patur. Verbum ab ali (quod est summum) & calop
(quod bonum significat, quasi summū bonum La-
tinè dicitur) compositum.

Disponit hæc materia prima artis naturliter, con-
uertit, cōstringit, ligat, ac proportionat omnem cal-
cem, venámve, corpúsque metallicum, siue spiritum

volati-

volatilem. Tali autem modo subministratur, con-
ficiturque.

Extracta enim virtute formatiua, cōstrictiua, con-
tinuatiua, vnctiosa, seu viscosa, ex gutta librarum
quingentarum & quatuor ignis albi viui, recentisq;
cum libris septuagintaduabus aquæ cælestis: in eá-
que solutis libris decem & octo salis caló pali, facti
ex libris centum & quinquaginta salis vegetalis, &
centum mineralis, simul cum libris duodecim vege-
talis, ac libris sex animalis purificati ob euaporatio-
nem ignis sufficientis, in olla terrea solida, huiusmo-
di salia ad instar olei liquefacti, conuertantur.

Deinde igne continuæ reuerberationis in forna-
ce hoc cōgregatum per noctem, & diem, in opti-
mo Cacabo ex terra valentina transferatur nitidum
oleum in vas ferreum, seruando (corpus, hoc est a-
quam permanentem, Baurach, Boracem, Ceram,
Coagulum, Chómer rissón me a a melachot, Gem-
mam, Hyle, Lopam, Materiam primam artis, Pin-
guedinem, Sal alícali, alícali, amarum, nigrum, ele-
brot, Terram potétialem, Tincar, Vitrum Pharao-
nis, seu inanihilabile: & cætera) Oleum vitri.

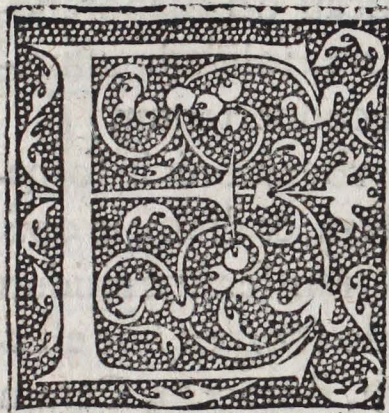
Nostri igitur auspiciis tantum intelligentiam au-
res pateant.

Arnal. in
uo lum
ca. 8. C.
vero.

Synony-
mum.

Purificatio spiritus Voarchadúmici: Extractio ani-
mæ elementaris Voarchadúmiciæ: Multiplica-
tio misturæ animæ, corporis, & spiritus
Voarchadúmicosum proiecctio,
Reductióque Argenti
& Auri.

Caput sextum.

Lectis enim Arenæ albæ niti-
dæ partibus tribus ad mensu-
ram: & parte vna Argen. vi-
ui (quod aliter vocatur Aqua
sicca, & cætera) vt infra: † No-
tabis ergo, & cætera.

Primùmque simul per lapi-
deum Aludel ad ignem con-
tinuæ subtiliationis traductis in lapideo Carahà, fer-
uetur sic Arg. viuum: prius tamen ab omni foetore
& aquosa humiditate, ac nigredine adustiua per se-
ptem vices sic mundatum per ignem, vt patet infra:
A. Notabis ergo quòd dicimus sine ipsius munda-
tione, & cætera.

Sumpta deinde proportionem illa vniusmet pon-
deris olei vitri, & materiæ primæ artis vt supra: B. fa-
ctæ ex sale triplici. Partibus item septem lucis mino-
ris, quatuordecim lucis maioris, decem & octo Aë-
ris, ac ignis partibus decem & nouem, seu vt dicitur
infra. Primùm ergo principium naturale, C. &c.

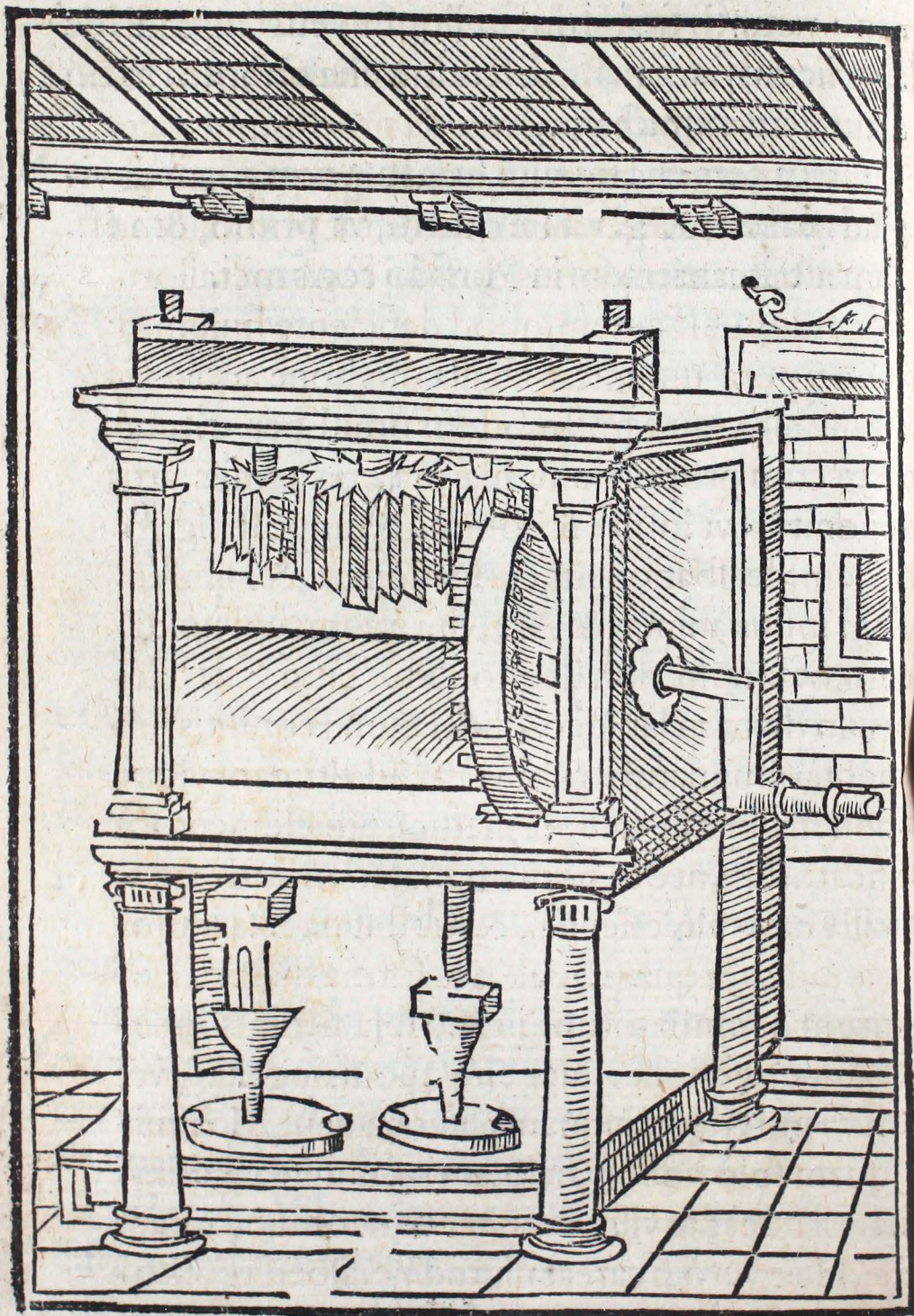
Paratisque omnibus his cum Gemma (Arg. viuo
excepto) simul virtus roboratiua fixa in elementis
huiusmodi

huiusmodi existens, per ignem continuæ fusionis
duarum horarum: quæ in fundo crucibili remane-
bit candida & citrina lucidi speculi adinstar splen-
dens: remotis scobibus pariter feruetur, quam hîc
appellamus animam dictorum elemētorum fixam
naturalem extractam.

Cuius pars vna tantum fumatur cum partibus vi-
ginti quatuor Arg. viui mundati, vt præmissum est.
Et per triturationem in Porfido consimili.

Mistio el-
mētariis a
mē cū Ar-
viuo.

CONTERO TOTVM.

Anima ipsa commixta cum dicto arg. viuo, in Sacculo lineo, per refractionem in aqua calida, nigredinem omnem & foetorem retinente in Catino ligneo seruetur, si quid fortè reliquum esset nigredinis adhuc & foetoris. Repetendo hunc ordinem toties, quousq; anima hæc pernitida prorsus, per vices deueniat (interuētū arg. viui, calidæq; aquæ iam dictæ) ad maiorem serenitatē quàm erat primo, & ad aquam albificantem ipsius domini regis metallorū.

Notandum est autem, quòd deficiente huiusmodi animæ pura mundicia ab illa mixtione aquæ viuæ fumi albi, quæ postmodum simul per triturationem cum proportionem suæ materiæ primæ artis componitur (vt infra) & commiscetur post nigricationem, dealbationem, citrinationem, & rubificationem ipsius animæ, & Arg. viui ipsum rubicundissimum, Stagnum non dequoquitur cum Sale electo iam dicto in lapideo aludel cum requisitis suis elementaribus naturis rubificatis, ad vltimam vsque fixationem ipsarū (vt supra) naturarum elementorū rubificatorum, nec in primam materiam artis attrahitur illa naturalis essentia, & substantia fixa intima animæ radicalis quæ sita, ab ipsa forma dictorū elementorum commixtorum, immò ipsa penitus oneratur imperfectione. Nec alio quouis ingenio, vel arte fieri potest (quanquam aliter narrent Alchimistæ) quàm solo hoc artificio, aut natura ipsa naturarum fieri queat in visceribus terræ, nec mundari, aut teneri. Hæc verò si careat nigredine, albedine, citrinitate, & rubedine, aut euanescat cum arg. viuo, argentū purum, & aurū fuluū haud augebitur vnquā.

Notandum.

Quod

Quod testatur & Morienus cum omnibus simul in Voarchadumia patribus, vt infra, D. Primus ergo modus est sublimatio per totum: Attendatur ideo ne careat, neu deficiat, & cætera.

Mistio spiritalis animæ cum Oleo vitri. Ex hac deinde anima commista, nigrificata, dealbata, citrinizata, rubificataq; fumatur pars vna. De Oleo autem vitri tres partes fumantur.

Fixatio animæ cum spiritu in corpore Olei vitri. Et ex aquis huiusmodi mollibus, & duris, stabilibus, aptisque lustrari, quæ sunt anima, corpus, & spiritus, hoc est Sudor solis cum corpore, & puro radicali ipsius animæ maioris lucis, & minoris elementorum rubificatorum, per triturationem, corruptionem, generationem, augmentationem, fixationem: Alterationem cum loci mutatione simul iunctis fiat per Nutum, & ignem gradus tricuris nouus Adâm: vel Sulfur rubeum non deficiens, nec vrens.

Synonyma Reiteratio septuplex. Necnon per septuplicem reiterationem: semper cum parte vna animæ rubificata, tresq; partes terræ mortuæ prædictæ restantis, quod est corpus nuncupatum Subsolanus, Oliua perpetua: & (vt infra: E. Visita autem electione, mundatione, mitione, & cætera, in notando illo: Item notabis quod istud corpus habet multa nomina circa finem) Substantia rubea indeficiens, & vrens. Huius, tres partes, super vnam

Proiectio me Aduma super Aurum & Arg. & istorum: super indeterminatum Auri, & argenti ana, & vna tantum ipsius Auri, & argenti, super. C. partes, super. D. partes (& vt infra: M. In medicinæ autem, & cætera) vel super illud indeterminatum numerum, tam Arg. viui, quàm Metallum, reducta per projectionem, dabit argentum purum cum Auro fuluo permixtum. Quod quidem postea smeratum, seu cupellatum: ac deinde inquantum

atum, diuidatur per aquam diuisionis. Et argentum demum etiam ab aqua per distillationem diuisum, per fusionem cõfletur. Atque Aurum diuisum est, etiam ipsum per fusionem, cum Chrysocolle reductatur. Hæc hæctenus.

Arcana (faciētia ad Voarchadumiam, Aurifabri- Reductio lem, Cudimiam, officinam nummariam, & metallo- Argenti, & rum Cabala) de Ponderibus, cum suis Schematibus. Auri.

Caput septimum.

Licet Pondus affinationis, Aurifabrilis, Cudimiam, officinam nummariam, & met- Cudimiam tollorum Cabala, diuidi possit (imagi- synonyma. nariè) in infinitum, ea tamen diuisione relictæ (cum sit valde onerosa, & ipsum Pondus onus graue) visibiliter, & iuxta communem usum, sequentes Sophorum archicanoporum partitionem, in nouem discretis nominibus sectiones diuidimus, quæ sunt. Postea, Rubus, Marcus, Marca (aliter Bes) Vncia, Quartus (aliter Nummus aureus antiquus) Charratus (aliter Siliqua) Granum, & eximus. Pondera cudimiam.

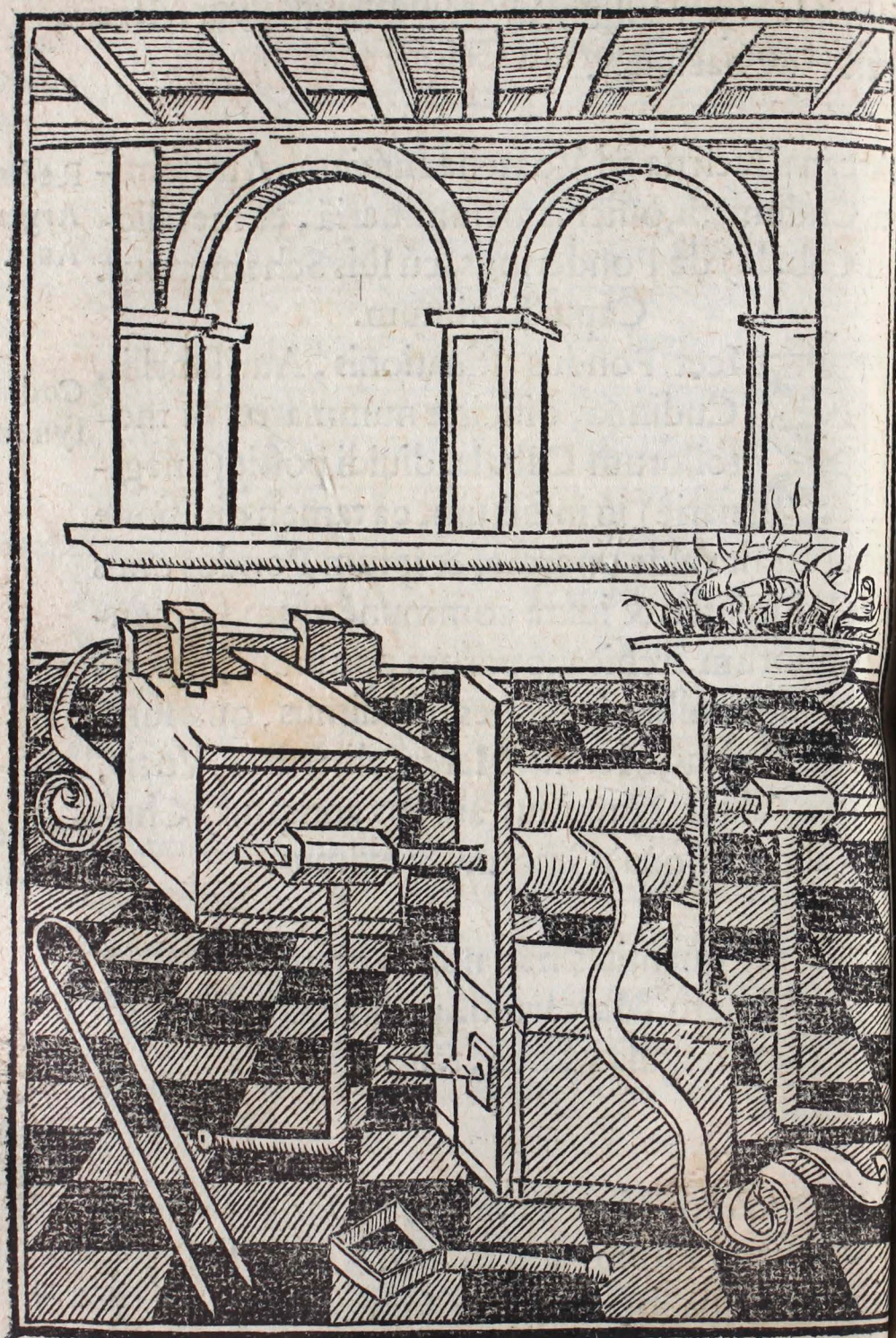
Postea est quantitas hac nostra ætate & more Veneto, Marcarum. 40. ad chartas. 1152. singula Marca, tali interfectione notata.

Rubus itē. 20. Marcarum, hoc signo exprimitur ad Fionos autem. 68. & q. Fioni pro qualibet Marca in Auro. cuius Truncafilæ quadræ instrumentum

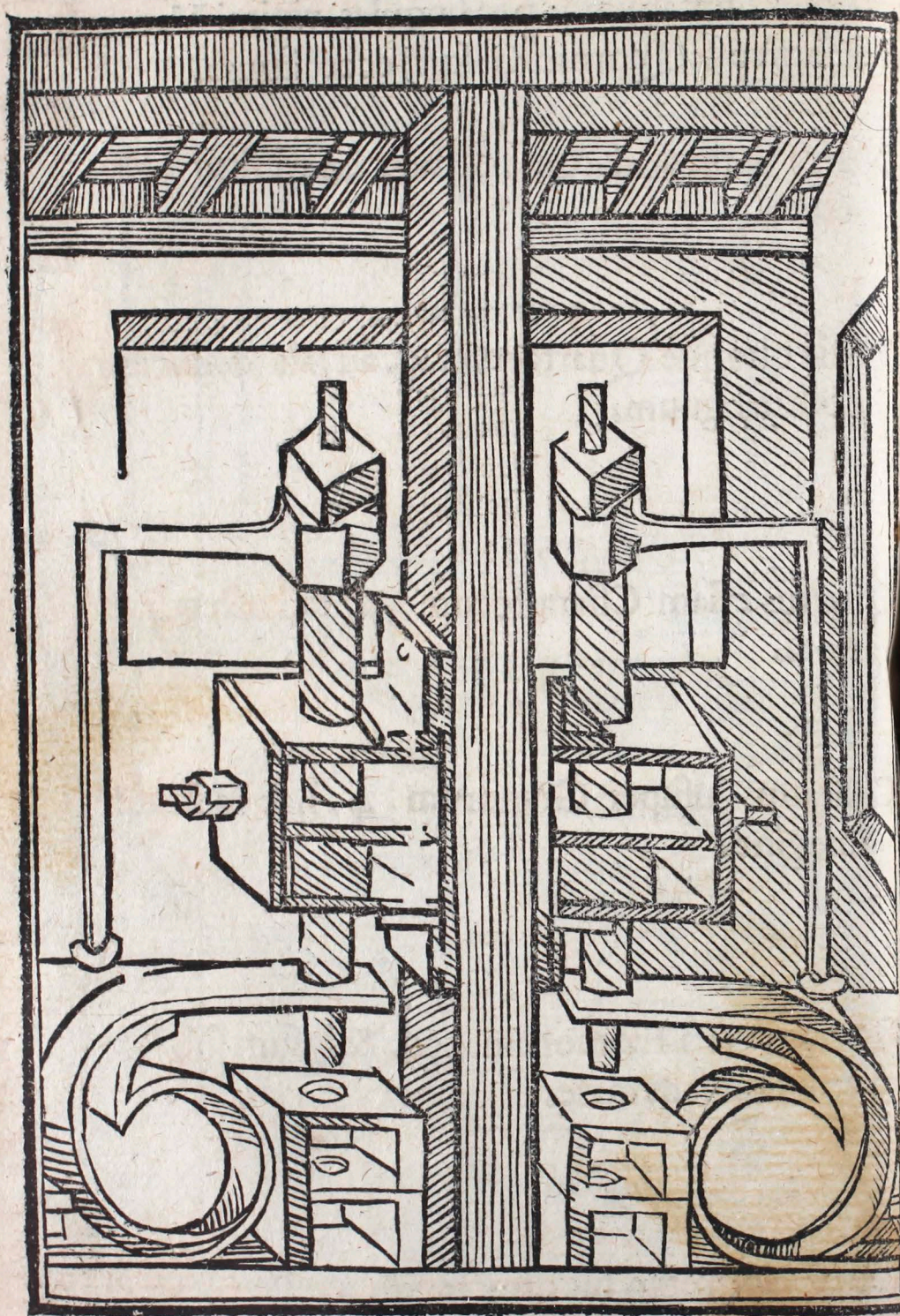
PORTIO
ASPERA PLANO.

PRIMA:

24

ad Charattos sexdecim, Granæ tria, Quartos duos,
& sex nonagesimos primos eximos eximi quarti Pódusfioni
grani singulo fíono: hoc est ad fíonos mille trecen-
tos & sexagintaquinq;, per singulas viginti Marcas, Auri.
vt dictum est: Quorum Ceforij ecce figura.

Marcus verò Marcarum. 16. hac signatur figura.

Marca item vnciarum . 8. hoc inscribitur caractere.

Vncia quoque Quartorum. 4. ad tale deducitur contra signum.

Quartus etiam Charattorum. 36. tali ostenditur nota.

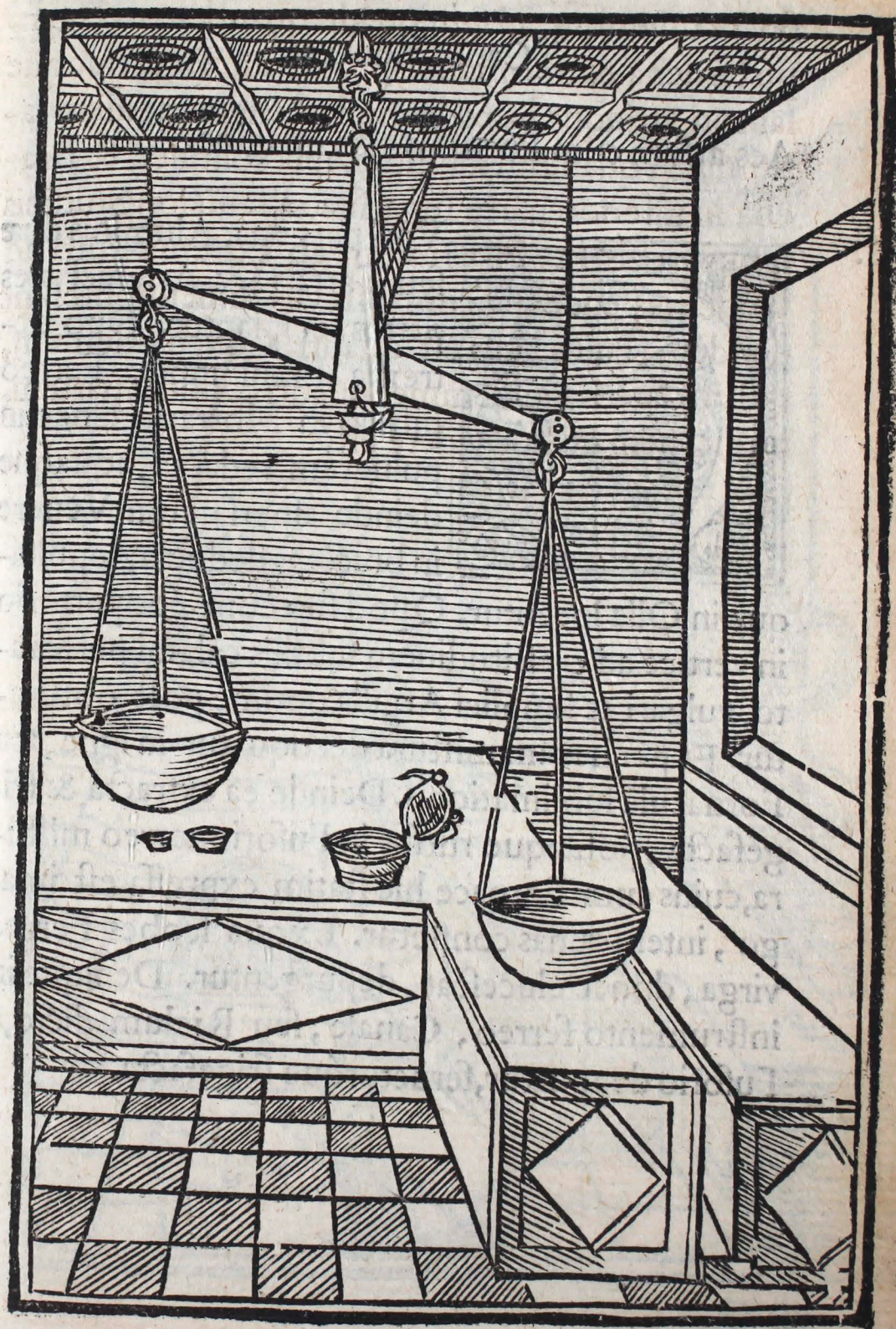
Charattus insuper Granorum . 4. hac indicatur imagine.

Granum verò Eximorum. 256. & ipsum sub hoc reducitur schemate.

Eximo postremo hic character impenditur.

dio æqualiter distans ab extremis, in cacumen
 sursum erecta, pyramidis instar: a tribus in vnum de-
 sinens minutum, ad semiquadri quantitatem (nem-
 pe terdena & tria minuta) protēditur. Iuga quoque
 lancen vtrinque in axe complectens tantundem la-
 titudinis, quantum inuisibilis ipsa continet, & Bra-
 cha in inferiori parte Iugæ sita, octauū longitudinis
 ipsius lancis sit. Fila rursus ab extremis fusti ad
 Conchas pendentia, cum ipsis vnā dimensionis sunt
 eiusdem, cuius latus est quadri. Conchæ demum,
 nonam lateris eiusdemmet quadri continet partem,
 vti in schemate hoc videre est.

RESPONDERO.

Descriptio variarum particularium operationum
pro ampliori artis huius elucidatione.

Caput nonum.

Aes arsum cum Fornacis eius imagine.

Vpri pars vna, Aluminis duæ
seu Tartari, & Arsenici tres
partes recipiantur. Duo ex-
trema simul iuncta Ferreo
pistillo in Mortario æneo in
puluerem redacta, aqua que
deinde aspersa cum Venere
in bractæas deducta, sepultâ-
que in Olla locentur. Quod suo cum coopertorio
in vertice ad crassitudinem subtilis calami perfora-
to, vulgari ac simplici Argilla optime post obture-
tur. Et per horam mistura decoquatur in igne, seu
Fornacula sublimationis. Deinde ea extracta & fri-
gefacta, positâque rursus in Fusorio terreo mistu-
ra, cuius cum Fornace hic statim expressa est ima-
go, inter prunas confletur. Ex qua scobes Ferrea
virga, donec elucescat, depurgentur. Denique in
instrumento ferreo, Canale, seu Rielum dicto, a
Fusorio deponatur, serueturque frige facta.

FVND0 METALLA.

Aes vstum.

Quæ facienda prædiximus de arso, eadem de habendo Aere vsto mitionem ipsius tradentes facienda censemur hac serie.

Aeris pars vna, Calcantis Romani duæ (seu Salis) & Sulfuris tres partes fumantur. Reliqua omnia vt in præmissis, G. seruentur.

Anielum album, & nigrum.

Sumatur de Argento cupellato: pars. 1.

Aeris, partes. 2.

Plumbi nigri mollis, partes. 3. ad pondus æquale.

Et simul fusa omnia, ac bene mista proiciantur in ana (hoc est tantundem) Sulfuris tusi in Crucibulo bene operiendo. Frigefactum tandem hoc totum, & à scobibus per fusionem apprime mundificatum, seruetur in virgulis.

Idem est iudicium in conficiendo Aniello albo, duobus tantum exceptis. Vno scilicet quod Stannum loco Plumbi nigri, Altero autem quod Arsenicum loco Sulfuris, capiatur bene contusum.

Aqua ad diuidendum Arg. ab Auro.

Capiatur de Nitro refectione, & Alumine ana.

Aequaliter iuncta, & in Mortario puluerizata simul par Tortam bene circumlinita fundo nudo, & Recipientem sigillatum, distillantur per ignem ad totam

tam exhalationem spirituum, cum reservatione spiraculi in sigillo ad opportunam occasionem.

Discalcinetur hæc aqua diuisionis per ignem etiam cum Charattis sex Argenti puri pro vnaquaque libra aquæ prædictæ, & seruetur ad vsum.

Notandum est autem, quod ana spiritus Aluminis vsti, seu Calcantis, ac Nitri refectione, videlicet libra vna de quolibet super vnciam vnam cuiuscunque metalli in tenuissimis bracteis deducti, ter reiterando, metallum conuertit in transparens oleum. Notandum .H.

Argenti, & Auri calcum.

Aeris partes tres cum tribus quartis fumantur ad pondus. Et pars vna cum vno quarto Zelaminæ in valle Siriana repertæ in vico nomine Oneda. Vocatur hæc Zelamina aliter Tuthia alba, & est minera Bergomensis. Sternantur stratum in Crucibulo, & per ignem continuæ fusionis duodecim horarum fundentur cum Vitro, ac seruentur ad vsum, proiectæ primo in laminas à scobibus peroptime mundificatæ.

Eadem traditur dispositio subministrando Argenti calcum, hac tamen lege scilicet, quod pars dimidia cum vno octauo Stanni, seu Aeris arsi, fumatur loco Zelaminæ contra tres partes, & tres quartos (vt supra dictum est) Aeris. Notandum .F.

Argentum maceratum.

Sumatur Arg. in tenues bracteis tufum, & in Olla

non

non vitreata cum vna Sulfuris tusi in Fornace ardeat per dies . 18 . per ternos superaddendo de nouo Sulfure . deinde cum partibus . 6 . Argenti . viui , aliquantulum simul calefacti , maceretur diutina trituratione in Porfido . Abluatur aqua & bene disiccata seruetur in nitidissimo Vase vitreo , seu vitreato.

Aurum maceratum.

Bracteæ Auri fului ad tenuitatem ductæ fortiter ignitæ cum partibus sex Argenti . viui , macerentur vnâ . Lota demum macera cum aqua , & bene disiccata seruetur ad vsum , sicut dictum est supra de Argento.

Bullimentum pro Argento.

Sumantur de Aqua cælesti . lib . 10 . de Tartaro albo tuso . lib . 1 . cum tribus vnciis

Et opera ipsa argentea nigrificata ad ignem , in Vase æneo posita , omnia simul bulliant , quoad niuis instar albescant . Tunc extracta brustientur ad aquam frigidam , limpidamque . Tandem Tripolo eburnita seruentur.

Bulimentum pro Auro.

De Lotio hominis . lib . 10 . sumantur .
Sulfuris unciarum quinque ;
Tartari . 10 .

Misceantur omnia tusa in Vase æneo . Et in hoc opera aurea , igne primum calefacta , imposita bulliant , donec crocea reddantur vt Auripigmentum Reliqua ad præmissum ordinem de Argento omnia rite seruentur.

Notandum est autem , quod pars vna Floris æris cum ana Calcantis romani , & partibus duabus Nitri cum ana Salis armoniaci bullita omnia simul cū dicto Lotio vt dictum est , colorem Auri viuacissimū dant Auro , vltra Charattos . 18 .

Idem est iudicium redactis in bitumen prædictis simplicibus , cum acerrimo Aceto , Flore æris , scilicet , Calcante romano , Nitro , & Sale armoniaco , per modum recoctionis.

Calx Argenti

Procedatur vt dictum est supra . F . Sumatur Arg. in tenues bracteas tusum : & cætera.

Calx Ferri , & omniū aliorum metallorū durorum.

Bracteis , seu laminis cuiuscunque metalli duri in fornacula cæmentationis per dies . 22 . ardentibus , cū duabus partibus Calcantis romani , & tribus Sulfuris triti vel sine alia mistura fit Calx metallica impalpabilis.

Cerussa , Minium & Zalolinum.

Laminæ Plumbi nigri mollis in terreo vase in ter-

Notandum
Loco 2r
2r
mo 2r
12r
viam 2r
Pile 2r
17r

Misc

ma fundo ad quatuor tantum digitos vitreato cum multo acerrimo Aceto, ita suspendatur ut continue perduos & viginti dies Aceti vapore tangatur. Quo corrupta tandem Plumbi nigri essentia, & in pulverem album redacta, Cerussa nuncupatur. Hæc autem Cerussa, siue residentia Plumbi nigri, ut supra, vsti, tenuissime, cum aqua, triti, positaque in Capellis terreis sparsis, ac longis ad cubitum, non lutatis quidem, veruntamen opertis in Furno, ita locatis, ut ignis tantummodo fundum eorum ascendens percutiat, sed non per reuerberationem, vratur per horas. 48. Interim autem sæpius Ferreo instrumento agitata residentia quoadusque in rubrum transmutetur colorem, tunc pariter mutatio nomine non Cerussa, sed Minium appellatur. Hoc rursus tritum, cum albo Aceto, & ad umbram deficcatum, in citrinum vertitur colorem, quod est Zololinum.

Cinnabaris constructio.

Argenti viui pars. i.

Sulfuris, igne lento carbonum liquefacti, pars una & semis.

Misceantur in Vase æneo patulo Ferreo instrumento haud quaquam ligneo. Durata autem frigore hæc mixtura, & pinsita, reponatur in Vas vitreum idoneum oprime lutarum, locatumque in Furno sublimationis, fundo detecto, ac loco aeri peruito per horas. 14. remisso igni, mundando oleo sitatem Ferro quoad transierit per collum Vasis. Deinde

per tantundem temporis igne intenso Vase laminis ferreis operto fixetur. Vbi tandem vas refrigeratum fuerit, rumpatur, seruato Cinnabari.

Consolidatiuum Cinericii.

Argilla deusta, & tenuiter tusa pars una capiatur ad mensuram. Cineres lixiuo demissi, & mortificati, deficcataque partes duæ. Deinde simul ambo cribrata, pariter seruentur,

Cupella, & Fornax eiusdem.

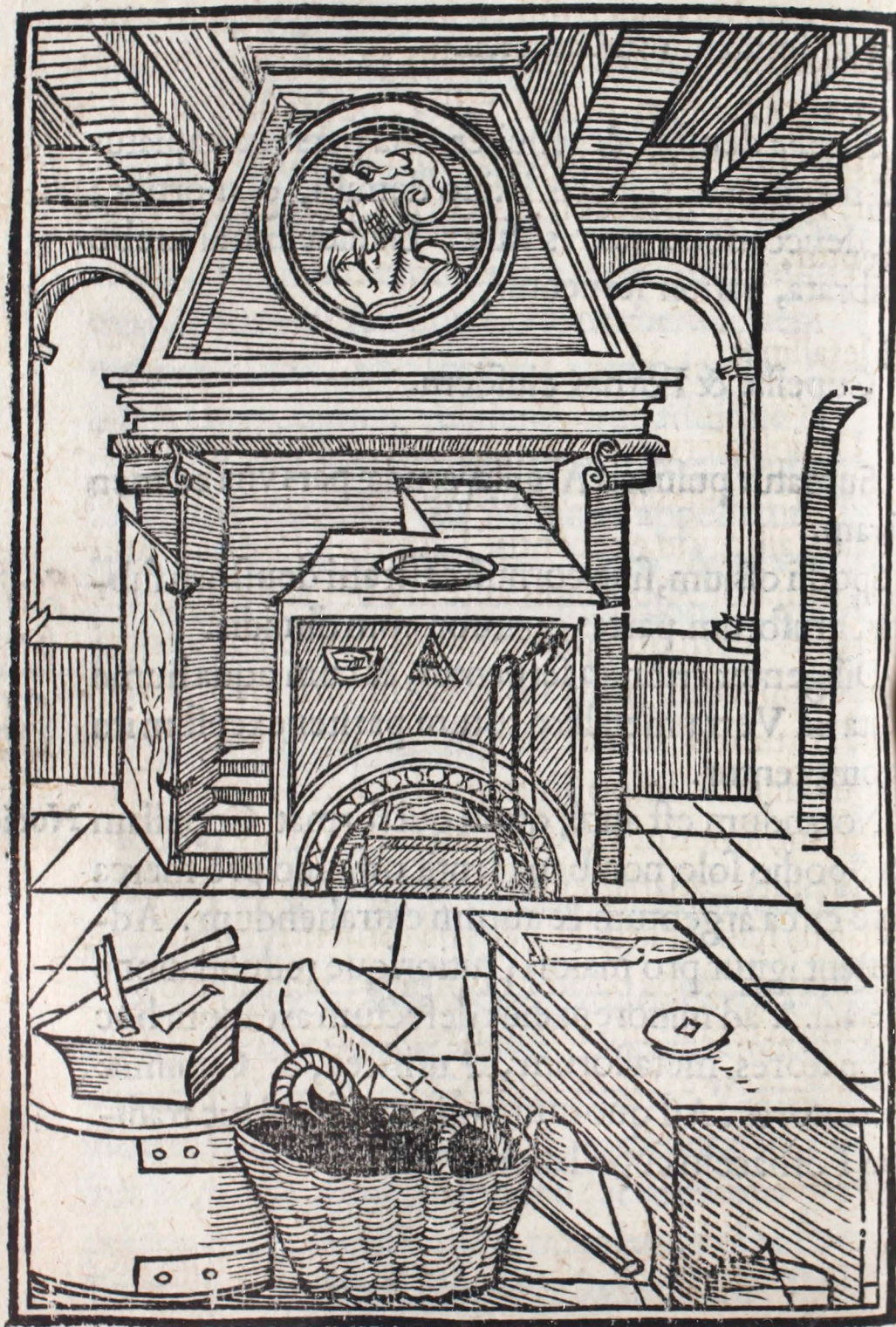
Sumatur pulueris Argillæ crudæ pars una ad mensuram.

Spodii ossium, siue cornu castrasti deustorum subtiliter tusorum partes quatuor cum dimidia.

Diligenter cribrata seruentur, & cum aqua humectata in Verra metallica totum pariter excusum im promptentur.

Notandum est autem, quod qui format Cupellam Notandum. ex Spodio solo non bene sentit omnino pro mercatore circa argentum & aurum extrahendum. Aduertant igitur pro maiori, tutiorique redundatione metalli, & ad minorem eius defectum arcanum hoc Affinatores metallorum, Aurifices, & Cudimix mercatores. Ad quorum noticiam simul hic tradimus Fornacem cupellationis.

offic. ar.
castrasti
deustorum
subtiliter
tusorum
partes
quatuor
cum
dimidia

Flos æris.

Corporentur in lib. 640. Terræ viridis solutæ in lib. 240. Aceti acerrimi, cū lib. 26. vnciisq; 8. Armoniæ, lib. 160. Aeris soluti in lib. 320. Aquę diuisiōis.

Omnia autem probè mista, positaque in Ollis grossis sparsis non vitreatis superaddendo stringantur. Deinde in facculis de corio optimè densis seruentur.

Metallina.

De infrascriptorum simplicium pulueribus, videlicet Realgalli, vel Auripigmenti, siue Arsenici, Calcis albæ viuæ recentis, Tartari albi ana ad pondus fumatur. Albuminis autem oui gallinę pars media plus, cum quo pulueres ipsi per setatium optimè coopertum prius simul commisti incorporentur. Bitumen autem huiusmodi deinde idonea in Botia detecta impositum per horas. 12. igne ascensorio sublimetur. Vasis tamen fundum ad medium usque luto ex lana, seu tomento, & argilla partibus duabus scilicet argillæ, & vna tomenti confecto sit oblitum, & os pariter bombice, vel stupa obturatum, Metallinam tandem reperiēs collo Vasis argenteo colore adhærentem.

Lutum to-
menti.

Oleum omnium metallorum.

Videatur (vt supra, H.) Aqua ad diuidendum, circa finem. *pag. 29*

Purpurina argentea, & aurea. *24 fiah*

Mistura Arg. viui, Marchesitæ, vel Stanni, Arsenici, & Salis armoniaci ana, posita in Botia vitri, si decoquatur per horas. 321. ad ignem, colorabitur argenteo colore. Verum si loco Arsenici sumatur Sulfur citrinum in pane nitido, aureo colore tingetur, & tunc dicetur aurea Purpurina.

Refinatio Chrysocolle. *24 fiah*

Refiltrata in libris ducentis septuaginta Aquæ cælestis, libræ nonaginta Pasta, seu Lapis, Chrysocolle, cum libris decem Aluminis, & Aluminis fecis libris octo cum quatuor vnciis vniusmet ponderis, in Vase æneo per lentam, continuamque ignis exhalationem tantum liquentur vt aqua. Deinde per optimam operturam pannorum laneorum ne spiraret, neue vllatenus spirare possit, Vas refrigeratum per dies tres stabili in loco locetur. Reuulsus autem Borax in spondilibus vasis agglutinatus (habita primum per inclinationem optima aquæ euacuatione) ablutusque frigida, & bene desiccatus ad Solé, nitidus, vnctus Oleo lini crudo, ponderatusque, in Vase nitido seruetur.

Solidatura tertia pro Arg. & Auro.

Partes tres Argenti pro Argento, vel Auri pro Auro. Et pars vna Aeris arsi pro Argento, vel Argenti pro Auro sumptæ (facta nihilominus mistione

primum optima in fuforio ad ignem fusionis) seruentur laminæ.

Specula metallica frangibilia. *24 fiah*

Mistis per refusionem manicæ partibus tribus æris, & pars vna Stanni tantum, proiciantur laminæ ad planam, & pontellum in petra columbina altera alteri imminente. Misto nihilominus primum ad ignem venti fuso. Deinde laminæ ad mensuram æquentur à superfluis cum gladio, & planentur Smerillo medio, ac tenui ad siccum perlongum, ac transuersum, primo super lignaculis ex tabula huiusmodi agglutinatis cum Gypso crudo, & aqua super tabulam. Postea lustrentur super panno lineo rudi, vel corio à parte domestica, Sponthia, vel Tripolo, & Cerussa, aut Calce stanni, aspersæ tamen prius oleo. Deinde palmis manuum siccatis tersæ, nitidatæ, & capsatæ seruentur.

Specula non frangibilia. *24 fiah*

Specula infragibilia cuiusvis dimensionis ob malleationem in reliquo (vt proximè supradictum est, I.) rite fiant, præter quàm subiecta essentia, quæ tantum constat de solo Arg. cupellato

Spodium de ossibus.

Ossa tibiæ bouum deusta ad ignem continuum in fornacula cæmentationis per horas. 2. Spodium vocatur de ossibus.

Sublimatum.

Sumptis de Nitro mollito lib. 50.

De Sale.

De Alumine, seu mollitis.

Vitriolo vsto.

Et de Arg. viuo ana lib. 100.

Omnibus simul iunctis, Arg. viuo tamen prius in aqua ad diuidendum quantum sufficiat in Vase ligneo mortificato, Mistura huiusmodi in Vase vitreo (cum Alembich) aperto per horas. 24. ad lentum ignem lignorum per Gineres sublimetur, ferueturque diligenter.

Notandum. Notandum nihilominus non poni de misto pro quolibet Vase plusquam. 87. Insuper aquæ ultimo stillatæ valent ad alias quoque mortificationes: ideo feruentur.

Terra ad deargentandum metallum, & inaurandum.

Solutum igne argentum de cupella. quod. i. in vnciam vnam aquæ diuisionis, iugatur cum pulvere salis, & Tartari albi ana vnciarum sex.

Sicq; in Vase vitreato cū spatula lignea (non autē metallica) mista feruetur terra calore densata.

Notandum. Notandum est etiam talem ordinem penitus seruandum esse in conficienda terra pro inaurando: quæ ab aqua diuisionis, & argento seclusa madefiat oleo auri, quod. i. (Auri scilicet soluti) pro qualibet libra prædictorum puluerum.

Tuciae constructio.

Sumantur de antimonio libr. 96.

De Calce filicis libr. 48. De alumine catino libr. 24. De ære arso libr. 1. cum vncis quatuor. De plumbo: & Stanno simul calcinatis libr. 8. videlicet pro vna qualibet parte plumbi, duæ partes Stanni.

Hæc omnia simul corporentur cum aqua, triturenturque in Pila figuli. Mistura deinde hinc exempta, & in plano furfuribus strato ad instar placentæ desiccata in igne carbonum per horam coquatur, postea pinsetur, trituretur, ac taminetur. De pulvere autem eius tenuiori fiat bitumen cum Albumine ouorum, & idem Cannis ferri inuolutum, & inspersum grossiori puluere eiusdem, atque sic in umbra siccatum per ignem reuerberationis recoquatur iterum per horam.

Vbi autem nimium nigresceret: Cannæ ut supra bituminatæ candentes sæpius extinguantur in aqua Calcis plumbi & Stanni, ut supra dictum est. K.

Singularia præmissa cur posita sint.

Caput decimum.

Ingularia hæc (nempe) aqua diuisionis, refinatio chrysocollæ, æs arsum, vstum, & reliqua particularia supra dicta non sit qui arbitretur temere posita, tanquam à principali negotio aliena, vel ut omnino superflua. Non enim fru-

stra, immo necessaria ceu per gradus quosdam ad perfectionem huius magisterij purificationis Auri (scilicet) quod præcipue intendimus (vt cuique in his oculato palàm est) posita sunt. Nam sicut arbor ex floribus feracem, vberemque fructuum messem indicat, & vbi non affuerit ignis vsquam fumus exhalat, sic huiusmodi exercitamenta cum insignia sint, ac certitudo efficaciarum & veritatis præmissorum, tum scopus quo huius artis pseudoprofessores (Alchímistæ vulgo dicti) impingentes fracti protinus, & confusi reuelentur, patefactaque eorum fraude, & falsitate de medio sublata, simplices tuti, & cautiores reddantur.

PORTIO SECVNDA.

Præfatio portionis secundæ.

Caput primum.

RVdis hæc, impolitæque nostra inuestigatio consultò fatius prætereunda à nobis fuisset, lector candidissime, quàm vt sublimis huiusmodi ars, atque spectanda suæ genitricis naturæ æmula (præcipue contra ipsiusmet scientiæ authorum decreta vulgationem prohibentia, vbi dicitur nefas esse arcana reuelare indignis) quodam vel tenui susurro mortalibus patefieret. Cum tamen nobis persuasissemus omnipotentis naturæ vim supremo numine sapientiæ filij inspiratam (tamen si plerosque mortalium lateat) ex Dei munere cognovisse,

uisse, nefas, & ab humano officio eandem in tenebris perpetuo clausam tenere, prorsus alienum duximus, præsertim cum nihil præstantius, nihil in humanis utilius reperiri possit, vel excogitari, si modo Sophis lōge supra hæc caduca & fluxa eleuatis, fuerit reuelata. Ceterum quo res ipsa obscurior, ac difficilior cognitu hæctenus haberi solet, eò lucidior omnibus, planioremq; efficiemus. Nam quòd Schema sub ænygmate positum sit, id fuit in causa, ne detractores Alchímistæ, indigni, ingratiq; facilem sese habere ad hæc mysteria aditum arbitrentur. Initiatis vero totam huius artis rationem, compendiosè, & accuratè explicantes aperiemus in portione diuisionis, in speculo nostro, quod iam mente cōceptum orsi indies lucubramus. Vt ipsum intuentes lucis splendore superuenientis illustrentur, & deuij ab huius lucis iubare in semitam rectā dirigantur, & hac potiti gratia, munere gaudeant veritatis tali sub schemate.

est ab Arg. viuo, humidi, id est, Aer: quod est Arg. purum, cum Auro fuluo, Argentóque viuo vt supra, in simul rubificatis, cum sicco, id est, oleo vitri) dispositione perpetua. Hæc perpetua dispositio, est materia metallorum: Materiaque prima artis (id est vitrum inanihilabile: quod est oleum dictum: medium retinentem Arg. viui, Aurum albificantem) vt ait Maria. Et ista aqua grauis est, quæ mercurialis dicitur: vt omnes asserunt. Et Arg. viuum sapientū (id est Argentum viuum, vt dictum est, mundatum ab Argento viuo) de quo dicit Hermes: Custodite hoc Argentum viuum coagulatum (id est mundatum) quod est in intimis thalamis: in quibus coagulatum est. Ipsum enim est Azoch: & est secretum Scóliæ: & dicitur terra residua. Qui igitur verba audit, ipse inquirat. Sed testamur per illum qui malè perpetrantem iustificat: & nullum recte agentem condemnat: nos iam detexisse quicquid ante cælauimus in hac sapientia: & maximū arcanum scientiam, & intellectum habentibus patefecisse. Qui vult ergo proficere in hac sapientia, oportet eum istam admirabilem Electionem (mūdationem, mīstionem, triturationem, & calcinationem, Argenti, Auri, Argentique viui, & olei vitri) seu arcanū maximū cōponere, & postea ipsum mutare de natura in naturā: Luca sic dicente in turba, pluribus rebus non indigetis: sed vna tantum. Et ista res vna, in vnoquoq; gradu operum nostrorum in aliam conuertitur naturam. Idem testatur & Géber cum dicit: Ars talis non consistit in pluralitate rerum. Est enim materia vna (id est metallorum) in qua ma-

ectio.

ota tamē
est alte-
materia
ima artis.

gisterium nostrum consistit: cui non addimus rem extraneam aliquā, nec minuimus: nisi quod in præparatione eius superflua remouemus. In vna ergo re consistit totum magisterium istud, vt nos recte censemus, in oleo vitri scilicet, & Arg. viuo mundo, animato, rubificatoq;. Et hoc expressè dicit Alphi- Notādum.
dius filio suo: Scito fili, quod est materia (& materia prima artis) quæ est radix, de qua omnes sapientes tractauerunt (oleum vitri, &) Arg. viuum est. Et est quoddam Arg. viuum albi coloris: & plusquā speculum splendens. Item fertur in turba. Initium totius operationis est Albedo, id est, Arg. viuum mundum animatum, cui rubor succedit.

Notabis ergo, quod Acetum, Aequatū, Albedo, Notandū.
Album plumbū, Aqua benedicta, metallico, sicca,
talchi, viua, viscosa, uitæ, vrinæ puerorum, Argentum viuum animatum, coagulatum, Argyriónzoticón, arsenicum, auripigmentum, azoch, cambar, caspa chaià, ches seph chai, compar, cor saturni, december: E, Euphrates, fauonius, phlegma, Gumma alba, inimicus, insipidus, lubricum, materia vna, metollorum, medicina vna, menstruum, mercurius, occidens, ouum, puer, salsus, sedena, senectus, ferinech, feth, sinistra, socius, sperma metallorum, sublimatum, succus. téuos, uentus, vespera, vigintiunū vnctus, vultur, zibách, & ziuá, idem significant. Et id genus multa, quæ hic prolixitatis vitandæ gratia omittimus.

In compositione autem huius admirabilis mīstionis, seu maximi arcani, oportet nos sequi naturam. Nam (vt ait Géber) Natura per se agit. Nos ergo

ergo oportet tria scire, videlicet quid sit natura, quot sint naturæ, & qualiter natura operetur in metallis productis.

natura qd. Secundū autem Aristotelem (secundo Physicæ auscultationis) natura sic diffinitur: natura est principium, & causa mouēdi, & quiescendi in illo, in quo est primo, & per se, & non secundum accidens.

quotuplex Author autē perfecti magisterij ait: naturæ (siue tu dicere mauis: qualitates) sunt quatuor, videlicet caliditas & siccitas, vt in igne. Caliditas & humiditas, vt in aere. Humiditas & frigiditas, vt in aqua. Frigiditas & siccitas, vt in terra. Omnes autem istæ cōplexiones inæquales sunt: nec est vlla istarū quā quærimus. Nam nos quærimus æquale, de quo dicit Ioānicus: quod æqualis mixtio est vna, quando cum moderatione, incolume dicitur corpus.

Moderatio Notabis ergo, q̄ dicit cum moderatione, scilicet prædictarū naturarū, seu qualitatum, videlicet caliditatis, humiditatis, frigiditatis, & siccitatis. Nā quādo aliqua istarum naturarū aliam nō excedit: tunc dicitur corpus temperatum & æquale, quia tantum est de vna quantū de alia secundū debitam proportionem qualitatum ad esse metalli requisitarum.

Synonyma Item notabis, quod Incolume dicitur sanum, remotum, calcinatum, separatum, purificatum, dispositum, siccum, vel mundum ab omni causa corruptionis. Et (secundum Géberum) stannū est plumbum album purissimum: & est in eo æqualitas fixionis, vel spissitudinis duorum componentium Arg. viui, scilicet & sulfuris (metallici) non autem æqualitas, quantum in mixtione (id est, quantitate) Arg.

**Clauis priā.
Mundatio.**

viui. Item Hermes inquit, fili, sapientum metalla sunt sex (non enim Arg. viuum est metallum, sed materia (vt infra, Notabis Embryon, L. & cætera) metallorum, quorum primus est. Sol eorum optimus rex & caput, quod nec terra corrūpit, nec res comburens comburīt, nec aqua (colorificans, viridis, aut diuidens) mortificat, vel deuorat, eo quod substantia eius est terminata, & natura directā in caliditate, humiditate, frigiditate, & siccitate. Nec in eo quid superfluum est, vel diminutum. Et ideo sapientes prætulerunt ipsum, & magnificauerunt, & dixerūt, quod sic se habet Sol in metallis, quemadmodum Sol in stellis. Suo enim lumine & splendore omnia vegetabilia germinant, & omnes fructus perficiuntur nutu Dei. Quid plura si ad hoc peruenire possimus? Habemus proportionatum ferē totum iuxta Socratē dicentē: Iam ergo albi, plumbi dispositionem vobis demonstraui, quo genito nihil aliud est quā opus mulierum, & ludus puerorum.

Cognito igitur quid sit natura per Philosophū, & quotuplex per authorem perfecti magisterij, aliorumque sapientum sententiā, restat videre quomodo operetur natura.

Operatur autem natura multifariam: sed potissimum per mixtionem, quā sapientes variis appellarūt vocabulis, scilicet, Ingressionē, summerfionem, coniunctionem, connexionem, complexionem, cōpositionem, & mixtionem: idem significantibus. Nihil enim ingreditur, summergitur, coniungitur, connectitur, complectitur, componitur, quā quod miscetur. Videamus ergo quid sit mixtio (Clauis

**Natura
quomodo
operetur.
Synonym**

enim

clavis secū enim secunda est) quia ipsa cognita per diffinitio-
nem omnia alia cognoscantur.

mixtio, &
uid. Secundum autem Philosophum (primo de gene-
ratione) mixtio est miscibilium alteratorum per mi-
nima coniunctorum vnio.

miscibiliū. Notabis Miscibilium, id est elementorum. Nam
ipsa sunt prima principia vniuscuiusq; mixti. Sed ip-
sius mixti manifestam, occultamue scire non possu-
mus naturam: nisi sciamus ipsa elementa cōmiscere
seu componere. Vnde Hermes dicit: Intellige fili
quatuor elementorum scientiam, quæ suis posita
sunt rationibus in sua abscondita apparitione. Eorū
enim abscondita apparitio nequaquam exponitur,
nisi componatur, eo quod non perficiuntur donec
suis coloribus colorentur.

minimum. Notabis etiā per minima, id est per indiuisibilia,
Nam si quid posset diuidi iam non esset minimum,
ex quo diuiso partes eō minores proueniunt: cum
omnis pars minor sit suo toto. Apparet ergo, quod
per minima, id est per indiuisibilia fit mixtio elemē-
torum. Et quod elementū sit minimum metallorū
componentium patet: per diffinitionem eius, Ele-
mentū enim minima particula est metalli.

mixtio. Ad hoc autē, vt miscibilia misceantur, requiritur
præuia dispositio: quæ nō fit nisi per motum in om-
ni actione, nedum in mixtione necessarium. Motus
autem (vel mutatio) dicitur (secundum Aristote-
lem in Categoriis) sexcuplex, scilicet, corruptio,
generatio, augmentatio, diminutio, quam fixatio-
nem vocamus: alteratio, & loci mutatio. Sed aliis
in præsentiarum omisis, Corruptionem tantum
eligamus.

eligamus: nec eam quidem omni ex parte. Nam mul-
tas sub se species habet. Sed ex his vnā (quæ pu-
trefactio dicitur) ad propositum facientem discu-
tiemus.

Natura enim quæ nunquam otatur, omnifario
motu operando vtitur: in primis autem omnium
corruptione. Corruptio verò hic & putrefactio æ-
quipollent significato. De hac itaque in allego-
ria sua hermes, sic inquit, Scitote quod artificij o-
rigo est caput Corui: qui in nigredine noctis, & in
claritate diei sine alis volat: & amaritudine nostra
in suo sanguine exeunte coloratio accipitur: & me-
ra aqua à suo dorso. Nō est ergo aliud caput Corui,
nisi nigredo noctis, quia sicut ista sunt nigra & ob-
scura respectu diei, sic spiritus iste putrefactus re-
spectu spiritus mundi, qui ex putrefactione oritur,
& per nostrum artificium extrahitur.

Sed cuius coloris debet esse spiritus iste mundus? **Quæstio**
Profectò albi. Vnde Hermes, Scitote fumorum in- **Solutio.**
quisitores, & sapientiæ filij, quod Vultur supra mon-
tem extensum in cacumine voce magna clamat in-
quiens: Ego sum Album nigri, & citrinum albi, &
rubeum citrini, veridicus sum certè, & non mētor.

Notabis ergo album nigri. Nam ipsum album ex
nigro extrahimus. Item alphidius: Argentum au-
tem viuum, quod ab eo scilicet cortice nigro extra-
hitur, est humidum album à corticibus mundum,
ne opus pereat.

Viso ergo quod primus motus naturæ est corrū- **Album ni-**
pere, videndum est qualiter fiat. Et vt perfectè scia- **gri.**
mus facere: oportet nos habere cognitionem prin-
cipiorum

Principia
uo.

Primum.

cipiorum tam naturalium, quàm artificialium. Nam qui principia ignorant, finem non inueniunt.

Primum ergo principium naturale, vt prædictū est, dicimus Arg. viuum, cum arena alba per ignem ab Arg. viuo septies mundatum, coagulatumque, ac materialia ignis, & aëris, sub nomine Antybar, Marthek, Stagno, vel Rifoó (quod Græcè Thélima dicitur, & Hebraicè Reçón) positum in literis & numeris notatis (vt hic infra, & suprà) per lineam perpendicularem inchoando à penultima sursum ascendendo, & in ultimam terminando.

E . 5 . Lux maior.

H . 8 . Coagulum.

T . 19 . Ignis, id est, Lux maior.

.C. R . 17 . Aer, id est, Lux minor.

A . 1 . Lux minor, Insertio respōdentiae Characterum. xiiij. g. q; . iij. seu. xxiiij. g. q; . ij. cum. $\frac{1}{2}$.

M . 12 . Hyle.

K . 10 . Aqua permanens.

72 .

A . 1 . Materia prima artis.

B . 2 . Lux minor, Insertio respondētiae Characterum. xv. g. q; . iij. & ultra, seu. xxiiij. g. q; . ij. & $\frac{1}{2}$. in circa.

Y . 22 . Lux maior.

H . 8 . Aqua permanens.

T . 19 . Ignis, id est, Lux maior.

N . 13 . Gemma.

A . 1 . Cera.

R . 17 . Aer, id est, Lux minor.

72 .

Secundum est Calor .i. Ignis alienus, quod est Secundum instrumentum mouens ipsam Materiam mistam ad putrefaciendum: & non aliud agens in mundo. Vnde inquit Alphidius: Scito fili, quod substantia agēs in hoc toto mundo est vnum, scilicet calor. Calore enim sublato nullus omnino motus est. Motus autem est actus. Ideo dispositionis & totius operis artifex, calor est ignis.

Sed cum multi sint gradus calorū, siue ignis, videamus quid sit: & in quo gradu.

Et certè ignis, siue calor est ignis intentissimus, sic Ignis alienus. testante Maria: Mensura ignis tui, id est alieni, esto sicut Solis diebus támuç: à v. i. Noch ach ros, quod est caput zenit. Et vocatur fimus equinus: sed non est (scilicet per contrariū) vt inquit Alphidius: Igne, id est alieno, coquitur quod tibi ostendam. Et est calidus & siccus in quarto, cuius proprietas est augmentare siccitatem: condensando humiditatem. Nam sicut ignis fimi augmentat calidum & humidum propter suam caliditatem & humiditatem qui perhibetur: ita fortitudo ignis calidi & sicci siccitatem. Et disponit naturā humidam, in siccam terminando. Huic autem non assimilatur alius in mundo, nisi naturalis, qui est ignis solis in visceribus terræ.

Visis igitur principiis naturalibus, videamus artificialia.

Principia

Viso autē quid sit putrefactio, & qualiter fiat, videamus signa per quæ possimus cognoscere quando erit perfecta, aut non.

Signa putrefactionis.

Qualitates Arg. viui mixti.

Synonyma

Quæstio. Solutio.

Duo quidem sunt accidētia principalia, per quæ possumus cognoscere ipsam esse perfectam, aut nō color, scilicet niger: Tactus vero ponderosus. Vnde Author perfecti magisterij, Plumbum, id est Arg. viuum mixtum, in sua altitudine est plumbum, & Arg. frigidum, siccum, terreum, melancholicum, nigrum, marcidum, fætidum, ponderosum, & foemineum. Ex iis ergo apparet, quòd putrefactio tunc est perfecta, quando est nigra, & ponderosa.

Item notabis, quòd Argentum nostrum, calcinatio, incineratio, melancholia, & nigredo idem significant.

At dices quid remanet calcinatum post cinerationem? Respōdemus, essentia materiæ mixtæ metallicæ, quæ ante calcinationem erat in potentia ipsius introducta ex proportionē elementorum, ex quibus erat composita. Quia talis essentia non corrumpitur, vt aliquo pacto anihiletur, seu ad nihilum reducatur, cum essentiā subiectā: Naturamue destrui à nobis non sit possibile, sed quantitatem & virtutem illam quæ dabat esse tali mixto, modo per calcinationem & accidens veniens ab extra destructo & calcinato, quam virtutem & quantitatem ex mixtione susceperat, hæc quidem penitus anihilatur. Nam sicut totum integrale (puta domus) consistit ex suis partibus integralibus vnitis, & disiuncta situ vna parte à loco suo, quem prius habebat in toto, destruitur ipsum esse totius domus

mus, & tamen remanent lapides, ligna, & cæmentum ex quibus constabat domus. Ita etiam fit in proposito nostro. Nam disiuncto humido ab ipso mixto elementari cui inhærebat, tanquam pars integralis in toto, & hoc per calorem eleuantem ipsum & separantem ab aliis partibus, anihilatur quantitas humidi ipsius mixti, subiecta tamen essentia humidi non anihilatur, nec potest anihilarī.

Obiectio.

Sed extat (inquies) inoppositum experientia. Si enim applicetur igni olla aquæ plena, inualecente ignis calore paulatim exhalando minuetur aqua ipsa, quod ad nihil aquæ penitus in olla remanebit. Ergo essentia eius anihilabitur? Huic autem obiectio. Solutio. ctioni respondemus, nequaquam militare contra positionem nostram, quoniam de natura mixti metallici loquimur hic. Quod & si calcinatur quoad suum esse totius compositionis, tamen ipsum penitus non destruitur: vti supra de domo exemplificauimus, & ita si olla cooperiatur ne vapores exhalare possint, aqua ipsa anihilarī non videtur. Contra nostram igitur intentionem inductus cauillus non est, quamuis etiam iuxta peripateticorum principis (primo suorum naturalium volumine) intentionem facilis esset euasio dubitationis inductæ, quoniam neque materia ipsius aquæ in illa contraria ignis actione anihilatur, immò remanet. Non enim sequitur nihil remanet in olla, ergo subiecta aqua anihilatur. Et tunc dicitur quod aqua habet materiam subtilem & raram, & ex consequenti valde passibilem.

F ij

Item habet qualitates penitus contrarias qualitatibus ignis. Nam caliditas ignis frigiditati aquæ opponitur, & siccitas humiditati. Cum ergo caliditas ignis frigiditati aquæ aduenit, pugnant inter se: & si caliditas vincit frigiditatem, tanto magis subtiliat & rarificat aquam, quod conuertit eam in aërem, & ita aquæ materia non erit aliquo pacto corrupta, licet formam aëris suscipiat. Nam aër generatur ex calido ignis, & humido aquæ, & terra ex sicco ignis & frigido aquæ. Vnde morienus. Quatuor sunt elementa, quorum duo sunt principalia: & summo pere contraria, ut ignis & aqua. Alia vero duo generantur ex istis, ut aër & terra. Hoc idem quā optimè declarat Albert⁹ in libro Perigeneseos. Item videmus vapores aqueos virtute caloris sursum ascendere, & contra naturam suam eleuari. Nā aqua suapte natura semper deorsum locum suum petit: tanquam graue. Cūq; ij locum maximi frigoris attingunt ubi frigiditas superat caliditatem, tunc virtute illius frigiditatis inspissantis in nubes, in aquam conuertuntur: ac ita naturaliter descendunt, generaturque pluuia. Et etiam cum ventus septentrionalis) cuius natura est frigida & sicca) obuiat australi, tunc si frigiditas septentrionalis superat caliditatem australem, condensatur & congelatur in nubes, & hæ aliquando in pruinam, aliquando in grandinem, aliquando in niuem, & aliquando in glaciem conuertuntur. Ex quo apparet quod rerum materia non potest anihiliari, sed recipit conuersionem, cum natura vnius naturam alterius superat in mixto.

Secundus motus naturæ est generatio. Et cum corruptio vnius sit generatio alterius (Philosopho teste primo de generatione) est impossibile materiam esse, quæ non sit sub aliqua forma: primo Physicorum. Quando ergo agens destruxit mixtionem primam seu proportionem elementorum, quæ faciebat rem esse sub prima forma mixtionis, statim introducit aliam formam, per cuius introductionem, fit talis motus generationis.

Et quæ forma est illa in proposito nostro? Certè Auri mixti corrupti, quod vocatur à sapientibus Chylus, seu Agnus, Iuppiter, & stannum: Saturnus, & plumbum, propter suā nigredinem & immundiciam, a quā nigredine & immundicie mundari debet. Vnde inquit Hermes: Hoc fili noscas, quod nisi quis sciat deducere prægnationem, mortificare generare, & species viuificare, lumen inducere, ac mundificare, quousque igni purgentur, colorentur, & à maculis vltimis mundificentur, velut à nigredine & tenebris, nihil facit. Si autem hoc quispiam fecerit inter mortales satis superque erit spectandus.

De electione, mūdatione, mixtione, corruptione, & generatione, pauca nobis hæc prælibasse sufficiat, in sequentibus latius quæ restant dicemus. Nūc autem de alteratione cum partibus subalternis, ac concurrentibus dicendum putamus.

Alteratio est mutatio secundum qualitatem facta per nos ex quadam locali permutatione. Qui motus continet in se principalia huius magisterij, de quibus dicit Géber, Sunt itaq; huius artis principia

Motus secundus. Clau.
4. & secundum punctum
Generatio

Quæstio.
Solutio.
Synonym

Motus quatuor, Clau.
7. & tertium punctum.
Alteratio, cum loci mutatione.

Modi operationum, D. Sublimatio
ut inuenta
modi operationum ipsius: quibus applicatur artifex
ad hoc magisterium, qui quidem à se inuicem sunt
diuersi. Est enim vnus modus Sublimatio, Descen-
sio secundus, tertius distillatio: quartus calcinatio, so-
lutio quintus, sextus coagulatio, septimus fixatio,
ceratio vltimus.

Primus ergo modus est Sublimatio. Et propter
hoc inuenta fuit, quia non nouerunt antiqui sapien-
tes (cum sit impossibile prorsus) neque nos: nec qui
nos sequentur, aliquid quo coniungerentur animæ,
nisi spiritus solos, vel quòd naturam spiritus & ani-
mæ in se contineret, nisi coagulum. Quod proiectū
super Arg. viuum, vel Metallum sine ipsius munda-
tione, & incrassatione, viderunt non perfectos colo-
res dare: sed ex toto corrumpere, denigrare, adure-
re, & defedare.

.A. Notabis ergo, quòd dicimus sine ipsius munda-
tione. Igitur mundatio tam corporis, quàm animæ,
& spiritus debet fieri ab ista nigredine, & tenebris.
Et ita sentiunt Sophi.

Sed quid est illud, quod parit hanc nigredinem?
Humiditas aquosa, & adustiua. Vnde author trium
verborum dicit, quòd humiditas adustiua est fumus
aquosus. De quo dicitur: Humiditas aquosa & adu-
stiua corrumpit opus: & tingit in nigredinem. Hu-
miditas autem illa quæ parit nigredinem: impedit
fumum album: quo deficiente Aurum Archimæ,
id est, Aurum duarum cæmentationum perfectarum,
non fit. Morieno ita testante: Nisi fumus al-
bus fuisset: Aurum Archimæ, id est, Voarchadumi-
cum opus, non fuisset. Item de hoc idem: Quod

autem interrogasti de fumo albo, scire tibi conue-
nit. Quod fumus albus est spiritus, Arg. viui, illorum
corporum, id est venarum, è quibus iam animas, id
est metalla, siue elementa, extraximus: quibúsve ite-
rum eas cōiunximus. Ista ergo anima in ipso spiritu
Arg. viui ingressa dealbatur, & mundatur ab omni
nigredine, & huiusmodi candor redundat in illa. Vn-
de Parmenides in turba: Scitote quòd si superficies
dealbatur, intrinseca eius dealbabuntur. Et è cōtra.
Item Lucas, anima Arg. viuo ingressa dealbatur, &
natura naturam conuertit. Synony.

Arenam ergo albam, & Arg. viuū accipe: & per
ignem, sublimationis, attrahe ex lapideo Aludel in
lapideo Carahà fumum album ab ipsis, & summa
cum diligentia serua ne pereat.

Sed qualiter generatur iste fumus albus? Procul-
dubio per coniunctionem, & subtiliationem. Pri-
mo Argentum viuum cum arena alba coniungitur:
fitque postea per calorem ignis subtiliationis, sepa-
ratio vnus fumi adustiui, qui tingit in nigredinem,
ab isto fumo albo, qui erat ante coniunctus illi in
materia, Arg. viui, sub vna massa tamen: & ita recipit
mundationem vnā per ignem. Nam & alteram
postmodum recipit per artificium nostrum, scilicet
per triturationem, corruptionem, generationem,
augmentationem, fixationem, & alterationem: cum
loci mutatione, vt supra, & infra. Vnde illud Hip-
pocratis in Aphorismis satis concinè, atque elegan-
ter huic nostræ intentioni accommodare possemus:
In perturbatione, & vomitu quæ sponte fiunt: si
qualia oportet purgari, purgentur, bene erit. Si ve-

Quæstio.
Solutio.

Quæstio.
Solutio,

rò non, è contra. Quod sic exponimus transfe-
rentes, In perturbatione ventris, id est putrefactio-
nibus, quæ fiunt in lapideo Aludel. Et vomitibus,
qui sponte fiunt, id est sublimationibus, quæ fiunt in
lapideo Carahà ascendendo sursum, sicut est vomit-
us. Si qualia oportet purgari, purgentur, bene est.
Si non, male. Ex iis ergo apparet: quòd si bene scia-
mus facere mundationem ex turbatione elemen-
torum: & per sublimationem, triturationem, & cæ-
tera separare hoc ab hoc, id est purum ab impuro,
nobis bene erit: & si non, male.

Et notabis, quòd adhæret pars vna fixa cum feci-
bus, quæ nunquam per ingeniorum genus aliquod,
separari ab illis potest, cum talis penitus fixa fuerit
cum ipsis.

Et cum fumus ille fuerit mundus & albus: tunc erit
aptus cōiungi cum sua anima (id est, munditia duo-
rum luminarium & corpore, id est, oleo vitri ut di-
ximus supra, aliter non. Vnde inquit Morienus: Si-
quis animam, id est, Argētum, vel Aurum à visceri-
bus terræ (extraxerit, & eā sursum ascendere) id est
in Arg. viuo mundato ab Arg. viuo, ingredi fecerit:
& ab ea prius in Porfido cū ipso Arg. viuo & aqua
trituratione, omnem nigredinem & foetorem, cū aqua
etiā calida in sacculo abluerit: postea cum suo cor-
pore olei vitri, prius corrupta, dealbata, citrinizata,
rubificatāque coniunxerit, & demum per ignem
corruptionis, generationis, augmentationis, fixatio-
nis, & alterationis, cum loci mutatione mortificaue-
rit, maxima mirabilia in mundo videbit.

Visa igitur generatione illius fumi albi: qui fit per

separationem fumi adustiui ab eo in sublimatione,
videamus illam quæ fit per sublimationem, & for-
mæ fusæ colamentum. Et primo quid sit sublima-
tio: & quare fuerit inuenta dicamus.

Sublimatio enim est rei siccæ per ignem eleua-
tio, cum adhærentia partium subtilium suo vasi. Sublimati-
quid.

Causa autem inuentionis eius fuit mundatio spi-
rituum, aliter impossibilis est, ut iam dictum est su-
pra. D. Primus ergo modus sublimatio. Et A. no-
tabis ergo, & cætera.

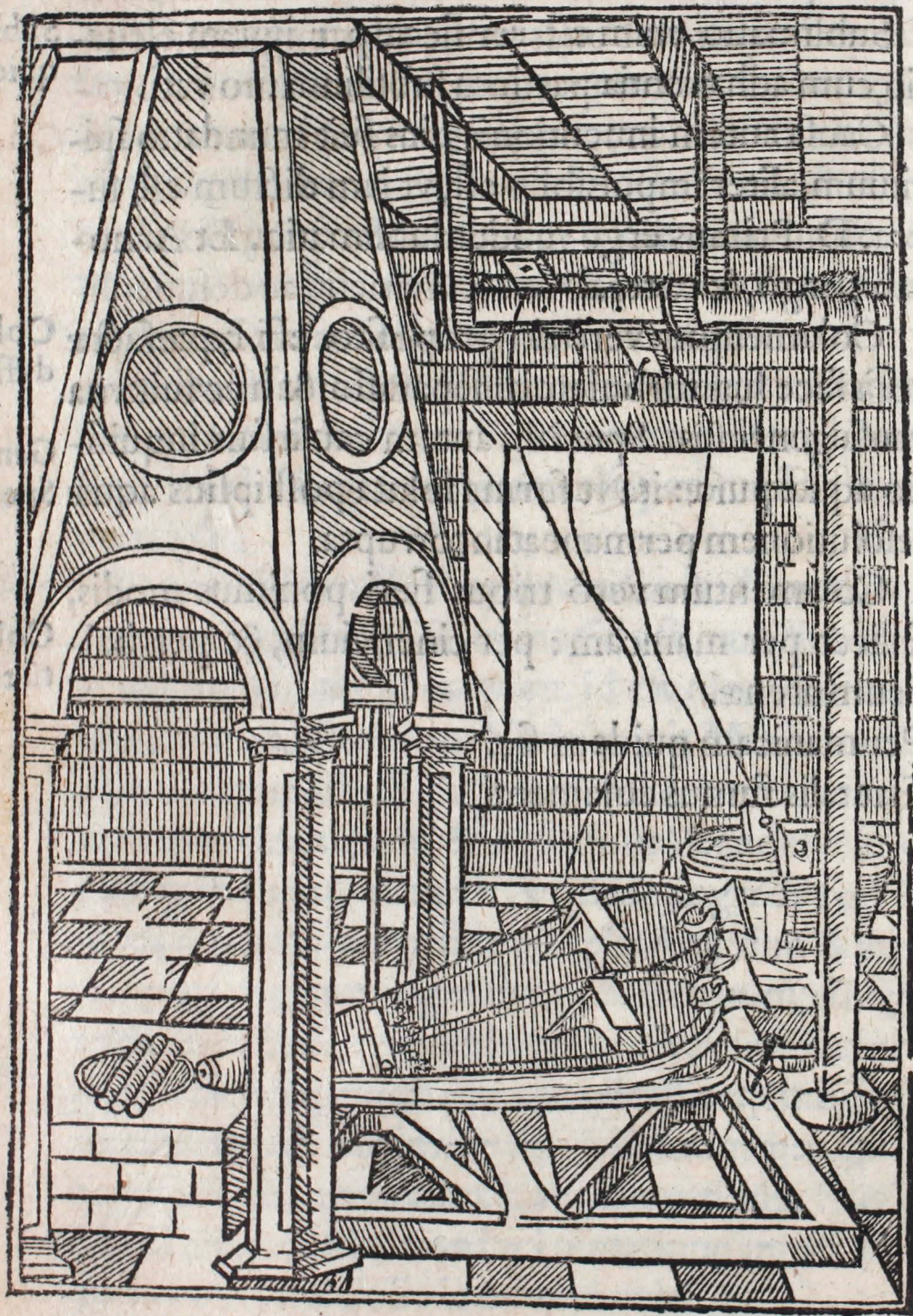
Colamentum verò, in proposito, est liquefactæ
rei à fece suæ turbulentia separatione: & hæc fuit vna
causa generalis. Specialis autem causa fuit inquisi-
tio aquæ puræ: ita ut forma soluta post ipsius aquæ
resolutionem permaneat incorrupta. Colamen
diffinitio
Generalis
Specialis.

Colamentum verò tribus fieri ponimus modis,
scilicet per manicam: per cinericium, & per bal-
neum arenæ. Colamen
tū triplex

Per manicam quidem sic.

Fiat talis furnus colamenti.

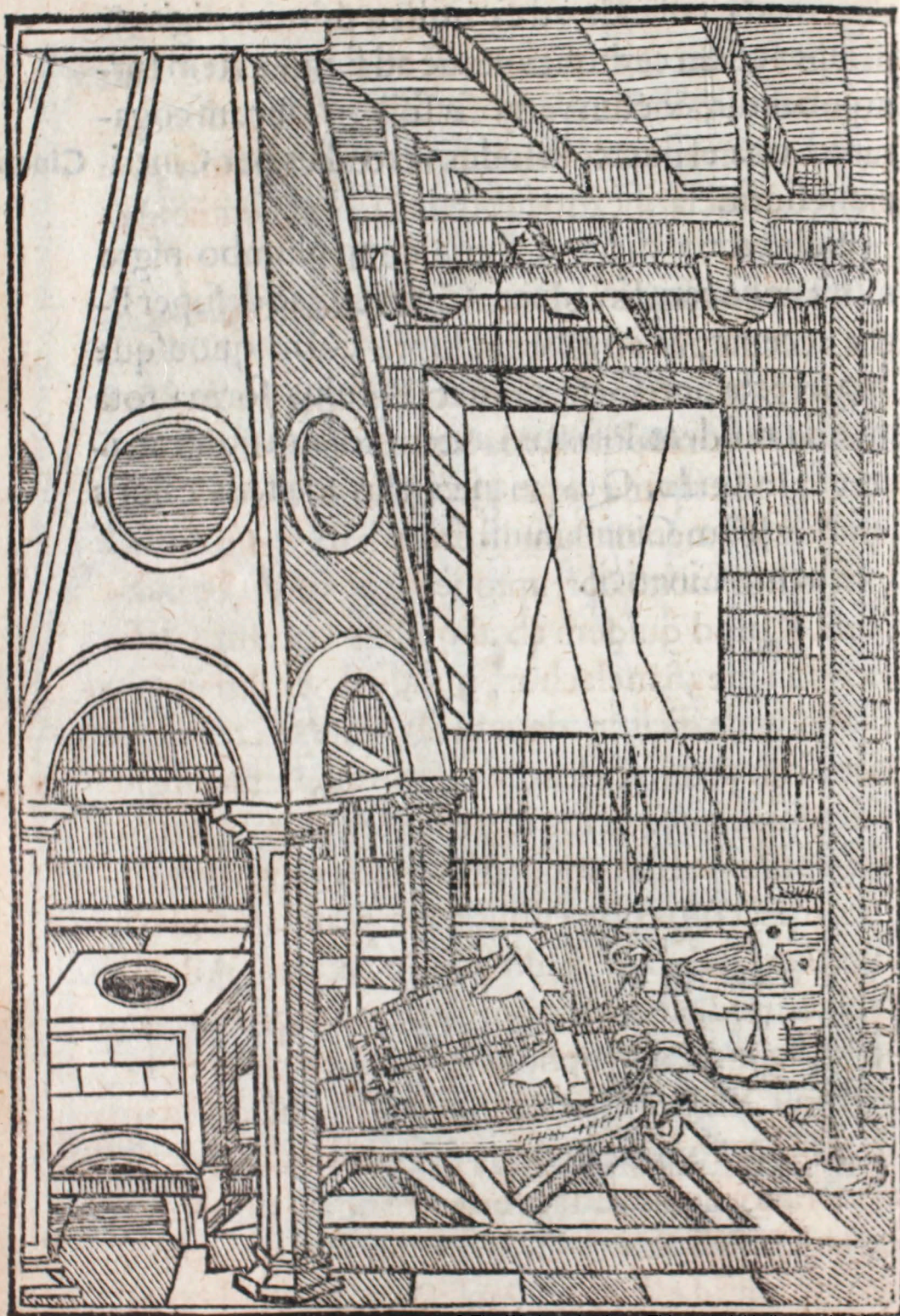
DISTILLO CVNCTA.

in quo primo collocetur carbo, & coaptetur ei bene & postea super carbones accensos vena, contusaque cum octo partibus plus granulorum plumbi nigri mixta colanda, ad quantitatem vnius digiti, & desuper etiam carbones vsque ad summitatem furni ponantur, & cum ventosis follibus aurum cogatur à Lopa effluere. Modus vero alius per Cineri- Cinericiū cium sic fit.

Substantia dicta vt supra cum plumbo nigro mixta collocetur in fouea Cinericij, ac desuper ligna accensa, & cogatur vt supra colari quousque imperfecta per Geta effluat, & fulua forma tota munda resideat. Primum autem colamentum maius est secundo. Quia manica plus acuitatis caloris infert, quàm Cinericium.

Schema Cinericij.

Fit etiam per Balneum arenæ vt infra in Fornace, cuius figura habetur in titulo moduli fornacis magistralis, modo vt supra in purificatione spiritus Voarchadúmici. Et causa nostræ primæ inuentio-
nis talis Balnei arenæ, fuit essentia puræ Arg. viui mundatio (vt dictum est) facta per eleuationem. Per primum enim colamentum, & secundum, so-
lum resultat clarificatio substantiæ, & essentia ele-
mentorum.

Visis ergo modis colamenti, & quid sit colamen-
tum, accedamus ad reliqua.

Quoniam autem (secundum Hermetem) in vna-
quaque re corruptibili, tria sunt consideranda, pri-
mum quod est vtile aqua, secundum oleum, ter-
tium fex. Tamen nullum istorum habet esse distin-
ctum in isto mixto corrupto, sed confusum, & indi-
uisum. Quod quidem ab aliquibus vocatur Chó-
merrisson mea à melachot, quod est vitrum inani-
hilabile, vnde dicitur, deus id est artifex, creauit id
est miscuit primo cælos, id est rarum, & terram id
est densum, quos cælos ad propositum transferen-
tes vocamus sublimationem, terram vero mixtum
nigrum. Et cum rubro istius terræ plasmauit, id est
multiplicauit Adam, id est aurum, & cum Adam,
viraginem, id est tincturam, mixtum nostrum, in
quo sunt aliquæ corruptiones, quæ per ignem ex-
purgantur. Vnde inquit Alphidius, scito fili, quòd in
libro fit librorum perfectio, & certissimū est opus
eis, qui ratiocinantur. Iam ergo mandauit tibi quod
proponis, videlicet Adam, & prohibui ea quæ opus
corrumpunt, id est, viraginem. Demum illud idem

hac de re asserere possumus, quod de nutrimento corporis humani à medicis recte proditur. Primum enim Massaptyssanaria, siue Chylus in stomacho conficitur. Deinde ex eo in epate quatuor gignuntur humores scilicet Phlegma, sanguis, cholera, & melancholia. Postremo debita facta digestionem, corpus humanum nutritur, sustentatur, & regitur. Hoc idem ipsi dicunt per alia verba. Nam natura primo digerit in stomacho dealbando, secundo in epate rubificando, ultimo in membris subtiliando, ac conglutinando, perficiendoque. Tu vero, si hæc (quæ diximus) tuis nauiter, ac scite accomodaueris operationibus, facile, procúlque dubio voti compos euades.

Cape igitur in nomine sanctæ, & indiuiduæ trinitatis materiam primam artis, cum aëre, & igne rubificatis: vna coniunctis (vt dictum est supra) in lapide Aludel, vt mixtum vnum fiat cū aqua sicca (vt supra, & infra) mundata per viam sublimationis. Hæc aqua sicca immò mundatio eius vocata fuit initium, & clavis operationis per Alphidium sic dicentem, scito fili, quod thesauri non euauerunt, verum intus seruantur, & absconduntur à tuis oculis cum domum ingredieris, volo tamen tibi vnam clauem tribuere, quam eorum signum voco, quod si rationem habes, residuas sex clauis scies, & extrahes tua scientia ex ea. Porro hæc vna clavis est aqua sicca, quæ fit per vas sapientum, & modum sublimationis. Per istam vero clauem incipit operatio, & fit per ipsam postmodum extractio reliquarum sex clauium, & cognoscuntur.

Mixtum igitur ac putrefactum cum maiori Luce & minori æquatum prædictum in mundo lapideo Aludel: nam aliud vas nos potest ignem sustinere, recipiatur. Iterumque ipsum collocetur in Furno generationis, ac detur ignis, vt totum illud in MartheK deueniat, nulla terminatione ignis prætermissa, quia motus debet esse continuus, & non interruptus. Propterea omnia necessaria recolantur quousque totum perficiatur.

Augmentatio fit ad modum augmenti Lunæ. Nā sicut per aspectum solis, Luna incipit illuminari, & postea omni die augmentatur lumen eius, quousque tota sit illuminata, sic etiam æquatum incipit per finem rubificari, donec totū fuerit rubificatum. Et hoc dicit Hermes in secreto suo videlicet, vitis sapientum succus in. 42. diebus extrahitur, eius vinum in fine. 30. peragitur, de cætero ipsum diminuit. Alteratio vero augmentat, sicut Luna post. 15. dies diminuitur, & post. 30. augmentatur.

Fit etiam hæc coniunctio ad modum corporis & animæ. Nam sicut anima corpus ingrediens viuificat ipsum, sic fumus albus animatus oleum vitri corpus suum. Vnde inquit Alphidius, prosequente fugientibus, obuiante vtrisque fuga aufertur, & mora sequitur, & natura cepit suum comparem vt inimicum: & se adinuicem cotinuerunt, & cōtinent, quoniam anima corpus introiuit. Istud punctum est secundum punctum operationis, & in domo Iouis, quod est augmentationis. Idem dicit Rhodianus, cum Embryonem reducit.

Notabis Embryō. Sicut enim Embryō est massa, Embryon

ex qua natura format in matrice foetum, & disponit omnia membra sua, sic istud punctum est massa, ex qua totum magisterium perficitur. Item istud punctum est etiam materia, ex qua omnia metalla ducunt originem. Vnde inquit Alphidius, vt enucleatius intelligas me loquentem, volo vt scias de qua materia metalla ducunt originem. Attende itaque, aqua grauis & viscosa, in visceribus terræ, non habens exitum foras, si propè habeat sulfur metallicum eius excocta calore, conuertitur in Arg. viuū. Et sic notabis, quòd aqua viscosa, & sulfur metallicum sunt materia generalis omnium metallorum. Hoc idem dicit Geber, cum diffinit Arg. viuum dicens, Arg. viuum est aqua viscosa sulfure metallico densata in visceribus terræ, per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima, quousque humidum contemperetur à sicco, & ficcum ab humido æqualiter.

Notandum. Notabis ergo aquam viscosam, & essentiam albam, quam dicimus esse etiam materiam particularem argenti, & Stanni.

Item notabis calorem temperatissimum, tãquam instrumentum perficiens ipsam.

Item notabis modum perficiendi, cum dicit, quousque humidum contemperetur à sicco.

Item notabis, quòd Argentum, Argyrion, bos, Caspa, Chesseph, essentia alba, Fada, foemina, forma mulieris, gallina, Giumis, he, hypostasis, Luna, olus, ouis, septem, Smerata, & alia idem sunt.

Visa autem electione, mundatione, mixtione, corruptione, generatione, alteratione, cum loci muta-

tionem, sublimatione, & augmētatione formæ, videamus eius fixationem, quæ fit per diminutionē, qui est quartus motus naturæ, quæ diminutio dicitur, & fit per decoctionem, vt narratum est supra in præ al legato secreto Hermetis videlicet, vitis sapientum, & cætera. Nam sicut Luna postquam plena est, de die in diem incipit diminui, donec de ipsa nihil appareat, sic albedo, & illuminatio istius æquati incipit diminui per decoctionē, donec tota albedo diminuta sit, & appareat rubedo per nigredinē, & citrinitatem, quæ penitus apparebit, si non remanserit aliquid de illa humiditate aquosa, quæ mittit albidinem. Si vero quid remanserit, tunc nō est facta deficcatio. Siccet ergo donec deueniat, & tunc bene erit. Cui rei & illud hippocratis in Aphorismis aptamus, inanitio si qualem oportet fieri, fiat, confert, & bene erit. Si verò non è cōtra. Glossa, inanitio, id est deficcatio. Itē Hermes, ponite igni ipsius humiditātē, & in humido ignē habitare facite, qui ignis sua caliditate huiusmodi manifestæ humiditatis colorē auget, & occultæ ficcitatis conbustionē, donec perfectū fiat. Itē Alphidius, inspicere filii, quia scripturus sum tibi librū, cuius verba si intellexeris, hanc artē inuenies, si fueris de his, qui dei gratia sunt eā inuenturi. Si verò hæc verba nō intellexeris, nō accedas ad operandū, nisi inceperis tentare, & aquas coquere, quæ putrefaciendo spissantur putrefactionis manifestæ humiditate, & vi occultæ ficcitatis ipsius corporis, cuius genus est quoddam sal de genere saliū. Extractum enim est ex Salsosis, quæ in quolibet Salsosa anni tempore generantur in gingiuis marium.

Mot⁹ qu
tus, Clau
6. & secu
dum pūct
Fixatio p
diminuti
nem.

Materia me
allorum.

Arg. viuum
quid.

Notandum.

Calor tem
peratissim⁹
modus per
ficiendi.

Notandum.

.E.

P O N T I O

Notabis ergo, quòd per putrefactionem fit in-
 piffatio ex conuerfione frigidi & humidi in calidita-
 tem, & ficcitatem, quod apparet ibi fupra. Cape igitur
 in nomine sanctæ, & indiuiduæ trinitatis, & cæ-
 tera. Nam aurum mixtum cum Arg. viuo cum inci-
 pit alterari, efficitur nigrum vt carbo. Vnde, inquit,
 Hermes in allegoria fua, Marthek noster inquisitus
 caret fimili, & eft citrinus aureus extrinfecus & in-
 trinfecus, Cum autem miftum eius alteratur, fit ni-
 grum & tenebrofum vt carbo. Spiritu autem ab eo
 ablato color eft rubeus, fpiritu item & anima fibi
 redditus viuit, & lætatur, & vides eum ridentem, &
 hilarem, ac morte carentem. Benedictus igitur fit
 ille, qui fcit difpofitionē hanc, qui mortificat & vi-
 uificat, & omnipotens eft. Item Hermes in eodem
 loco, ego fum album nigri, & nigrū albi. Et fic appa-
 ret, quòd alteratio eft albedine in nigredinem, & à
 nigredine in albedinem. Et vltcrius ifta deficcatio,
 fiue difpofitio continuè facit conuerfionem in cali-
 ditatis naturam, id eft in rubedinē, quæ tamen pro-
 uenit ex parua dealbatione. Hoc idē dicit Rofinus,
 cum ait, quòd ars Marthek non fit nifi ex Rifoo ftā-
 no, vel & cætera. Ex quibus debet intelligi, quòd
 vnus eft difpofitor nigri, Albi, Citrini, & Rubei. Et
 hoc eft quòd dicit Alphidius, fcito fili, quòd in hu-
 ius maris profundo Margaritæ diuerforum colorū
 nascuntur, in quo & hyacinthus diuerfi coloris afcē-
 dit, & etiā ipfum fcilicet Marthek colorat corpora
 per calorē fuum. Cū enim fuerit calidū, erit rubeū,
 cum vero frigidū fuerit, erit albū, fimiliter erit calo-
 ris & cādoris Solis & Lunæ. Et rubeū eft caliditas,

&

& albedo eft frigiditas, intellige ergo & obferua. Itē Signa
 notabis, q̃ Rubedo eft fignum caliditatis, & Albe-
 do frigiditatis. Et iftud eft tertium punctum artis, &
 in domo martis, quod eft alterationis. Hermete fic
 afferent, tertio mense operatur mars agens in ma-
 teriam, qui ex fua caliditate & ficcitate diuidit Ma-
 fam ipfam, & membra difponit.

Notabis membra. Nā ficut in matrice natura dif-
 ponit membra tāquam partes integrales ipfius fœ-
 tus, fic & iftud corpus rubeum tāquam partem in-
 tegralem totius confectionis medicinæ. Nam in o-
 mni compofitione, quæ fit poftquam iftud corpus
 terminatum eft, cadit femper tanquam pars inte-
 gralis compofitionis, vt inferius declarabitur.

Item notabit, q̃ iftud corpus habet multa nomi-
 na. Vocatur enim Acidum, Acutum, Adam, Alma-
 gra, Altum, Alzernad, Aries, Aurum alteratum, tin-
 ctum, Cadima, Cancer, Carmeth, Chibur, Chole-
 ra, Ciniftartari, Corfuffe, Dehab, Deheb, dex-
 tera, æs æftas, forma viri, Falco, Fex, Gallus, Go-
 phrit, Granufæ Thiops, Hageralzernad, infinitum,
 Kibrit, lapis indus, indrademus, Lazuli, mane, mars,
 mafculus, Marthek, Oliua perpetua, Oriens, petra-
 ftellata, Phifon, refidentia, rex Raçon, Sol, Sub-
 folanus, Tamuç, tertius decimus, Thelima, Thion,
 Thita, Vau, Vena Virago, Toarch, Xit, Za-
 hav, Zumech, Zumemelazuli. Et etiam multis
 aliis nominibus appellatur à fapientibus. Quæ
 quidem nomina non funt ei attributa fecundum
 vnam rationem, feu proportionem. Nam fapientes,
 qui vocauerunt illud Acidum, & cætera, dixerunt

fic propter suam alteratam complexionem. Calidæ
 enim hæc omnia & siccæ complexionis sunt cum
 alterentur. Qui vero nuncupauerūt ipsum Aduma,
 gummam rubeam, oleum rubeum, rubedinem, ru-
 binum, Sericon, substantiam rubeam, sulfur rubeū,
 vitellum, vitriolum rubeum, propter colorem ru-
 beum hoc dixerunt. Qui autē nominauerunt ipsum
 ferrum, oleum martis, propter impotentiam fusio-
 nis. i. duræ hoc dixerūt. Nā cum hoc corpus per de-
 coctionem priuatum sit humiditate superflua, quæ
 faciebat ipsum fluere, & necesse sit corpus siccum
 non fluere, ideo vocauerunt id ferrum, quia præ aliis
 metallis ferrum dicitur maximè fixum. Sic etiam
 istud corpus per priuationem superfluæ humidita-
 tis, quæ faciebat ipsum primò fluidum, modo est
 necesse, vt remaneat fixum. Nā omnia corpora non
 fixa, fixantur per talem priuationem humiditatis,
 quæ vocata fuit calcinatio à multis sapientibus. Vn-
 de inquit Geber, calcinatio est rei per ignem puri-
 ficatio, seu puluerizatio ex priuatione humiditatis
 partes consolidantis, & fluere facientis. Et causa in-
 uentionis calcinationis luminarium, argētorūque
 viuorum insimul est, vt ibi magis, & melius dense-
 tur terra, terræ residuæ in luminaribus conuersa. Sic
 ergo fit per priuationem humiditatis, quod erat vo-
 latile fixum, & quod molle durum. Item fit muta-
 tio de natura in naturā. Et de aqua in ignem secun-
 dum naturales: vt legitur in turba. Item mutatio cō-
 plexionū, vt de frigida & humida cōplexione in ca-
 lidam & siccā. Seu de phlegmatica in cholericam,
 secundum physicos. Item fit quod erat spirituale

corporeum, secundum authorem perfecti magiste-
 rij. Item fit de manifesto occultum, secundum rho-
 dianum in libro trium verborum.

Sciendum est item, quòd in vnoquoque corpore
 sunt tres dimensiones scilicet longitudo, latitudo, &
 profunditas, Philosopho teste, primo cæli.

Longitudo, latitudoq; est id corporis, quod ma-
 nifestè apparet, nostròque visui primum subiacet. Diment
 triplex.
 Exempli gratia, corpus nostræ artis in prima sua
 dispositione est album, & ita apparet prima facie,
 quia dicimus ipsum frigidum, & humidum, vt est.
 Rhodiano sic asserente, corpus nostrum est aqua-
 ticum, quia est frigidum & humidum, & aqua est
 frigida & humida. Humidum autem fluit. Quod
 vtique verum est, & talis dispositio dicitur corporis
 longitudo, ac latitudo.

Altitudo verò est illius medicinæ dispositio, per
 quam itur ad profundum, quæ nostra medicina est,
 & est vita altitudinis, ac profunditatis, tanquam me-
 dium inter duo extrema, seu contraria, per quod in
 extremum peruenitur, quia impossibilis est transi-
 tus de extremo ad extremum sine medio: teste phi-
 losopho, sexto Physicorum. Sæpe enim dictum est,
 quòd materia prima artis est humide & frigide cō-
 plexionis, quam si volumus facere trāsire ad medi-
 cinam dispositiuā, necesse est vt altera qualitas de-
 struatur in ea. Destruitur autem per putrefactionē.
 Nam frigidum & humidum per putrefactionem
 inspissatur, & eius humiditas vertitur in siccitatem,
 & sic fit transitus ad medicinam dispositiuam, quæ
 est caliditas & siccitas, quæ sit Altitudo.

Natura tamen à frigido & humido frigiditatem, & à calido & sicco siccitatē recipit, & fit corpus. Post-
eà vero per calorem excessiuū, si qua humiditas re-
mansit in corpore, fit transitus ad contrarium, de-
struendo frigiditatē & introducendo caliditatē, quę
dispositio dicitur profundū, seu occultū corporis.
Et hoc patet in libro pfecti magisterij in particula
illa ferrum. i. Sulfur rubeum in sua altitudine est
frigidum, humidum, calidum, siccum, cholericum,
rubeum, acutū, odoriferum, masculinum, &c.

Haftenus visum est qualiter materia, id est Sper-
ma metallorū Arg. viui passiui bene dispositi con-
uertitur de natura in naturā, scilicet de frigiditate &
humiditate in caliditatem & siccitatē formæ Auri
actiui perfectæ tincturæ. Et quia in isto puncto ma-
ior pars sapientum incipit loqui, vt Alphidius de
Minera, qui dicit, sulfur rubeum. Lucas vero, mas-
culinum, cum dicit: Accipite Márthek: & dealbate
eum, &c. Et plures alios sapiētes possum⁹ adduce-
re in eādē sententiā, quos in præsētia omittimus
breuitatis gratia. Ratio autē, quare omnes ferē ini-
tium sumpserint ab ista forma rubea, est: quia ista
forma rubea est principiū totius Tincturæ, nec fit
Tinctura vera sine ea. Vnde Rosinus inquit: Sci-
tote q̄ non fuit aliquis, qui in hac arte verbum di-
xerit omni velamine denudatū prāter Hermetem.
Is enim dicit: Scitote quòd nō fit in tinctura vnquā,
nisi ex rubeo lapide. i. Auro fuluo cum Arg. viuo
rubificato. Item Géber de Essentia (.i. substantia)
Solis asserit: q̄ Sol creatus est ex subtilissima Arg.
viui substantia, & ex modica substantia Sulfuris
(me-

metallici mundi, & purę rubedinis, fixi, clari, & à na-
tura sua mūdati, tingent is illam substantiam. Item
Géber dicit de sole: Aurum est pretiosissima me-
tallorū forma, & tinctura rubedinis: quia tingit, trās-
format, & illuminat omne corpus, quoniam lumen
est, & tinctura vera, & perfectio totius operis diui-
ni, quod Deus electis suis largitur: cui sit laus sem-
per, honor, & gloria.

Requisita Voarchadúmicæ artis.

Caput quartum.

PRæter ea instrumenta (quæ non pau-
ca reperiuntur, Vicētio teste) Affina-
tionis, scilicet Aurifabrilis, Cudimiæ-
que, quæ singula ad artem præsentem
Voarchadúmicam, tanquam eam in-
gredientia requiruntur: nonnulla etiam ad propositū
facientia, summatim resumendo, enucleabimus.

A

AEquilāx, cum ponderibus iustificatis, vt infra. *Synony*

Aër cum Plumbo nigro mundatus: & cū materia
prima artis, aliter lux minor vocatur, &c.

Alteratio mixtionis.

Aludel, aliter venter equi confectum ex lapide
lebétum, qui in diocesi Mediolanensi inuenitur, in
loco vocato Chiauena, & vico nomine Piúr, petra
columbina, tufo Veronensi, terra argillæ, crucibu- *Synony*
lorum, seu valentina, &c.

Anthybar aliter Márthek, & cætera.

Aqua, aliter Arg. viuum, & cætera.

Synony

onyma. Aqua cælestis calida, & frigida, aliter pluuiialis, &c.]

onyma. Aqua diuidens.

Arena alba.

Artificem vñctum gratia, morigeratūq; liberum ac liberalem.

Argumentatio mixtionis.

B

Balneum arenæ.

C

Cácabus confectus ex terra valentina.

Cæmentum.

Calor temperatissimus.

Carbo.

Carahá confectum ex Lapide lebéum (vt supra)
petra columbina, tufo veronensi, vel terra argil-
læ, crucibulorum, seu valentina, &c.

onyma

Catinum ligneum.

Chirotheca.

onyma

Chlepsydra, aliter Horologium, &c.

Cryfocolla.

Cinericium.

onyma

Coagulatio me Adumà, vel Acidi, &c.

onyma

Corruptio mixtionis, aliter putrefactio, &c.

Craticula ferrea.

Crucibulum ferreum.

Cupella.

D

Dimensiones.

E

Electio ingredientium.

F

Filtratorium vas ligneum cum fundo marmorino.

Fixatio Animæ cum spiritu in corpore olei vitri.

Fornax cū furnis, & latrina ærea, aliter Equus, &c. **Synonym**

Fusio,

G

Generatio corruptionis mixtionis.

I

Ignis, aliter Lux maior, &c.

Ignis albus viuus, aliter Calx alba viua, &c.

Ignis alienus, aliter Fimusequinus, &c.

Ignis alterationis.

Ignis augmentationis.

Ignis corruptionis.

Ignis fixationis.

Ignis fusionis.

Ignis generationis,

Ignis sublimationis, aliter subtiliationis, &c.

Insertio iustificationis, aliter Ligatura, &c.

Synonym

Synonym

Synonym

Synonym

Synonym

Synonym

L

Lutum tomenti.

M

Manica.

Materia metallorum, aliter Arg. viuum, &c.

Materia prima artis, aliter corpus, &c.

Mixtio elementaris Animæ cum Arg. viuo.

Mixtio spiritualis Animæ cum oleo vitri.

Modi operationum.

Mundatio Arg. viui, Elementorumq;

Mutatio loci.

N

Nutus, id est Temporis diuisio.

Synonym

Synonym

Pauimentū medium. misse gemino cessum) continentia. Hoc inquam medium pauimentum (vbi iacet ignis) spondilibus dimidij semis hinc, & hinc septum pedis crassitudine sternatur. In cuius medio foculare, seu domus ignis quadrangulāri forma statuatur, cuius latera per transuersum duorum pedum cum dimidio semis, reliqua verò duo trium semipedum spatium metiantur, cum sua crate ferrea super verram ferream semipedalem in obice, seu nembello (vt vulgus appellat) sita, octauo pedis circundata, cum quatuor portis, cuiq; lateri sua, quarum duæ interiores (vnde flamma, ceu per caminos æstuet in furnos) dimidiati semipedis, exteriores autem ferreæ claudentes, dimensionem semis capiant. Furni autē vtrinque ad longum fornacis, pedis mensuram occupent. Registrum item ferreum, alteram interiorum portam obturas, tantum sit, quanta fuerit altitudo, ac latitudo interualli, ab hoc ad supremum pauimentum. Subter cratem vero, vbi cineres igniti cadent (ob euitandum ignis periculum) fiat Latrina area longitudinis duorum pedum, latitudinis vnus, & totidem altitudinis, semiplena semper aqua, cū quatuor rotis, & annulis duobus, leoninis capitibus infertis, quibus impelli possit, & extrahi. Supremum pauimentū. tandē pauimentum siue planum circumualletur mœnibus dimidio semisse crassis. In eius medio Canna situetur altitudine trium semipedum, semis vero capax per diametrum, tunicata autem dimidiato semipede, cum obice ab intus. Eius plani area per longum fornacis strata, cannæ & sui contraforti interuentu diuisa pedem latitudinis habeat, cum

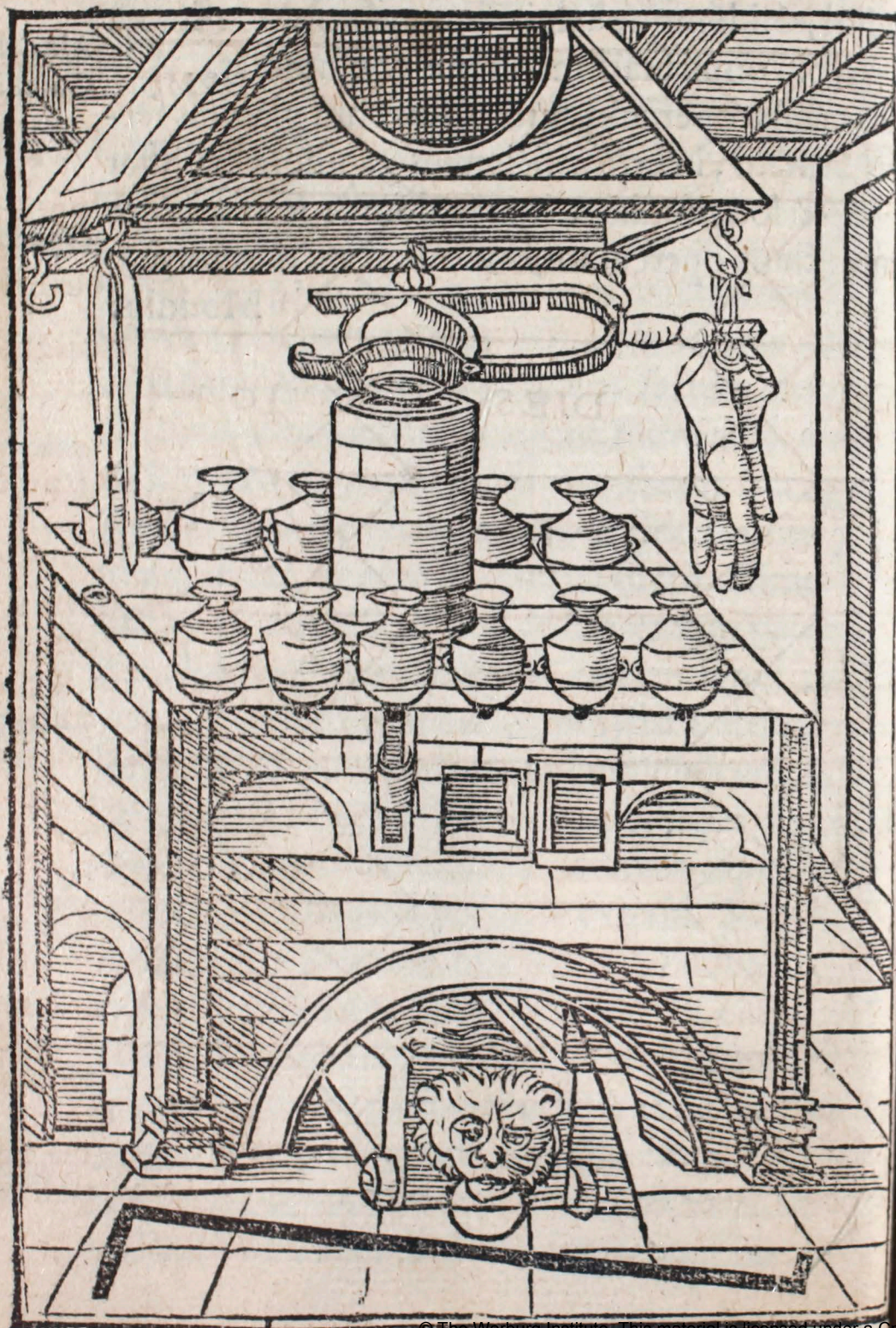
cum spiraculo ad vtrunque extremum nihiloplus aperto, quā dimidiati semipedis dimidio. A dextris cannæ sex lapidei Aludel cum suis lapideis Carahā, semissis capaces, tam in altitudine, quā latitudine, totidēque à sinistris ponantur. Sic erit tota fornax in omni sua dimensione consummata. Ad dito cannæ operculo terreo, suis cum gingiuis ferreis armato, inserto obici: cuius capulum sit instar forcipis: longitudinis trium pedum & semis, ipsum amplectens operculum, in modum vectis retorti. **Modulus**

Spiraculum

Aludel.
Carahā.

Operculū.

MODLVS FORNACIS MAGISTRALIS
In actum educo.

Summarium Voarchadumia.

N	N	N
1	2	3
ALIDI	AER	HVMI
CCI.		FRIGI
NTS.	TERRA.	AQVA
+	DIES.	10
I	I	I
+		M
+		P
+		O
+		R
+		A
VL	RUBEVM.	SVR

Numeri natur
rum salu ma
riae prime art

Qualitates pr
mae materiae
prædictæ.

Elementa cū
teriam metallo
oleiq; vitri.

Mundatio, C
uis. 1.

Mixtio, Cla. 2.

Corruptio, P
mus motus: C
3. & primū p
ctum.

Generatio, se
mo. Cla. 4. A
tert. mo. Cla
Fix. q̄r. mo. C
6. & sec. pūb

Alte. cū loci m
tatione, qui
mot. Cla. 7.
ter. punctum

Minera perp
tua, Fundam
tum artis.

PORTIO TERTIA.

Res necessarię Voarchadúmicę artis.

Caput primum.

Vltimodè in præcedentibus portionibus traditū fuit, quid ars Voarchadúmica esset, quidq; tractaret, ac in se con- tineret: necnon qualia sint ignis, aër, & aqua metallica: insimul rubificata, ac terra potentialis, aliáque diffusè su-

perius enarrata. Modò reliquum est, quod superest artis explere, ac literis tradere. Igitur lector solertis- sime, per Chómer risón me aa melachot **materiam** primam artis naturæ uutri notabis.

Per Muchábelim recipientes, Mecúbálim reci- pientium.

Per; Chesseph cháí, Arg. viuum, ab Arg. viuo cum arena alba per ignem septies mundato.

Per Gophrít, sulphur rubeum, quod est Marthek septies multiplicatum.

Ithochodut horucot, Iachid baruchot, Vnionem spirituum, hoc est ignem, & aërem, albumen ouorū gallinarum nuncupatum.

Et per Douor, Dauar echád, vnam solam rem, nempe argillam crudam simplicem, oleum vitri, Au- rum, Argentum, Argentúmque viuum disponentē, conuertentem, constringentem, ligantem, necnon

TERTIA.

57

dantem proportionem.

Superfluum enim, immo absurdum esse arbitra- mur speciatim quæ, quot, & qualia sint elementa metallica, naturaliáque, in Voarchadúmicę cabali- sticum magisterium metallorum ingredientia aliter differi à nobis. Quid itē sit forma, quid materia pri- ma artis, quid materia metallorum. Item quid me- dium dispositiuum. Rursum quid oleum vitri, quid Aurum, quid Argentum: quid deinde Arg. viuum de corde Saturni, id est de visceribus terræ, quid de- nique Argilla cruda simplex, silentio præterire DE- CRETVM fuit. Nam hæc vti prima elementa, & si- ne quibus maiora sciri non possunt, cuilibet, vel me- diocriter erudito notandum esse censemus.

Notandū

Consumatur autem arcanū hoc mysterium fimi equini, hoc est ignis, medio (vt iā diximus) sub N V- T V, determinatōque temporis spatio, cum tricruci Gradu illo huiusmodi sicut superius elucidauimus, & vltior erit sermo in sequentibus.

Quanto temporis dierū, scilicet & horarū spa- tio opus sit in operatione, ac reiteratione.

Caput secundum.

	Dies, &	Horæ.
N .	Sex indicat, &	12 . in corruptione
V .	Decem in genitura.	
T .	Nouem, &	12 . in augmentatione.
V .	Decem denique in fixatione cum alteratio- ne per loci mutationem.	

Motus nanque iam dicti omnes tricruci illo Gra-

H

du terminandi sunt.

Summa vero dierum simul cum horis sunt dies.36.

Septenario autem numero cribrationes.i. reiterationes omnes perficiuntur.Quare horum omnium vna congregatorum dies omnes sunt.52.

Carbonum quantitas pro Voarchadú-
miæ complemento.

Caput tertium.

onum
tatas.

Rror, cui statim emergenti non occurratur, postea in immensum auctus facile non conceditur emendari. Ne quid igitur ob negligentiam nostram in opere huiusmodi desideretur ad perfectionem requisitum, subdimus etiam Carbonum quantitate m. Nam sine hac nunquam voti sui compos artifex euadet.

Huius ergo summa est.84. Corbarum ad mensuram, qua venetiis utimur, vna scilicet pro quotis quibusque trinis diebus, Aduma existente librarum.473. Oz.o. quod.i. k.15. g.3. Quæ sunt Postæ.23. Rubus.i. Marchæ.6.& cætera.Vna supra Decem partes plumbi nigri proiecta.

Medicinæ Voarchadúmicæ reiterationes alteratiue.

Caput quartum.

M.

N medicinæ autem Voarchadúmicæ reiterationibus cadit vna supra. C. partes, supra. D. partes, & sic in reliquis. Vnus itaque, trinusque ineffabilis Opi-

fex laudetur per sæcula cuncta, qui sua bonitate immensa Cabalisticis metallorum (hoc est visu percipientibus) tantum gratiæ, munerisque largitus est.

Schema de proportionione argenti.

Caput quintum.

Arg. minus perfectum.

Aes minus imperfectum.

.7.	1008.	1.
.6.	864.	2.
.5.	720.	3.
.4.	576.	4.
.3.	432.	5.
.2.	288.	6.
.1.	144.	7.

Mixtio Argenti proportionione diuisa.

Argenti puri.

Proportio.

Respondentia.

K. .576.	K. .576.	Oz .iiii.	
.612.	.540.	.iiii.	φ.i.
.648.	.504.	.iiii.	φ.ii.
.684.	.468.	.iiii.	φ.iii.

Principi
alteratio
Argenti

K. .720.	K. .432.	Oz .V.	
.756.	.396.	.V.	φ.i.
.792.	.360.	.V.	φ.ii.
.828.	.324.	.V.	φ.iii.

Bona al
tio.

Nost
ratio.

PORTIO

na alte- o.	K. .864.	K. .288.	Oz. vj.	
	.900.	.252.	.vi.	q. i.
	.936.	.216.	.vi.	q. ii.
	.972.	.188.	.vi.	q. iii.
stra al- tio.	K. .1008.	K. .144.	Oz. vii.	
	.1024.	.128.	.vii.	K. 16.
	.1044.	.108.	.vii.	q. i.
	.1080.	.72.	.vii.	q. ii.
atura. neta.	.1092.	.60.	.vii.	q. ii. K. 12.
	.1116.	.36.	.vii.	q. iii.
neta ericiu.	.1128.	.24.	.vii.	q. iii. K. 12.

In proportione Auri schema. Caput sextum.

Aurū magis perfectū. Argentū minus perfectum.

.11.	22.	..1.
.10.	20.	..2.
..9.	18.	..3.
..8.	16.	..4.
..7.	14.	..5.
..6.	12.	..6.
..5.	10.	..7.
..4.	.8.	..8.
..3.	.6.	..9.
..2.	.4.	..10.
..1.	.2.	..11.

Mixtio Auri in proportione diuifa.

Auri fului. Proportio. Respondentia.

K. .576.	K. .576.	K. .xii.
----------	----------	----------

TERTIA.

.582.	.570.	.xii.	g. $\frac{1}{2}$.
.588.	.564.	.xii.	g. i.
.594.	.558.	.xii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.600.	.552.	.xii.	g. ii.
.606.	.546.	.xii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.612.	.540.	.xii.	g. iii.
.618.	.534.	.xii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
K. .624.	K. .528.	K. .xiii.	
.630.	.522.	.xiii.	g. $\frac{1}{2}$.
.636.	.516.	.xiii.	g. i.
.642.	.510.	.xiii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.648.	.504.	.xiii.	g. ii.
.654.	.498.	.xiii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.660.	.492.	.xiii.	g. iii.
.666.	.486.	.xiii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .672.	K. .480.	K. .xiiii.	
.678.	.464.	.xiiii.	g. $\frac{1}{2}$.
.684.	.468.	.xiiii.	g. i.
.690.	.462.	.xiiii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.696.	.456.	.xiiii.	g. ii.
.702.	.450.	.xiiii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.708.	.444.	.xiiii.	g. iii.
.714.	.438.	.xiiii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .720.	K. .432.	K. .xv.	
.726.	.426.	.xv.	g. $\frac{1}{2}$.
.732.	.420.	.xv.	g. i.
.738.	.414.	.xv.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.744.	.408.	.xv.	g. ii.

Principit
alteratio
Auri.

Bona alte
ratio.

Nostre a
teratio.

PORTIO

.750.	.402.	.xv.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.756.	.396.	.xv.	g. iii.
.762.	.390.	.xv.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .768.	K. .184.	K. .xvi.	
.774.	.378.	.xvi.	g. $\frac{1}{2}$.
.780.	.372.	.xvi.	g. i.
.786.	.366.	.xvi.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.792.	.360.	.xvi.	g. ii.
.798.	.354.	.xvi.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.804.	.348.	.xvi.	g. iii.
.810.	.342.	.xvi.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .816.	K. .336.	K. .xvii.	
.822.	.330.	.xvii.	g. $\frac{1}{2}$.
.828.	.324.	.xvii.	g. i.
.834.	.318.	.xvii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.840.	.312.	.xvii.	g. ii.
.846.	.306.	.xvii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.852.	.300.	.xvii.	g. iii.
.858.	.294.	.xvii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

alte- K. .864.	K. .288.	K. .xviii.	
.870.	.282.	.xviii.	g. $\frac{1}{2}$.
.876.	.276.	.xviii.	g. i.
.882.	.270.	.xviii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.888.	.264.	.xviii.	g. ii.
.894.	.258.	.xviii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.900.	.252.	.xviii.	g. iii.
.900.	.246.	.xviii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

SERVIA.

60.

K. .912.	K. .240.	K. .xix.	
.918.	.234.	.xix.	g. $\frac{1}{2}$.
.924.	.228.	.xix.	g. i.
.930.	.222.	.xix.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.936.	.216.	.xix.	g. ii.
.942.	.210.	.xix.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.948.	.204.	.xix.	g. iii.
.954.	.198.	.xix.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .960.	K. .192.	K. .xx.	
.996.	.186.	.xx.	g. $\frac{1}{2}$.
.972.	.180.	.xx.	g. i.
.978.	.174.	.xx.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.984.	.168.	.xx.	g. ii.
.990.	.162.	.xx.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.996.	.156.	.xx.	g. iii.
.1002.	.150.	.xx.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .1008.	K. .144.	K. .xxi.	
.1014.	.138.	.xxi.	g. $\frac{1}{2}$.
.1020.	.132.	.xxi.	g. i.
.1026.	.126.	.xxi.	g. i. $\frac{1}{2}$.
.1032.	.120.	.xxi.	g. ii.
.1038.	.114.	.xxi.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.1044.	.108.	.xxi.	g. iii.
.1050.	.102.	.xxi.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K. .1056.	K. .96.	K. .xxii.	
.1062.	.90.	.xxii.	g. $\frac{1}{2}$.
.1068.	.84.	.xxii.	g. i.
.1074.	.78.	.xxii.	g. i. $\frac{1}{2}$.

Bona a
tio.

Nostra
ratio.

Bona a
tio.

Nostra
ratio.

.1080.	..72.	..xxii.	g. ii.
.1086.	..66.	..xxii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
.1092.	..60.	..xxii.	g. iii.
.1098.	..54.	..xxii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

a altera nostra ratio.	K.	.1104.	K.	..48.	K.	xxiii.	
		.1110.		..42.		xxiii.	g. $\frac{1}{2}$.
		.1116.		..36.		xxiii.	g. i.
		.1122.		..30.		xxiii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
		.1128.		..24.		xxiii.	g. ii.
		.1134.		..18.		xxiii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
		.1140.		..12.		xxiii.	g. iii.
		.1146.		..6.		xxiii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

Res magis principales ad Voarchadúmiam
pertinentes, sub nota, cum ostensione
prædictarum notarum.

Caput septimum.

Etamorphosin quidē Arg. viui ani-
mati palàm, abundeque, ac dilucidè
præsentī volumine, lector peritissi-
me (vt clarum est tuæ sapientiæ) iam
solo eius intuitu publicauimus. Nor-
mam item eius ad finem vsque perfectum redegi-
mus. Nunc autem prolixitati, laborique hæredum
doctrinæ huiusmodi consulentes, abscondita magis
reuelando, paucis arcani huius mysterium resera-
mus. Dicimus nanque sapientum Lopas tres esse:
animalem scilicet vegetalem, & mineralem. Perfe-
cturus itaque animalem, ab animatis sumat initium,

sine quo, & congruo temporis spatio, idæam educi
viventem minimè posse sciat. At vegetalem simili-
ter cupiens, illud non ignoret, granum cadens in ter-
ram ni moriatur, solum esse mæsimum & infructuo-
sum. Mortuum verò fieri fertile. Si denique appe-
tat mineralem, votum nequaquam sortitum se
agnoscat, sine processu, atque intelligentia. 448.
400. 344. & 512. Quare quisque ad audiendum
aures arrigat. Apertè equidem iam supra, infràque
patefecimus quicquid sapientes hætenus inuolu-
tum suis enygmatis, & inuolucris scripserūt. No-
ticiam igitur tanti, tamque mirandi mysterij sub
elementi nomine illo denotati quicunque nanci-
scetur, per sacrosanctum dei nomen, eum admone-
mus & adiuramus, ita cautè seruet, ita ipsum tra-
ctet, ne panis filiorum Alchimiſtis, indignisue tan-
tum munus sponte nostra, elargiamur.

Notarum prædictarum Voarchadú-
micæ artis ostensio.

I..9. A..1. A..1. T. 19.
G..7. E..5. Q. 16. E..5.
N. 13. R. 17. V. 20. R. 17.
I..9. I..9. A..1. R. 17.
S. 18. S. 18. E..5. AE..6.

56. 50. 43. 64.
8 8 8 8

448. 400. 344. 512.

Epi'logus

Epilogus prædictorum. Caput octauum.

LAm igitur quæ ad Aurifrabilem, Cudimiam, officinam nummariam, & cabala metallorum, ad metallorū perfectionē arcana pertinentia sunt, præter materiam primam artis, ad minereq; Argenti & Auri duarum rubearū, Theoricam, ac Practicam, proportionēque requisita, Denique mysterium ipsius artis Voarchadumicæ penitus contra Alchimiā, haudq; parūper distinctam ab Archimiā, & Sophia, ad tuam, lector candidissimè, contemplationem ædidimus. Pro quo detnde in speculo nostro Domino æterno omnipotenti aspirante (si hæc non displicuisse cognouerimus) altiora profectò reuelabimus pro nostra singulari erga virtutis indagatores, & cupidos veritatis beneuolentia, animiq; gratitudine, ac sinceritate.

Authoris excusatio de multifario vocabulorum usu in Voarchadumica facultate.

Caput nonum, & vltimū.

AEquum, sanè, fore arbitramur, lector solertissimè, cum Voarchadumicam facultatem vocibus ei consentaneis hætenus explicuerimus, vt nobis veniam præbeant eruditi Grammatici, vti solent cæteris disciplinarum professoribus, si quippiom hoc in nostro volumine scriptum, aut obsoletis (vt aiunt) vocabulis præter, vel contrā maiorum decreta dictum sit. Id enim non temere, seu negligentia, ignorantiaue factum putent.

Sed iure nempe ipsius professionis ita exigētis euenisse. Aut forsan tollendæ æquiocationis gratia ipsius vocis, vel sæpius indicandæ verioris proprietatis occasione, vocam quempiam vsurpatam fuisse, qua promptius aliquid arti consentaneum, ac præter solitum vsum, veros tamen cōceptus præferente decuerit enucleasse. Quandoquidem nulli authorū (nostro non solum iudicio, sed communi omnium cōsensu) in quacunq; scribētium facultate hoc negatum existit: quin nonnullis, ac veluti propriis terminis vti liceat, atque suum seruare stylum, ne proprios artis illius excedere, vel egredi limites (quod omnino profanum esset) videantur. Cui (sanè) veritati apertissime astipulatur illa peripateticorum principis doctrina edocentis (in genere relationis) oportere aliquando pro explicandis rerū proprietatibus, nomina cōfingere. Quamobrè & nos hunc scribendi morem seruasse, ipsa ita exigente Voarchadumica facultate, nemo succenseat.

A editionis meta.

Oarchadumia à Ioāne Augustino Pantheo Venero sacerdote ædita, foelicitibus auspiciis explicat. Regnante Iustissimo Andrea Gritti.

Hymnus ad gratiarum actiones.

Iam Deo exactus

Liber est fauente,

PORTIO

Laus tribu, Patri,

Genitoque, & almo

Flaminis, cunctisq;

Decus sit, atq;

Gloria seclis.

Index contentorum in tribus portionibus huius operis.

A

Aeditionis meta. Folio.	54.
Aes arsum cum Fornacis eius imagine.	27.
Aes vstum.	28.
Anielum album, & nigrum.	28.
Aqua ad diuidendum Arg. ab Auro.	28.
Arcana facientia ad Voarchadúmiā, Aurificabilem, Cudimíam: Officinam nummariam, & metallotum Cábala de ponderibus, cum suis schematibus.	23.
Argenti, & Auricalcum.	29.
Argentum maceratum.	29.
Artis Voarchadúmicæ canticum ad lectorem.	57.
Aurum maceratum.	29.
Authoris excusatio de multifario vocabulorum usu in Voarchadúmica facultate.	53.
Authoris intentio de Voarchadúmica professione, contra Alchímiam, arte distincta ab Archímia, & Sophia.	6.

TERTIA.

B

Bullimentum pro Agento.	29.
Bullimentum pro Auro.	29.

C

Calx argenti.	30.
Calx ferri, & omnium aliorum metallorum duorum.	30.
Carbonum quantitas pro voarchadúmiæ complemento.	49.
Cerussa, Minium, & zalolinum.	30.
Cinnabaris constructio.	30.
Concessio Reuerēdisimi. D. Legati apostolici.	2.
Concessio Clarissimorum. D. Capitum illustrissimi consilij decemvirum pro impressione huius operis.	2.
Consolidatiuum cinericij.	31.
Constructio præcisi ponderis æquilancis.	26.
Cupella & fornax eiusdem.	31.

D

Descriptio variarum particularium operationū pro ampliori artis huius elucidatione.	27.
---	-----

E

Epilogus prædictorum.	53.
-----------------------	-----

F

Flos æris.	32.
Fornacis magistralis Voarchadúmiæ descriptio	46.

H

Hymnus ad gratiarum actiones.	54.
-------------------------------	-----

I

In proportionē Auri schema.	50.
-----------------------------	-----

M

Materia prima artis, ad Voarchadúmiā requisita quid sit, quo nomine vocetur, quid agat, & quo- modo fiat	19.
Medicinæ Voarchadúmicæ reiterationes alterati- uæ	60.
Mensuræ planorum Fornacis magistralis	46.
Metallina	27.
Mixtio in radicibus vnitatis septuagesimi secundi Voarchadúmicorum elementorum	19.
Modulus Fornacis magistralis	47.

O

Oleum omnium metallorum	27.
-------------------------	-----

P

Præfatio portionis secundæ	26.
Purificatio Spiritus Voarchadúmicæ: Extractio A- nimæ elemētariæ Voarchadúmicæ: Multiplicatio mixturæ animæ, corporis, & spiritus Voarchadú- micorū, Proiectio, reductioq; arg. & auri.	19.
Purpurina argentea, & aureo	26.

Q

Quanto temporis dierum, scilicet & horarū spatio opus sit in operatione, ac reiteratione	49.
Quomodo fiat ipsa Voarchadúmia	17.
Quo potiori & magis cōsentaneo vocabulo purifi- cationis auri facultas appellari debeat	10.

R

Refinatio chryfocollæ	32.
Requisita principales ad Voarchadúmiā perti- nentes sub Nota, cum ostentione prædictarum	

notarum

Res necessariæ Voarchadúmicæ artis	48.
------------------------------------	-----

S

Schema de proportionē argenti	61.
Schema literarum ad Voarchadúmiā pertinen- tium	13.
Schematis Voarchadúmicæ expositio	28.
Singularia præmissa cur posita sint	32.
Solidatura tertia pro arg. & auro	32.
Specula metallica frangibilia	25.
Specula non frangibilia	25.
Spodium de ossibus	25.
Sublimatum	25.
Summarium Voarchadúmicæ	48.

T

Terra ad deargentandum metallum, & inauran- dum	25.
Theorica, ac Practica Voarchadúmicæ artis, & eius schemata in multiplicatione tincturæ	48.
Tuciæ constructio	36.

V

Voarchadumia quid rei, & cui competat	12.
---------------------------------------	-----

Finis.

1. The first of July is the day when the year begins.
2. It is the day when the sun is in the sign of Cancer.
3. It is the day when the moon is in the sign of Cancer.
4. It is the day when the sun and moon are in the same sign.
5. It is the day when the sun and moon are in the same house.
6. It is the day when the sun and moon are in the same degree.
7. It is the day when the sun and moon are in the same minute.
8. It is the day when the sun and moon are in the same second.
9. It is the day when the sun and moon are in the same third.
10. It is the day when the sun and moon are in the same fourth.
11. It is the day when the sun and moon are in the same fifth.
12. It is the day when the sun and moon are in the same sixth.
13. It is the day when the sun and moon are in the same seventh.
14. It is the day when the sun and moon are in the same eighth.
15. It is the day when the sun and moon are in the same ninth.
16. It is the day when the sun and moon are in the same tenth.
17. It is the day when the sun and moon are in the same eleventh.
18. It is the day when the sun and moon are in the same twelfth.

T

1. The first of July is the day when the sun is in the sign of Cancer.
2. It is the day when the moon is in the sign of Cancer.
3. It is the day when the sun and moon are in the same sign.
4. It is the day when the sun and moon are in the same house.
5. It is the day when the sun and moon are in the same degree.
6. It is the day when the sun and moon are in the same minute.
7. It is the day when the sun and moon are in the same second.
8. It is the day when the sun and moon are in the same third.
9. It is the day when the sun and moon are in the same fourth.
10. It is the day when the sun and moon are in the same fifth.
11. It is the day when the sun and moon are in the same sixth.
12. It is the day when the sun and moon are in the same seventh.
13. It is the day when the sun and moon are in the same eighth.
14. It is the day when the sun and moon are in the same ninth.
15. It is the day when the sun and moon are in the same tenth.
16. It is the day when the sun and moon are in the same eleventh.
17. It is the day when the sun and moon are in the same twelfth.

V

1. The first of July is the day when the sun is in the sign of Cancer.
2. It is the day when the moon is in the sign of Cancer.
3. It is the day when the sun and moon are in the same sign.
4. It is the day when the sun and moon are in the same house.
5. It is the day when the sun and moon are in the same degree.
6. It is the day when the sun and moon are in the same minute.
7. It is the day when the sun and moon are in the same second.
8. It is the day when the sun and moon are in the same third.
9. It is the day when the sun and moon are in the same fourth.
10. It is the day when the sun and moon are in the same fifth.
11. It is the day when the sun and moon are in the same sixth.
12. It is the day when the sun and moon are in the same seventh.
13. It is the day when the sun and moon are in the same eighth.
14. It is the day when the sun and moon are in the same ninth.
15. It is the day when the sun and moon are in the same tenth.
16. It is the day when the sun and moon are in the same eleventh.
17. It is the day when the sun and moon are in the same twelfth.

Sothebys. 13.4.59
No. 118